

ČAST MOSTU

V počastitev občinskega praznika in 15. obletnice otvoritve mostu prijateljstva čez mejno reko Muro v radgonski občini že potekajo kulturna in športna srečanja z avstrijskimi sosedi. Preteklo sredo so ta program srečanj verificirali še na seji KOO za vprašanje naših delavcev na začasnem delu v tujini in mednarodne odnose pri predsedstvu OK SZDL. Zvrstila se bodo skozi cel oktober, so pa tudi dobra osnova za ponovno tesnejšo živitev obmejnih stikov med obema mestoma na teh območjih.

NASLOV

Leto XXXVI

Št. 40

Murska Sobota
11. okt. 1984

CENA 20 DIN

VESTNIK

35
LET

SLAVJE PRAVICE V KRANJČEVI POLJANI

ZGODOVINSKI KAŽIPOT

Ob nekdanjih urednikih in sodelavcih Ljudske pravice so se proslave v Veliki Polani udeležili ugledni gostje, med njimi sekretar RK SZDL Geza Bačič in predsednik skupščine RTV Ljubljana Vlado Janžič.

OBETAJOČA »TVEGA-
NJA« PO 13. SEJI CK ZKJ

Nad barikade oportunizma

Ni razprave, v kateri komunisti ne bi omenjali vprašanja odgovornosti, ostro izpostavljali kadrovske kombinatorike, kritičnih pripomb je deležno informiranje znotraj ZK, veliko pripomb leti na račun (ne)uresničevanja delegatskega in skupščinskega sistema, mnogo je opozarjanj na preobilno družbeno režijo in administriranje in nenačrtno je marsikje slišati očitke, da bremena stabilizacije niso enakomerno razdeljena na vse, marveč težijo predvsem »čistega« delavca (proletarca).

Petkova prva strnitev razprav po 13. plenumu CK ZKJ v 46 osnovnih organizacijah soboške občine — to jih je dobra tretjina od vseh — ni bila povsem običajna, formalna seja, marveč dogodek, ki bo zanesljivo še dolgo odmeval. Občinski partijski komite je z njo »zadel v črno« in poročilo, ki ga je pripravil, si je zares vredno temeljito prebrati. Razgalja namreč nekaj povsem konkretnih primerov, resda jih je del »z brado«, ki jih bo veljalo še večkrat dati pod drobnogled. Tokrat jih ne bomo posebej omenjali, saj smo jih nekaj že, le spomnimo naj, da so posredni problemi kalibra, kot je likvidacija pučanske opekarne.

V razpravo na seji se je vključil tudi Milan Kučan, član predsedstva centralnega komiteja ZKJ in med drugim naglasil, da je z zdajšnjim pravico Zveza komunistov prevzela nase velik politični tveganje, saj že več let nismo imeli v partiji takega in tolikšnega samospaševanja. Zdi se, da komunisti opozarjajo na prave probleme, vendar je razprava potrebno usmerjati in jih ne prepuščati kampanjskosti. Poglavitna značilnost je kritičnost, ki naj spodbudi mobilizacijo celotnega članstva. Tu je namreč skrit velik revolucionarni naboj, ki pa ga je potrebno naravnati, sicer lahko sproži tendence, da je alternativa socialističnemu samoupravljanju restavracija meščanskega parlamentarizma. Ne gre torej za razpravo o formulacijah, marveč o sebi kot generalu, ki hoče dobiti jasno sliko, da lahko popelje vojsko v napad. Taki kot smo zdaj, zgodovinskih nalog ne moremo izpeljati. Edini kanal družbene promocije ni zgolj ZK, če pa je, je to resna deformacija. V nadaljevanju je Milan Kučan govorilo vlogi in nalogah občinskega partijskega komiteja, materialnih bilancah po delovnih kolektivih, v katere morajo imeti vpogled vsi delavci, če naj ustrezno odločajo in samoupravljajo, o socialni problematiki, našem tehnološkem zaostajanju za razvitem svetom in nazadnje podčrtal, da je bil račun vedno dražji, ko smo ga plačevali zavoljo državnega intervencionizma.

B. Žunec

Velika Polana, nedelja, 7. oktobra — Drobnoprsenje dežja ni moglo skaliti vzdušja, ki je dopoldne vladalo na prizorišču proslave pomembnega jubileja pri tamkajšnji osnovni šoli. Slavljenca — pet desetletij staro Ljudsko pravico — je slavnostni govornik Lojze Briški, član predsedstva SR Slovenije in CK ZK Jugoslavije, nemara najznačilnejše označil, rekoč: »Članki Ljudske pravice izpred petdesetih let, njeni jasni pozivi na enotno frontno gibanje, so danes ne le zgodovinsko pomembni, temveč tudi aktualni. Opozarjajo nas, da tudi v sedanjem času lahko samo s kleno, jasno in preprosto, toda vsem razumljivo besedo, ne pa z zapletenim besedičenjem, mobiliziramo ljudi v skupen in enoten boj za premagovanje težav in problemov nadaljnjega razvoja samoupravne socialistične družbe. Ljudska pravica je prav s takšno razumljivo besedo neprestano širila ne le krog bralcev, temveč tudi dopisnikov — delavcev in kmetov, ki so, čeprav mnogokrat v okornih stavkih, odkrito pisali o problemih tako, kot so jih občutili v življenju v svojih okoljih. Zato je Miško Kranjec upravičeno zapisal: »... lista nisem pisal jaz, temveč ga je pisalo slovensko delovno ljudstvo, kmetje, delavci in obrtniki...« Po drugi strani pa so zaupniki, dopisniki in sodelavci Ljudske pravice z razširjanjem časnika in njegovih idej krepili vrste Komunistične partije in razširjali kroge njenih somišljenikov.«

Sicer pa je polanska slovesnost hkrati pomenila višek

Slavnostni govornik Lojze Briški: »Ljudska pravica je vtisnila močan, zgodovinski pečat tedanjemu naprednemu tisku in dala prostor idejam in mislim, ki so odmevne tudi v današnjih dneh.«

Učenci polnske osnovne šole Miško Kranjec so z recitalom o prehojeni poti partijskega glasila pomembno prispevali k slavnostnemu vzdušju na prizorišču jubilejne prireditve.

praznovanj ne le slovenskega naprednega tiska — 25-letnico izhajanja je namreč obeležil tudi dnevnik Delo — ampak že tradicionalnega krajevnega praznika Velike Polane. Vse to je izzvenelo v spoznanje, da bo — kot je ob koncu nagovora naglasil Lojze Briški — »potrebno naše znanje in še posebej znanje mladega rodu o razsežnosti njenega poslanstva še poglobiti, saj je dan, ko se je pojavila prva številka Ljudske pravice — kot je zapisal Edvard Kardelj — upravičeno zabeležen kot eden najvažnejših datumov v razvoju Komunistične partije Slovenije.«

B. Ž., Š. S.

Da voz ne bo zdrvel v dolino

Celi vrsti razprav in negodovanj o položaju, predvsem o težavah, v živinorejski proizvodnji se je konec minulega tedna pridružila še ena. Pravzaprav dve, saj so o tem najprej na dolgo in široko govorili na seji zadružnega sveta Kmetijske zadruge Panonka, zatem pa še na skupni seji koordinacijskega odbora za proizvodnjo in koordinacijskega odbora za zadružništvo v SOZD ABC Pomurka. Čeprav so na vseh teh razpravah opozorili na številne težave, s katerimi se srečujejo tudi pomurski živinorejci, je vse skupaj ostalo le pri razpravah, saj rešitev, ki bi jih pripeljale iz težav, niso našli. Pa jih v dani situaciji tudi niso mogli, saj rezerv takorekoč ni več niti v primarni proizvodnji niti v predelavi. Obe se že zdaj otepaata z izgubami in če bi hoteli izboljšati položaj ene, bi s tem poslabšali položaj druge.

Še več kot v govedorejski je težav v prašičerejski. Glede ponudbe pujskov in bekonov se je stanje zdaj sicer normaliziralo, problematično pa je postalo vprašanje ekonomičnosti proizvodnje. Če se odkupne cene pujskov in bekonov niso menjale takorekoč že leto dni, v prostem odkupu pa so se celo znižale, so se cene krmil v tem času skorajda podvojile, to pa gotovo ne spodbuja večje priraje. Sicer pa je trenutno v Pomurju bolj prisotna težnja po zmanjševanju kot po povečevanju proizvodnje, kar je glede na dosedanja prizadevanja takorekoč nenormalno. Vendar ob dosežanju povečevanju zaloga mesa v hladilnicah pomurske mesne industrije kaj drugega tudi ni bilo pričakovati. Po dosedanjih pogojih pa rejci tudi niso več pripravljeni pitati.

V Mesni industriji pravijo, da v tem trenutku prašičev po višji ceni niso pripravljeni in tudi ne morejo plačevati, saj bi s tem izgubo še povečevali, zagotovila za neno pokrivanje pa jim ne daje nihče. Če je bila ideja o iskanju rešitev znotraj reprodukcijske verige včasih parola, zdaj niti to ne more več biti, saj znotraj le-te takorekoč ni več nobenih rezerv. Tudi rejci že zdaj pitajo z izgubo, oziroma se ta prenaša na kmetijsko zadruge, kadar gre za uslužnostno pitanje.

In kje je iskati rešitve? Našli bi jih lahko v višjih cenah mesa, vendar so ob nenehnem padanju življenjskega standarda te že zdaj previsoke in marsikdo si ob današnji druginji mesa ne more več privoščiti ali pa si ga le s težavo. Drugo možnost vidijo nekateri v zniževanju proizvodnih stroškov, vendar v tem trenutku, ko smo v Pomurju še v veliki meri odvisni od nakupa krme druge, tudi takšna prizadevanja niso realna. Govoriti o naslonitvi na domačo krmno osnovo zveni zdaj tudi malce neresno, to pa še toliko bolj, če se spomnimo časa pred desetimi ali petnajstimi leti, ali pa še manj, ko so bile v Pomurju težnje o ustanavljanju velikih govedorejskih in prašičerejskih farm. Mar razširjevalci teh idej takrat niso poznali posetne strukture naših kmetij ali pa so živeli v iluzijah?

Kaj je pravzaprav v tem trenutku najbolj realno? Odgovora na to vprašanje do zdaj v Pomurju niso uspeli najti. Mnenja, če ni druge rešitve, da je treba zmanjšati obseg reje na raven, ki bo možno ob domači krmi, ne moremo sprejeti. Konec koncev smo v objekte investirali družbena sredstva, zato nam ne sme biti vseeno, kako jih bomo izkoristili. Vendar, dokler odprtih vprašanj ne bomo rešili, in vse kaže, da jim sami v Pomurju nismo kos, bodo največje breme vseh težav nosili proizvajalci, v tem primeru rejci.

Vendar kako dolgo? To je zdaj odvisno od njihove dobre volje in pripravljenosti, gotovo pa to ne bo trajalo v nedogled. Posledice bodo lahko nepopravljive, kaže pa, da se tega še vse premalo zavedamo. Če nam bo voz zdrvel v dolino, bo trajalo veliko časa, potrebnih pa bo tudi veliko naporov, da ga bomo spravili tja, kjer je zdaj.

L. Kovač

SESTANEK UREDNIŠTVA LJUDSKE PRAVICE — Na predvečer proslave pomembnega jubileja, 50-letnice prve številke Ljudske pravice, se je v lendavski knjižnici pred več deset obiskovalci sestalo nekdanje uredništvo časopisa: Ivan Kreft, Rudi Čačinovič, Marija Vilfan in dr. Joža Vilfan. Dobro uro trajajoč pogovor na temo Ljudska pravica in njen čas je potrdil, kako so ideje lista velikih preizkušenj, sredstva množičnega osveščanja in skratka glasila, ki je kazalo ljudstvu pot, žive in aktualne še danes. (B. Ž., Z. Bati)

Ugodna ocena MDA Goriško 84

Na skupščini MDA Goričko 84 v Murski Soboti, ki se je udeležil tudi vodja centra za mladinsko prostovoljno delo pri RK ZSMS Tone Anderlič, so podpisniki samoupravnega sporazuma precej ugodno ocenili letošnjo akcijo, ki je potekala v krajevnih skupnostih Martjanci in Ratkovič, izven programa del pa še v KS Šalovci in Dolina. V poletnih mesecih je na akciji sodelovalo 399 brigadirjev; od tega kar 96 pionirjev, ki so obnovili cestni odsek Sebeborci—Andrejci—Ivanovci—Križevci v dolžini 4650 metrov in v naselju Dolenci 400 metrov. Skupna vrednost vseh del je nekaj čez 25.812 dinarjev. Delegati so na skupščini ugodno ocenili tudi sodelovanje z domačini na manj razvitem območju soboške občine ter z izvajalci del, saj so bila delovišča pravočasno in dobro pripravljena.

Ob vsem tem pa niso mogli mimo nekaterih pomanjkljivosti, kot so bile nepopolne brigade, že klasične oblike interesnega delovanja mladih in drugo. Čeprav zaradi manjšega števila neporavnanih računov niso mogli sprejeti dokončnega finančnega poročila, letos ne bo izpada pri finančnih sredstvih, saj je zdajšnja realizacija prihodkov že 95 odstotkov. Na skupščini so sprejeli še okvirni program za MDA Goričko 85. V prvi vrsti bodo nadaljevali z obnovo cestnega odseka Sebeborci—Andrejci—Panovci—Križevci v dolžini 3350 metrov, nato pa jih čaka ureditev cestišča Križevci—Domanjševci (5 kilometrov). Kot dodatni objekt je predvidena obnova ceste Ivanovci—Kančevci v dolžini 2 kilometrov.

Milan Jerše

GORNJA RADGONA — Komunisti s področja vzgoje in izobraževanja radgonske občine so pripravili izjemno odmevno problemsko konferenco. Potem ko so ocenili aktivnosti v osnovnih sredinah ZK po 13. seji CK ZKJ, so spregovorili tudi o uresničevanju stabilizacijskih prizadevanj v šolstvu občine. Posebej so izpostavili vse bolj kritični materialni položaj vzgoje in izobraževanja, ki se kaže tako v zastareli opremljenosti kot izjemno nizkih osebnih dohodkih delavcev. Stanje je ponekod že tako kritično, da bi lahko — če se položaj ne bo izboljšal — vplivalo na uspešnost in rezultate dejavnosti.

MURSKA SOBOTA — Seja predsedstva OK ZSMS je bila namenjena pripravi na bližnjo programsko-volilno konferenco občinske mladinske organizacije. Tako so obravnavali osnutka poročila o delu OK ZSMS in njenih organov v preteklem mandatnem obdobju in smernice dela v naslednjih dveh letih, kakor tudi operativni program dela do aprila prihodnje leto. Na dnevnem redu pa so imeli še razpravo o programskih usmeritvah soboškega kluba mladih in nekatere kadrovske zadeve. Dogovorjeno je, da bo programsko-volilna konferenca OK ZSMS v začetku decembra.

LENDAVA — Dvojezično osnovno šolo Drago Lugačič je pred dnevi obiskala skupina časninarjev in pedagoških strokovnjakov. V šoli so se spoznali z delom in praktičnim izvajanjem dvojezičnega pouka ter z dosežki na področju dvojezičnosti v 25 letih. Ta jubilej namreč praznuje šola v tem letu. Osnovna šola je največja dvojezična šola v Pomurju, poleg centralne pa ima tudi več podružničnih šol.

MURSKA SOBOTA — Na pobudo RK SZDL so organizirali svetovanje o gradivu o uresničevanju družbene preobrazbe državne uprave, ki so se ga udeležili tudi predstavniki republiške skupščine skupnosti slovenskih občin in izvršnega odbora republiške konference socialistične zveze. To je bil prvi takšen posvet v eni izmed slovenskih regij. Specializirana razprava se je dotaknila predvsem konkretnih razmer v soboški občini, o čemer bodo spregovorili še v okviru frontne organizacije in zborov skupščine občine. Gre za vprašanja organiziranosti upravnih organov, njihove povezave z delegatskim in skupščinskim sistemom ter uveljavljanja teh strokovnih organov v odnosih do občanov, še posebej v zvezi s samoupravnimi postopki. V soboški občini ugotavljajo, da imajo družbenopolitične organizacije zagotovljen vpliv na delo državnih organov.

LENDAVA — Na seji izvršnega sveta skupščine občine so razpravljali o štipendiranju v letošnjem šolskem letu ter o osnutku dolgoročnega družbenega plana Jugoslavije. Izvršni svet je razpravljal tudi o stanju in problematiki na področju razvojno-raziskovalne in inventivne dejavnosti v občini te pomembni dejavnosti zagotoviti več sredstev.

do tedna

V SOBOŠKI PANONJI SE OBVLADUJEJO POLOŽAJ

V PRIMEŽU CEN IN TRŽIŠČA

Težave, s katerimi se srečujejo v kovinskopredelovalni industriji, niso obšle tudi delovne organizacije Panonija v Murški Soboti. Da se položaj tudi tu poslabšuje, pričajo nekateri kazalci gospodarjenja, ki so slabši, kot pred letom dni. Podatki, ki jih imamo, so sicer iz polletja, vendar tudi po devetih mesecih položaj ne bo bistveno drugačen, morda celo nekoliko slabši. V primerjavi z letom poprej so v Panoniji ustvarili za 21 odstotkov manjšo akumulacijo, poslabšala sta se tudi rentabilnost in ekonomičnost, stopnja reproduktivne sposobnosti pa je manjša celo za 33 odstotkov.

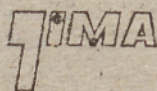
Kljub temu da se je položaj poslabšal, pa v Panoniji ugotavljajo, da položaj ni kritičen, ukrepi, ki so jih sprejeli, pa bodo v veliki meri prispevali k temu, da bodo (vsaj tako napovedujejo) tudi poslovno leto zaključili pozitivno. Zaradi manjših izpadov v zadnjih mesecih, ko sta zaradi dopustov proizvodnja in tudi prodaja nekoliko padli, bo rezultat po devetih mesecih nekoliko manj ugoden, bistveno izboljšanje pa pričakujejo v zadnjih letošnjih mesecih.

Kako jim uspeva v Panoniji obvladovati položaj? To, kar se je v preteklosti večkrat ocenjevalo kot negativno, daje zdaj nekatere pozitivne rezultate. V Panoniji se namreč niso specializirali le za določeno vrsto proizvodnje, širok izbor proizvodov pa jim daje možnost, da se prilagajajo potrebam tržišča in tako držimo določeno raven proizvodnje. Vsi ukrepi znotraj delovne organizacije so prilagojeni položaju na tržišču, temu pa so prilagodili tudi delovni čas. Do konca leta so ga prerazporedili tako, kot to narekujejo možnosti prodaje na trgu in možnosti nabave surovin. V Panoniji pa tudi vsak mesec pregledujejo zaloge, tako surovin kot nedokončane proizvodnje in gotovih izdelkov, in se na ta način skušajo v največji možni meri znebiti vseh tistih zalog, ki se v predvidenem roku ne obračajo. Prav tako skušajo z mesečnim planom finančnih tokov zagotavljati tekočo plačilno sposobnost in s tem doseči, da so tudi izdatki za obresti čim manjši. Uspehe na tem področju so že dosegli, saj so lastne menice v zadnjem času znižali že s 195 na 120 milijonov dinarjev, težnja po zniževanju pa se kaže tudi naprej.

Ob vsem tem pa se v Panoniji otepajo tudi z nekaterimi drugimi težavami, največjo med njimi pa predstavlja znižana prodaja. Razlogov za to je več, ocenjujejo pa, da je osnovni v zakonu o zagotovitvi plačil. Ta je namreč trgovske organizacije zaradi pomanjkanja obratnih sredstev prisilil v prestrukturiranje zalog, veleprodaja pa v zadnjem času ne kupuje niti tistega, po čemer je povpraševanje v maloprodaji. Cene, ki so bile v prvem polletju zamrznjene, so zdaj regulirane, v Panoniji pa so dosegli 24-odstotno povečanje. Ker pa je do povečanja cen prišlo v času, ko je povpraševanje po izdelkih padlo, jim te cene dohodkovno ne dajejo tistega, kar bi morale, položaj pa se še slabša zaradi nenehnega naraščanja cen surovin. Višje cene surovin, manjše povpraševanje in slabša prodaja, vse to so razlogi, ki tudi kovinsko-predelovalno industrijo vodijo v težak položaj in izplavali bodo le tisti, ki se bodo sposobni prilagoditi vsem tem razmeram. Kaže, da jim v Panoniji to zaenkrat uspeva.

L. Kováč

Proizvajamo vse pekarske izdelke, tudi slaščičarska. Sprejemamo vsa naročila za torte in ostalo pecivo.

živilski kombinat intes n.s.o.
tozd pekarna mura b.o.
69250 gornja radgona, lačkova 23

Ob občinskem prazniku čestita vsem občanom gornjeradgonske občine kolektiv Intes, tozd Pekarna Mura, G. Radgona.

IZ LENDAVE: POT DO SOŽITJA, RAZUMEVANJA...

Jubilej, kakršen je 25-letnica dvojezičnega šolstva v Pomurju, so priložnost za pregled dosežkov v minulosti, za ugotavljanje morebitnih slabosti in snovanje nadaljnjih nalog na tem ali onem področju. S tem namenom je odbor za obeleževanje 25-letnice dvojezičnega šolstva pri pomurskem medobčinskem svetu socialistične zveze pripravil preteklo sredo v Lendavi tiskovno konferenco in razgovor o dvojezičnem vzgojno-izobraževalnem procesu.

Čeprav se konference ni udeležil niti eden od vabljenih novinarjev iz Italije, Avstrije in Madžarske, se je razvil dokaj živahen in zanimiv pogovor. Udeleženci so najprej obsodili prizadevanja Heimataidnsta in reakcionarnih sil na Koroškem v Avstriji, da bi tamkaj ukiniteli več kot polovico dvojezičnih osnovnih šol. Prav na narodnostno mešanem območju v lendavski in soboški občini je takšna šola prispevala k temu, da med ljudmi ni več razlikovanja oziroma trenja, kdo je kdo. Če pa bi ohranili enojezične šole z madžarskim oziroma slovenskim učnim jezikom, potem bi bila nevarnost asimilacije mnogo večja, učenci pa bi imeli manjše možnosti za nadaljevanje šolanja. Nekoč so lahko šli dalje v šolo le v Vojvodino ali na Madžarsko.

O političnem pomenu in nekaterih najpomembnejših dosežkih dvojezičnega šolstva v Prekmurju je govoril predsednik Pomurskega medobčinskega sveta SZDL Boris

Prejac. Poudaril je, da je dvojezično šolstvo v Pomurju sestavni del družbenih procesov in prizadevanj na področju urejanja mednarodnih odnosov. „Smotri dvojezičnega šolstva pa spadajo k tistim načelom, ki v praksi uresničujejo sožitje narodnosti z večinskim narodom.“

Ravnatelj lendavske osemletke **Franjo Bobovec** je predstavil šolski kolektiv in dejal, da ne le pri pouku, temveč tudi v vsakdanjem ži-

vanju in delu šole enakovredno uveljavljajo oba jezika — slovenskega in madžarskega. Zelo tesne stike imajo s pobrateno osemletko v Smederevski Palanki v SR Srbiji in z osnovno šolo v Monoštru na Madžarskem ter tako prenašajo tudi svoje 25-letne izkušnje dvojezičnega dela.

Ravnatelj dvojezične osnovne šole v Genterovcih **Laci Ivanec** je med drugim opozoril, da je treba obmejnim območjem zagotoviti boljše ekonomske razmere, sicer bo izseljevanje še večje, to pa bi neugodno vplivalo tudi na položaj pripadnikov narodnosti.

Albina Nečak-Luk s pedagoškega

inštituta Univerze Ljudevik Kardelj v Ljubljani je govorila o pomenu znanstvenega raziskovanja dvojezičnosti. **Janez Kerčmar**, pedagoški svetovalec za dvojezično šolstvo pri organizacijski enoti zavoda za šolstvo SRS v Murški Soboti, pa je ob pozitivnih učinkih opozoril tudi na nekatere težave, kot so zagotavljanje ustreznih učbenikov, dodatno izobraževanje pedagoških delavcev in pouk madžarskega jezika v srednjih šolah. Moralni bi si tudi prizadevati, da bi se v nadaljnje učenje madžarskega jezika vključevali tudi učenci slovenske narodnosti, da bodo potem imeli enake možnosti pri zaposlovanju na dvojezičnih območjih.

O možnostih za nadaljnje izpopolnjevanje učencev v svojem maternem jeziku je spregovorila tudi **Milena Markičeva** z republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje in menila, da še nismo dovolj razmišljali o učenju jezika ob delu in iz dela, tako v obliki stalnega izobraževanja kot s pomočjo tečajev.

Osnovna ugotovitev vseh udeležencev konference v Lendavi pa je bila, da je dvojezični vzgojno-izobraževalni proces na narodnostno mešanih območjih v lendavski in soboški občini tista popt, ki lahko največ prispeva k razvijanju sožitja, razumevanju in medsebojni povezanosti pripadnikov narodnosti in večinskega naroda — to je Madžarov in Slovencev.

JOZE GRAJ

Albina Nečak-Luk s pedagoškega

DESETLETNE IZGUBE SOBOŠKE MESNE INDUSTRIJE

ODPRAVITI TEŽAVE

V prvem polletju letošnjega leta je imela delovna organizacija Mesna industrija ABC Pomurke okrog 120 milijonov dinarjev izgube, čeprav so nekateri osnovni pokazatelji poslovanja vendarle dokaj ugodni. Tako se je celotni prihodek v primerjavi z enakim lanskim obdobjem povečal za 96 odstotkov, kar je treba pripisati zlasti večjemu obsegu klanja, proizvodnji svežega mesa in mesnih izdelkov ter prodaji, ki so višji za 28 odstotkov, medtem ko so izvoz dvignili za 11 odstotkov. Toda rast porabljenih sredstev, ki je večja za 101 odstotek, dokazuje, kako draga je osnovna surovina. Za pokritje vseh obveznosti pa so porabili že 7,6 odstotka vrednosti celotnega prihodka. Kljub precej ugodni količinski proizvodnji in fizični produktivnosti — slednja je večja za 3,8 odstotka — pa jih močno pestijo cene osnovne surovine, zlasti še prašičev, manj pa govedu, ki so v primerjavi s šestimi meseci lanskega leta višje celo za 39 odstotkov. In če k temu dodamo še podatek, da so proizvodni stroški in amortizacija višji za 73 odstotkov, zaloge pa so se v tem obdobju povečale za 77,5 odstotka, je lažje razumljiv težak položaj soboške mesne industrije.

Kot so zapisali v sanacijskem programu iz leta 1982, so neskladja med dejanskimi in dogovorjenimi cenami živine ključni vzrok poslovne neuspešnosti, kar je treba pripisati neurejenim ekonomskim odnosom v agroživilskem kompleksu. Pri tem so namreč nakupne cene živine dosti višje od zagotovljenih, kljub večletnim naporom pa z živinorejci v Pomurju niso uspeli uveljaviti dohodkovnih odnosov. Prav z njihovo pomočjo bi lahko uskladili gospodarjenje, omogočili pravičnejšo razdelitev akumulacije in skupna tveganja pri poslovanju celotne reproduktivne verige. Ob veliki zadolženosti soboške mesne industrije, kjer sanacijski krediti presegajo 480 milijonov dinarjev, je razumljiva skrb članov izvršnega sveta skupščine občine v Murški Soboti, da enkrat za vselej odpravijo težave te delovne organizacije. Čeprav je bilo v minulem obdobju veliko storjenega pri notranji organizaciji in odpravljanju pomanjkljivosti, so poudarili v daljši razpravi na seji soboškega iz-

vršnega sveta, obstaja vrsta zunanjih dejavnikov, ki slabo vplivajo na položaj mesne industrije, ki je v reprodukcijski verigi vselej potegnila krajši konec. Zato je bilo slišati tudi mnenje, da naj primarna kmetijska proizvodnja pove, ali potrebuje predelovalno mesno industrijo, kajti nesprejemljiv je tudi neenakopraven položaj te panoge v okviru SOZD ABC Pomurka, pri čemer je omenjeno okrog 30-odstotno zastajanje pri osebnih do-

hodkih, čeprav so v mesni industriji znane težje delovne razmere. Sicer pa so na seji izvršnega sveta skupščine občine v Murški Soboti sprejeli informacijo o poslovanju delovne organizacije Mesna industrija v prvem polletju letos in o izvajanju sanacijskega programa, upoštevajoč poslabšane možnosti gospodarjenja. Sklenili so, da omejenje zaključke v kolektivu mesne industrije dopolnijo z aktivnostmi znotraj delovne organizacije, zlasti

še pri organizaciji dela, spremljanju kakovosti proizvodnje in s prizadevanji za čim večje zmanjševanje zalog. Poleg tega naj bi vztrajali vsaj pri izvozu iz preteklega leta, osebne dohodke pa uskladili z določili dogovora in kazalci gospodarjenja. Do konca leta naj bi pokrili izgube iz polletja, cene izdelkov pa uskladili v reprodukcijski verigi.

Milan Jerše

ČESTITAMO OBČANOM OB PRAZNIKU OBČINE

- SO Gornja Radgona
- OK SZDL Gornja Radgona
- OK ZKS Gornja Radgona
- OSS Gornja Radgona
- OK ZSMS Gornja Radgona
- OO ZZB NOV Gornja Radgona

Dediščina opekarne je težko breme

Kot pred tem Opekarniško podjetje, se tudi delovna organizacija Element, ki je nastala z združitvijo opekarne in komunalnega podjetja, ne more otepti rdečih števil. Ob letošnjem polletju je od treh temeljnih organizacij ostalo milijon dinarjev dohodka le v tozdu Gradbeništvo, v ostalih dveh — glavnino v tozdu Gradbeni izdelki in 300 tisoč dinarjev v tozdu Komunala — pa so prigrisodarili okoli 5 milijonov dinarjev izgub. Posledice stanja v zadnjih nekaj letih in tudi sedanjega položaja pa najbolj občutijo delavci, ki prejajajo najnižje osebne dohodke v občini.

Vzroki so stari

Razlogi, da nekaj čez 90 delavcev najmočnejše temeljne organizacije ne more na zeleno vejo, v glavnem izvirajo iz preteklosti in položaja stare opekarne, kjer so se očitno usteli pri izbiri energije, saj žganje in sušenje opeke z mazutom odžira levi delež dohodka.

„Draga energija in slaba oskrba z mazutom v prvem polletju, ko smo morali večkrat ustaviti proizvodnjo, sta temeljna vzroka za izgube in izpad dohodka,“ pravi Dragutin Kolarič, ki delovno organizacijo vodi šele pet mesecev. „In če k temu dodamo še neugodne vremenske razmere spomladi, zaradi katerih separacija ni delala skoraj celo prvo četrtletje, ter prešteviline režijske službe v temeljnih organizacijah in skupnih službah, se temu praktično ni bilo mogoče izogniti. Seveda se zavedamo, da so spremembe potrebne, zato smo že ukrepali in uresničili nekatere naloge, ki smo si jih zadali v sanacijskem programu. Pri opečni proizvodnji smo se lotili nekaterih sprememb pri izdelavi izdelkov, s katerimi privarčujemo tudi do 20 odstotkov dragocene energije, so pa kot takšni za nas dohodkovno zanimivejši. Kot nadaljevanje proizvodnega programa separacije že deluje betonarna. Zavedamo pa se, da so to zaenkrat le malekosti koraki v potrebni preusmeritvi naše proizvodnje, ki je v prihodnosti nujna. Globoko pa smo zarezali pri režijskih delavcih. V skupnih službah so njihovo število od 45 zmanjšali za 10, prav tako pa bomo večino od 15 vzdrževalcev v tozdu Gradbeni izdelki prerazporedili na proizvodna delovna mesta.“

Nujen prehod na trda goriva

Ob teh spoznanjih v Elementu razmišljajo o preusmeritvi ogrevanja na trda goriva. Na premogov prah bi lahko prešli takoj, toda s tem bi zmožljivost padla za polovico, pa tudi delovne razmere bi bile podobne tistim izpred treh desetletij.

„Pri tem predstavlja glavno oviro sušenje, za katero namenjamo več kot polovico energije. Ponuja pa se priložnost,“ razlaga načrte Dragutin Kolarič, „da bi ta problem rešili v sodelovanju s celjskim Emom. Ta se pripravlja na serijsko proizvodnjo gorilcev za sušenje in najprej bodo enega uvozili (kasneje pa jih po licenci izdelovali sami). Kot kaže, bo na poskusu pri nas.“

Kljub temu pa so v Elementu vse bolj prepričani, da opečna proizvodnja ne more več predsta-

vljati osnove za razvoj delovne organizacije. S prehodom na cenejšo energijo in vsemi ostalimi izkoristki se da spraviti najdlje do rentabilnih okvirjev. Zato se ne bo širila, kar je ob pravi poplavi opekarne v severovzhodni Sloveniji povsem razumljivo.

Dragutin Kolarič: „Težak položaj je tudi svojevrsten izziv.“ (foto: B. Ž.)

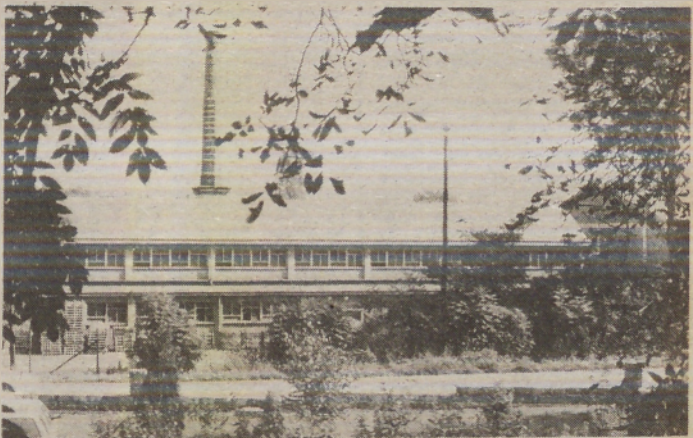
Z uresničevanjem sanacijskega programa bodo nadoknadili zamujeno

„Ob cenejši izdelavi opeke in zmanjšanju režije uresničujemo

tudi ostale sanacijske naloge. Vsega, kar smo zapisali, seveda še nismo naredili. Če mislim pri tem v prvi meri na prehod na premog, zahteva to precejšnje naložbe in tehnološke spremembe, kljub temu pa menim, da bomo do konca leta oziroma do začetka prihodnjega tudi to uredili. Rezultati so vidni. Že ob koncu devetmesečja — kot kažejo prve ocene — bomo nadoknadili okoli 12-odstotni izpad fizičnega obsega proizvodnje v polletju. Če ne bo večjih zapletov z energijo, pa bomo letni plan ob koncu leta presegli. Nadejamo se boljših poslovnih rezultatov in s tem tudi boljših osebnih dohodkov. Ti so zares kritični, zavedamo pa se, da bomo lahko več delili le, če bomo več delali, ustvarili več dohodka. Pravkar smo pred sprejetjem novega sistema nagrajevanja, s katerim, usklajujemo medsebojna razmerja, ki so se v preteklosti ponekod porušila. Če tega ne bomo uspeli, ne bo težav pri zadržanju strokovnih delavcev, temveč tudi velikega dela ostalih zaposlenih v Elementu.“

Do razvoja na znanju

Položaj v zadnjih letih — pa tudi stanje danes — opozarja, da so potrebni bistveni premiki. Odgovorni v Elementu zato ne držijo križem rok. Dragutin Kolarič: „Z nekaterimi manjšimi posegi smo že začeli. Betonarna kot nadaljevanja sepracije bo dobila nadgradnjo s proizvodnjo betonskih izdelkov. V tozdu Gradbeništvo se vse bolj načrtno izpopolnjujemo za agromelioracijska dela. Vendar nas to dolgoročno ne sme zadovoljiti. Pri tem se bomo naslonili na izdelavo razvojnoraziskovalne naloge o dolgoročnem razvoju delovne organizacije — njeni rasti po etapah, ki bo dala dokončen odgovor, kam v prihodnje usmeriti naše napore in sredstva. Nekaj pa je gotovo in še enkrat ponavljam: v opečni proizvodnji kakšnega večjega razmaha ni pričakovati.“ V. Pavco

Opekarna ni temelj dolgoročnega razvoja Elementa. (foto: V. P.)

Sodelovanje je lahko samo dvosmerna cesta

V nedeljo so v Gradcu zaprli vse vhode sejmišča — končala se je 99. prireditel. Tudi na tej smo bili Jugoslovani zastopani kot že 30 let doslej. In kot vsakokrat je bil tudi tokrat jugoslovanski dan (2. oktobra), in kot že tolikokrat je bila tudi tokrat priložnostna novinarska konferenca.

Potem ko je predstavnik gospodarske zbornice Slavko Beznik opravil protokolarno obveznost v sejmskem novinarskem centru, nam je (novinarjem) postregel z zanimivimi podatki o letošnjem sejmu in našem deležu na njem. Značilnost tega je bila prisotnost našega malega gospodarstva. Proizvodi in polproizvodi iz naših zasebnih obratovalnic naj bi vzbudili zanimanje avstrijskega gospodarstva. Zanimanje naj bi bilo takojšnje, saj so bile na razstavljenih predmetih cene tako, da se morebitni kupec ob ugotavljanju kakovosti lahko takoj odloči. Sicer pa je na sejmu 15 razstavljalcev predstavljalo 70 naših proizvajal-

cev iz Slovenije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine ter Srbije. Na letošnjem sejmu pa so s 30 milijoni avstrijskih šilingov vključili v sodelovanje tudi socialistično republiko Makedonijo.

Po besedah Slavka Beznika blagovna menjava med Jugoslavijo in Avstrijo še vedno ni usklajena. V zadnjih dveh letih se naš delež izvoza povečuje in s tem izboljšuje pokritje uvoza. Letos „se pokrivalo“ 60-odstotno, kar je dvakrat več kot pred dvema letoma. Naš končni cilj pa ni le višji odstotek pokrivanja, ampak pokrivanje na višji ravni — torej še več izvažati in več uvažati. V preteklem času smo veliko uvažali, ker pa nismo

dovolj izvažali, je bilo gospodarsko sodelovanje enosmerna cesta, ki ni mogla pospeševati medsebojnih gospodarskih stikov.

Pogajanja za blagovno menjavo v prihodnjem letu so navrgla milijardo 300 milijonov šilingov —

v obe smeri. To je povečanje letošnjega zneska za 20 odstotkov. Vključiti so nove proizvode in nove proizvajalce in tako je v okviru sejma uresničene kar 10 odstotkov jugoslovansko-avstrijske blagovne menjave.

LENDAVA

Raziskavam in inovacijam večji pomen

Lendavska občina premore le dve raziskovalni organizaciji; to sta delovna organizacija za raziskave nafte in plina pri INA-Nafti ter raziskovalna enota pri Gorenju Varstroj. To je seveda občutno premalo za hitrejši razvoj občine, zlasti pa gospodarstva. V drugih delovnih organizacijah se ta pomembna dejavnost razvija preko razvojnih služb, te pa so domala vse izven meja občine v matičnih podjetjih. Za raziskave so letos namenili okrog 2 milijona dinarjev to pa je za kakšne večje posege premalo. Občinska raziskovalna skupnost je prispevala svoj delež k nekaterim posebnim raziskavam kot so novi vilicar v Primatu, razvoj nove generacije varilnih aparatov in nekatere raziskave v INA-Nafti. O množični inventivni dejavnosti v občini ne moremo govoriti, vendar pa so tudi tu vidni uspehi, saj je bilo v lanskem letu prijavljenih že 60 inovacij, pred tremi leti le 20. Skupnost je za nagrade inovatorjem namenila 25 starih milijonov dinarjev, kar je sicer malo, a je velika podpora inovatorjem. Skupna gospodarska korist vseh inovacij je čez 82 milijonov dinarjev. Izvozna preusmeritev gospodarstva občine bo mogoča, če bodo za raziskave namenili veliko več sredstev ter se tesneje povezali s drugimi raziskovalnimi skupnostmi.

Jani D.

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERA SREDNJE DRUŽBOSLOVNE IN EKONOMSKE ŠOLE V MURSKI SOBOTI, Titova 4 razpisuje dela in naloge

— učitelja slovenskega jezika

za določen čas od 7. 11. 1984 do 30. 6. 1985 (nadomestiranje delavke na porodniškem dopustu).

Pogoj: visoka izobrazba iz slov. jezika in književnosti ali visoka izobrazba iz primerjalne književnosti in literarne teorije.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in življenjepisom pošljite v 8 dneh na gornji naslov. Kandidati naj se pred prijavo oglasijo v ravnateljstvu šole.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po poteku roka za prijavo.

KRITIKA IN NEMOČ

SILVO ČERNJAVIČ, sekretar OO ZK Mesoizdelki, KK Radgona: »V naši osnovni organizaciji smo pošteno prevetrili vrste še precej pred predlogi sklepov 13. seje CK ZKJ, saj smo v zadnjih dveh letih iz različnih vzrokov skrčili člane ZK iz 24 na 15. Seveda pa z aktivnostjo vseh, čeprav smo komunisti na ključnih položajih v proizvodnji, ne moremo biti zadovoljni. To se je posebej izkazalo pri delu različnih komisij, ko komunisti nismo uspeli najti najboljših rešitev. To se posebej velja za kadrovsko politiko. Večja odgovornost in še večja selektivnost sta osnovna cilja, ki ju moramo komunisti doseči pri svojem delu. In več možnosti odločanja o svojem družbenoekonomskem položaju. V naši stroki nam ga še vedno dirigirajo vhodne in izhodne cene in ob teh smo nemočni. Rezerve so le v dohodkovnih

odnosih naše reprodukcijske verige oz. pri finaliziranju naših surovin. Tudi ta nemoč žaga vejo komunistom v osnovni organizaciji, čeprav se ugotavljamo, da smo sposobni biti avantgardna sila v tozdu, saj smo prisotni povsod. Od nas pa delavci pričakujejo predvsem uspehe, ki pa jih je v težkih gospodarskih razmerah vse manj. vp.

mala anketa

Polja bodo obilneje rodila

Gotovo so največje razvojne možnosti radgonske občine prav v kmetijstvu. Zadnja leta se tudi spreminja odnos družbe do te še ne tako daleč malce odrinjene gospodarske panoge, družbeno in zadržno organizirano kmetijstvo pa z doslednim uresničevanjem zastavljenih ciljev potrjuje pravilnost splošnih usmeritev. Pot do še večje pridelave pa je le v vlaganjih v primarno kmetijsko proizvodnjo, v pridobitvi novih in novih hektarjev kakovostnih polj. V prvih štirih zadržnih posegih so v občini že pridobili okoli tisoč hektarjev kakovostnih zemljišč za potrebe sodobnega kmetovanja, veliki posegi pridejo na vrsto še v prihodnjih letih. In kaj menijo o tem kmetje sami?

Večino zemlje pa sem vendarle dobil na isti parceli, kjer odvodnjavanje pravzaprav niti ni bilo treba. No, saj razumem, da mojega polja pri teh delih niso mogli izvzeti, vendar sem pri zložbi izgubil, vsaj tako mislim, nekaj deset arov.»

LUDVIK VEBERIČ iz Črešnjevec: »Ja, z melioracijo mojih polj sem kar zadovoljen, čeprav bodo prvo leto pridelki malce slabši. Tega pa ne morem trditi za komasacijo. Prej sem imel 10-hektarsko parcelo, sedaj pa precej manjši kompleks, ki meri okoli 7 hektarjev, ostalo so mi dodelili drugje.

precej zamočvirjena polja in travnike. Od Selišč sem že kopljejo, upam, da kmalu pridejo do nas. Tudi pridelki mislim, da bodo boljši, saj sicer gotovo ne bi vlagali tako veliko denarja. Ne vem, do kdaj bo gotovo, vendar bi moralo biti do spomladanske setve.«

FRANC MÜLLER, Kupetinc: »Mislim, da je dobro, da so se pri nas lotili teh del. Pri meni pride v poštev le 23 arov, vendar bom kar zadovoljen, saj njiva ko bodo dela gotova, ne bo več tako visela kot doslej. S traktorjem sem težko oral. Dobrodošlo pa bo odvodnjavanje tudi za druge, ki imajo

poravnati v petnajstih letih. Le da bi bilo gotovo do pomladi. Na sestanku so nam tako obljubili in upam, da bodo držali besedo. Sedaj na jesen zato nismo smeli ničesar sejati, pa bomo to nadoknadili spomladi. Pravijo, da bo najboljši prvič nameniti meliorirano zemljo koruzi, sladkorni pesi in ovsu.«

KAREL KRIŽAN, Selišči: »Ja, v redu bo, vendar moram dobiti nazaj toliko zemlje, kot jo imam. Vidim, da kopljejo lepe jarke in zanje mi ne bo žal teh nekaj potrebnih arov. Moje zemlje je na komasacijskem območju okoli 5 hektarjev. Tudi plačilo se mi ne zdi drago, posebej še, ker bo treba račun

kmetijske šole, razumejo, pri starejših pa gre včasih težje. Pa vendar so razlogi »za« jasni. Ob deževju po poljih in travnikih ne bo več poplav in pridelki bi morali biti večji. Seveda pa bo še naprej največ odvisno od samega dela. Na večjih celotah se bo lahko privarčevalo precej drage nafte, posebej še ob žetvi.«

JOŽE PALDAUF, Selišči: »Odvodnjavanje in založba sta zelo dobri. Predvsem zaradi kasnejše lažje obdelave. Na moji zemlji sicer ni ravno pravo močvirje, vendar sem težko delal s težkim traktorjem, tudi zato, ker je bilo dosti obračanja na malih parcelah. Te stvari mladi kmetje, ki so končali

draži in bodo za marsikoga velika obremenitev. Vem, da so že večkrat spreminjali načrte za regulacijo potoka, mnogo lesa je že šlo takorekoč v nič, tudi sam ne vem, kaj bom z lesom, ki ga bo potrebno posekati. Po odvodnjavanju bo nujna še zložba. Saj pravim, da so predvideni posegi dobri, postavlja pa se vprašanje, kako jih bomo prenesli. Tu je pokojninsko varstvo, pa ostale datjave, cene naših proizvodov pa tega ne dohajajo.

JOŽE SINKO iz Biserjan: »Pri nas naj bi prišle na vrsto melioracije prihodnje leto, ko bodo končali z regulacijo Ščavnice. To je po svoje dobro, mislim pa, da bi morala vse stroške nositi družba. Regulirana Ščavnica bo nekatera polja pretrgala na dva dela. Melioracije ne bodo poceni, saj se vse

V. Pavco

ISKRENO ČESTITAMO OB PRAZNIKU RADGONSKE OBČINE!

Dvajset let vzornega sodelovanja

Te dni je POMURSKA ZALOŽBA stara 30 let. Hkrati pa letos mineva 20 let njenega plodnega sodelovanja z budimpeštansko založbo EUROPA. Ob tem dvojnem jubileju smo se o delu in uspehih Pomurske založbe pogovarjali z njenim direktorjem Jožetom Ternarjem.

— Že večkrat je bilo poudarjeno, da delo Pomurske založbe izhaja in temelji na izročilu prvih prekmurških piscev, narodnih buditeljev, naprednih in revolucionarnih pisateljev, publicistov, prosvetnih in drugih delavcev iz let po I. svetovni vojni.

»Da, na to izročilo je Pomurska založba pred dvajsetimi leti postavila temeljne naloge svojega delovanja. Del tega izročila zajemajo tudi njene prve knjige. V njih so izšla dela, ki odkrivajo, preučujejo in opisujejo preteklost in polpreteklost severovzhodne Slovenije. S tem je PZ deloma nadomestila, kar je bilo v preteklosti zamujeno, ter z več svojimi publikacijami utrdila vedenje o tem, da je kulturna in sploh družbeno-politična preteklost slovenskega severovzhoda bogatejša, kot pa so mnogi v osrednji Sloveniji mislili ali vedeli.«

— Kaj pa bližnja preteklost, leta v svobodi, ki jih bo kmalu že 40?

Res se bo treba čimprej zadržati tudi v ta naš, povojni čas. Že skoraj 40-letni razvoj naše pokrajine v svobodi je s kulturne in predvsem z družbeno-gospodarske plati bogat in zanimiv, ki pa smo ga, zaradi v preteklosti, pozabili in nam ostaja nepreučeno, neobdelano. Toda to velja za celotno Slovenijo. Znanstvenorazisko-

valni in založniški delavci bomo morali v naslednjem obdobju temu povojnemu razvoju posvetiti več svojega zanimanja in dela.

— Kdaj, zakaj in kako je prišlo do tega, da je Pomurska založba začela izdajati tudi knjige v madžarščini?

»Skupna zgodovina, skupna državna meja z Madžarsko in ker sta po I. svetovni vojni tostran in onstran te meje ostali madžarska oziroma slovenska narodnostna

skupnost, to so okoliščine, ki so PZ dale novo nalogo: izdajati knjige za občane madžarske narodnosti v Sloveniji in dela njihovih avtorjev, prek kulturnega mostu z Madžarsko pa, kolikor je le mogoče, oskrbovati s slovensko knjižno besedo tudi Slovence v Porabju.

— Uvedba dvojezičnega šolstva pred 25-timi leti je bila Pomurski založbi močna spodbuda za izdajanje knjig v madžarskem jeziku. Da bi vrtcem, šolam, knjižnicam in drugim ustanovam na dvojezičnem območju dala vsaj nekaj potrebnih knjig v madžarskem jeziku ali kar v obeh jezikih, je PZ v ta del svojega knjižnega programa vključevala leposlovna

in druga dela slovenskih in madžarskih avtorjev. V zadnjih nekaj letih je za potrebe dvojezičnih šol izdala tudi več učbenikov.«

— In potem in ob tem je prišlo do sodelovanja z založbo EUROPA?

»Da bi to nalogo lažje in boljše opravljala, se je PZ pred 20-timi leti povezala s to založbo. In ob vzornem sodelovanju delavcev obeh založb je v zadnjih 20-tih letih izšlo 36 knjig slovenskih prevodov madžarskih besednih umetnin in 50 knjig madžarskih prevodov slovenskih leposlovnih del. Treba je poudariti posebno vrednost tega sodelovanja: prek njega sta obe narodnostni skupnosti dobili nekaj več knjig, s pomočjo katerih posebno mlajši po šolah lažje spoznavajo slovnost, knjižni jezik in nasplo življenje svojega matičnega naroda.

Tako je Pomurska založba v tem mednarodnem založniškem sodelovanju z vzajemnim prevajanjem, izdajanjem leposlovnih del, z izmenjavo in odkudom izdanih knjig zgradila dovolj širok most za bogat dvosmerni pretok kulturnih vrednot dveh sosednjih narodov. Ob tem ni težko ugotoviti, da je čez ta kulturni most v dvajsetih letih sodelovanja obeh založb steklo več knjižnih, torej kulturnih vrednot, kakor prej v 200 letih ali sploh v zdaj že več ko 1000 letih neposrednega sodelstva Madžarov in Slovencev v Panonski nižini.«

Nekaj knjig iz dvojezičnih izdaj Pomurske založbe.

Ob 50-letnici Ljudske pravice

ODMEVI IN TOPOLI

LJUDSKI GLAS S PRILOGO

Naj ponovimo namen in ambicijo: „vsaj v skicah in fragmentih prikazati nekaj predzgodovine (korenin) prekmurske napredne periodične publicistike z vrhom v Novem času, Mladem Prekmurcu, zlasti pa Ljudski pravici ter zelo okvirno, prej mimogrede, nadaljevalce njihove dediščine“. Med slednje zagotovo moremo šteti tednik Ljudski glas — predhodnik današnjega Vestnika — ki je v uvodni besedi prve številke 18. februarja 1949 zapisal: „Ljudski glas mora služiti vsestranskemu gospodarskemu, političnemu in kulturnemu dvigu in še ožjemu zblitžanju prebivalcev na obeh bregovih Mure, skratka: Ljudski glas ne sme biti časopis samo Prekmurcev ali samo Stajercev ob severni meji, Ljudski glas mora biti resnično ljudsko glasilo slovenskega življa ob Muri“. Mar ni to le drugače povedano tisto, kar je o sebi v 3. številki zapisala Ljudska pravica: „Ljudska pravica je zamišljena kot tak neodvisen list, ki naj brani interese našega preprostega človeka in mu kaže pot k boljšemu življenju. Taka bo vedno ostala. Okoli sebe hoče združiti vse naše preprosto ljudstvo, ki naj skupno brani svoje koristi in postavlja svoje interese... Ne čakajmo več pomoči drugih!“

V diplomski nalogi Nastanek, razvoj in pomen pomurskega tednika je Stefan Grah oktobra 1976 zapisal: „Iz pogovorov s številnimi starejšimi Pomurci sem razbral, da so Ljudski glas sprejeli z odprtim srcem, tako kot Ljudsko pravico. Nekateri so v začetku nanj sicer gledali dokaj skeptično in si mislili, da je samo miha enodnevnica. Šele pozneje so spoznali zmoto in se začeli zavesti, da se je zgodilo nekaj pomembnega — Pomurje je dobilo svoj časopis... Če danes razmišljamo o rojstvu Ljudskega glasa, ugotovimo, da je bilo zelo trnovo. Za tarnanje takrat ni bilo časa. Raznovrstne težave so se kar vrstile in kopičile. Toda zaradi velike požrtvovalnosti vseh omenjenih in neomenjenih sodelavcev je Ljudski glas po večmesnih pripravah vendarle izšel. Bil je dokaj skromen, tako po vsebinski kot oblikovni plati, pomenil pa je temelj povojnega lokalnega tiska v Pomurju.“

POZABLJENI OBELODANJENI

Prva številka Odmevov je „ugledala luč sveta“ 29. marca 1951. Ob literarnih prispevkih

— Faksimile prve številke kulturne priloge Pomurskega vestnika Topoli izšle 2. februarja 1956, ki jo uvrščamo med predhodnike revije Svet ob Muri.

ujeljavljenih avtorjev (na primer Miška Kranjca, Prežihovega Vranca, Antona Ingoliča, Oskarja Hudačesa, Vladimirja Nazorja in Janeza Šva, cerja) se zdita še posebej tehtna dva zapisa: Palku Dolinca Miroslav—pesnik „Slovenske Krajine“ in Ivana Sifstara Pajlin—pesnik prekmurških poljan. (Mimogrede: v tretjem letniku Ljudskega glasa iz leta 1951 si je vredno prebrati članek Marjana Klemenčiča o pozabljenem pesniku Prlekije dr. Ivanu Klohasi, rojenem 27. januarja 1887 v Gornjem Blagušu pri Sv. Juriju, danes Vidmu ob Ščavnici, spominsko razpravo Miroslava Kokolja Ob stoletnici smrti Stanke Vraza in razpravo v več nadaljevanjih istega avtorja Ob izvirih prekmurskega tiska).

V prvem primeru je posređi Jožef Baša-Miroslav njegovi so uvodni verzi — „eden izmed stih, ki je v najtežjih dneh slovenskega življa med Muro in Ra-

bo — v prvi svetovni vojni — tolažil svoje rojake, ki so umirali za tuje interese po daljnih bojih — in jim napovedoval lepše in srečnejše dni. Čeprav Miroslav ni bil revolucionar, je vendar s svojimi pesmimi dvigal pri rojakih narodno zavest, jih seznanjal z brati tostran Mure in jih navduševal za slovanstvo“. Nič ne bo odveč dodati: „Rojen je bil 28. aprila 1894 v Beltincih, v vasi, ki je bila pri Madžarih zelo

stavo zopisana kot najbolj zavedna slovenska vas. Pa tudi pesnikova starša sta bila daleč naokrog znana kot zavedna Slovenci, posebno oče, ki je med vaščani razširjal knjige Mohorjeve družbe, iz katerih je tudi mladi Jožef črpal prvo znanje“. Pesnik-narodnjak, ki je zaradi boleznih takorekoč rosno mlad ugasnil 25. januarja 1916, je obsojal krivično vojno in napovedoval lepšo dobo, ki bo prišla: „gda čast pravica zadobi, gda slabi nečdo tlačen“, večno vpjet v refren: „mili moj slovenski svet, živi, živi dolgo let!“

Iz Sifstarevega zapisa u Pajlinu preberimo le naslednje: „Ako bežno listamo po številkah prvega letnika Mladega Prekmurca, ki je začel izhajati v šolskem letu 1936/37, srečamo le zelo medle pesniške prvence poedinih študentov. Toda že v drugem letniku te revije srečamo imena bolj izoblikovanih pevcev

Nemrem duže ti živeti, morem priti ta domo, morem priti me Slovence, gde srce mi merno bo!
(Jožef Baša-Miroslav)

Franca Šebjanica, Franca Murčiča (pseudonim za Alija Kardoša) in Pajlina (pseudonim Ignaca Kranjca) in tem sodelavcem se je v tretjem letniku še priključila domačinka, močna v svojem doživetju in izrazu Marika Kardoš (pseudonim). Ni mam namena, toda potrebno bo, da se literarni zgodovinar nekoč ustavi tudi ob štirih letnikih te revije, oceni njeno delo, predvsem pa dela njenih sodelavcev, kar velja še posebej za poezijo, ki ima nekaj svojskega, irpkega, a vendar tako človeškega, da nehote ostane v spominu čitatelja.“

„RASLI“ LE ŠTIRI MESECE

Prezajtevno bi se bilo podrobneje lotevati razčlenbe nadaljnje vsestranske rasti predhodnikov Vestnika (najprej Ljudskega glasa, nato Obmurskega tednika in nazadnje Pomurskega vestnika), sicer pa so nekateri pred nami to že opravili. Pa vendar ne moremo mimo podviga leta 1954. Ob 20-letnici Ljudske pravice so namreč v uredništvo Obmurskega tednika pripravili s'rvnostno številko na 48 straneh, kar je prineslo časopisu nova priznanja in veljavo; ob novinarski se publicistično.

„Uredništvo Pomurskega vestnika se je v začetku leta 1956 odločilo, da bo časopis vsak mesec priložilo posebno kulturno prilogo Topoli. Prva številka priloge je izšla 2. februarja, ob Prežernovem tednu. Topoli so objavljali razne literarne in splošno kulturne prispevke, ki so bili v glavnem pisani v domačem, pomurskem okolju. Uredništvo je v uvodu zapisalo, da se želi s Topoli pokrajinski časopis še bolj približati bralcem, posebej pa zbuditi zanimanje in ljubezen do slovenske besede ter kulture sploh. Topoli so „rasli“ le štiri mesece. Njihovo vlogo je v razširjeni in vsestransko poglavljeni obliki prevzela nova revija za književnost in kulturo Svet ob Muri, ki je prvič izšla 21. junija. Revijo je izdajal Klub kulturnih delavcev Pomurja. Izšla je naranko 20 let po izidu prve številke Mladega Prekmurca, revije, ki se je uvrstila med tiste predvojne publikacije, ki so si na Slovenskem utirale idejno pot v revolucijo.“ (Stefan Grah v že omenjeni diplomski nalogi).

Pester spored domačih filmov

Kljub različnosti pomurskih kinematografov — če gledamo njihov status — pa imajo leti vendarle vsaj enkrat letno skupno akcijo — Teden domačega filma, ki bo letos v Pomurju že tretjič. Sama organizacija te prireditve je dokaj zahtevna, saj so kinematografi precej odvisni od dobre volje distributerjev.

Ko govorimo o Tednu domačega filma, moramo vedeti, da se v šestih dnevih, kofikor pač traja ta Teden, zvrstijo filmi, ki so bili prikazani na festivalu domačega igranega filma v Pulju. In prav te filme — še posebej tiste nagrajene — distributerji neradi pošiljajo v manjše kinematografe že takoj na začetku, saj je kopij premalo in jih morajo najprej zavrteti v večjih republiških centrih, da »zaslužijo« kakšen dinar.

Kljub temu pa bomo letos — od 15. do 21. oktobra v Murski Soboti, Lendavi, Ljutomeru in Gornji Radgoni videli nekaj letošnjih najboljših in najzanimivejših filmov.

V programu bodo naslednji filmi: Posladkana vodica, Ambasador, V žrelu življenja, Leta odločitve (edini slovenski film v programu TDF), Mali rop vlaka, Jaguarjev skok in Zgodnji sneg v Münchnu. Vsi ti filmi prikazujejo v glavnem podobno tematiko: sodobno življenje.

Že iz samega sporeda je razvidno, da v letošnjem Tednu domačega filma v Pomurju ne bomo videli Veselega gostovanja, filma Franceta Stiglicca, ki je v film razširil šesto nadaljevanje nizanke Strici so mi povedali, posneto po romanu Miška Kranjca. Viba film, ki je distributer tega filma, ga pred pomladjo ne bo predvajal.

Premiera naj bi bila šele nekje aprila prihodnje leto in takrat ga bodo pomurski kinematografi vključili v svoj spored. Tretji Teden domačega filma bo v Murski Soboti in Gornji Radgoni v počastitev občinskih praznikov.

Dušan Loparnik

Loreana in druge novele

Pri Pomurski založbi že nekaj dni ponujajo novost — novele Borisa Jukiča, ki so jih natisnili pod skupnim naslovom Loreana in druge novele. To je že druga knjiga mladega pripovednika (Ukleta graščina je izšla leta 1980). V Loreani novele čvrsto povezuje njihova vsebinska in tematska zasnova — prav vse govore o ženski.

Čeprav gre za zbirko novel, je v knjigi vendarle mogoče zaznati trdno notranjo zgradbo. Pogovori o ženskah se pričnejo v Filozofih. Seveda so to moški pogovori, ki pa se sčasoma umaknejo govornici žensk, sprva mlajših, ki se jim pričakovano rušijo ob ovirah psihološke ali ambientne narave, v drugem delu pa se pripoved loti hudobne in maščevalne starke, ki ždi v brezupni sivini sredi življenja, a vendar je že zdavnaj izločena iz njegovega kipečega toka. S sklepnio Loreano, p-voosebno izpovedjo o tem, kako ob tragiki male Loreane pripovedovalec nenadoma spozna svojo lastno, se zbirka smiselno zaokroži. Lok pehanja se sklene, moška in ženska miselnost se enakovredno izpobjeta.

Kulturni koledar

PROSENJAKOVCI — V počastitev 20-letnice sodelovanja med Pomursko založbo in knjižno založbo iz Budimpešte bodo v petek, 12. oktobra, ob 19.00 pripravili skupno priložnostno slovesnost, ki bo v Prosenjakovcih. Ob tem jubileju bodo predstavili tudi 4 nove skupne izdaje knjig — 3 slovenska dela prevedena v madžarščino in 1 madžarsko knjigo prevedeno v slovenščino. Podobna prireditve bo že dan prej na Gornjem Seniku v Porabju.

LJUTOMER — V soboto, 13. oktobra ob 19.30 bo v domu kulture skupni koncert mestne godbe iz Friedberga (Avstrija), ki jo vodi Peter Krinner, in pihalnega orkestra KUD Ivan Kaučič iz Ljutomera pod vodstvom Avgusta Loparnika. Koncert sodi v okvir sodelovanja obeh godb.

JERUZALEM — V nedeljo, 14. oktobra, bo ob 10. uri dopoldne skupen nastop godb iz Friedberga in Ljutomera v okviru Bratve 84, ki bo na Jeruzalemu.

GORNJA RADGONA — v soboto, 13. oktobra, ob 10.30 bo na trgu Svobode v Gornji Radgoni promenadni koncert mestne godbe iz avstrijske Radgone in godbe DPD Svoboda Gornja Radgona.

GORNJA RADGONA — V soboto, 13. oktobra, ob 19.00 uri bo v kulturnem domu v Gornji Radgoni koncert Gasilskega okteta v počastitev 25-letnice obstoja tega pevskega zbora.

GORNJA RADGONA — v ponedeljek, 15. oktobra, bo v počastitev 31. občinskega praznika, 30-letnice ustanovitve sekcije španskih borcev in 10-letnice podpisa listine o pobratenju z Mladenovcem proslava, ki se bo začela ob 19.00 uri v kulturnem domu.

LJUTOMER — GORNJA RADGONA — MURSKA SOBOTA — LENDAVA — od 14. do 21. oktobra bo v vseh štirih pomurskih centrih Teden domačega filma. Na sporedu bodo naslednji filmi: Posladkana vodica, Ambasador, V žrelu življenja, Mali rop vlaka, Zgodnji sneg in Jaguarjev skok.

Razstave

RADENCI — V razstavnem salonu hotela Radin v Radencih je na ogled razstava del likovnih umetnikov iz avstrijske Radgone.

LJUTOMER — V galeriji Ante Trstenjak so na ogled kiparka dela Ferija Kuharja.

MURSKA SOBOTA — V pionirskem oddelku PIŠK je v počastitev meseca knjig na ogled razstava o življenju in delu partizanskega pesnika Karla Destovnika-Kajuha.

Knjižne uspešnice

KNJIŽNE USPEŠNICE v knjigarni Dobri knjiga: Ruža Vreg: Podožek zdravnica (Pomurska založba); J. Bizjak: Korenine našega časa (Mladinska knjiga, Ljubljana); Peter Laure: Čudoviti svet računalnikov (Cankarjeva založba).

domača pamet

kje si?

Imgradova jadralna deska

Jadralno desko je leta 1969 patentiral Američan Holve Schweitzer, v Jugoslaviji se je pojavila pet let kasneje. Leta 1976 so jo prvi v Jugoslaviji začeli proizvajati v delovni organizaciji Imgrad v Ljutomeru.

Nekatere značilnosti

Dolga je od 3,55 do 3,70 metra — pri posebnih modelih tudi do 4,5 metra — široka 61 do 70 centimetrov in debela 14 do 17 centimetrov. V osnovni izvedbi je izdelana iz poliesterske smole, okrepjene s steklenimi vlakni, polnjena pa s poliuretansko peno. Prostornina deske je 200 do 300 litrov, teža pa se mora gibati med 18 do 25 kilogrami. Sama deska je nepotopliva poliesterska povrhnjica, odporna proti soncu, slani vodi in temperaturnim spremembam. Prečni prerez je naslednji:

- poliesterska povrhnjica, laminirana s steklenimi vlakni,
- sprej pena ojačana s steklenimi vlakni,
- poliuretanska pena,
- sprej pena ojačana s steklenimi vlakni in
- poliesterska povrhnjica, laminirana s steklenimi vlakni.

Nosilnost zagotavlja zunanja pohravnica in plast sprej pene, ki je armirana.

Zadrega

Problemi, ki so se pojavljali pri dosedanjih izdelavi, se kažejo zlasti v teži deske, ki čisto presega 22 kilogramov, optimalna pa bi smela biti kvečjemu 18 kilogramov. Slednje pa je mogoče doseči samo z izjemno pazljivostjo delavcev in materiali s stalno kakovostjo. Poglejvase zase — kot mnogokje drugje — uvozniki materiali oziroma sestavine za proizvodnjo sprej pene in poliuretana.

Nova rešitev

Ta naj bi odpravila prejšnje pomanjkljivosti. Tokrat je prečni prerez sestavljen iz „sendvič“ konstrukcije, ki ga sestavljata poliesterska laminata s satovjem v sredini, ki hkrati pomeni nosilni del. Tehnološka razvojna naloga je terjala postopek spajanja poliestra in papirnatega satovja tako, da se satovje sočasno impregnira s poliestrom in postane odporno proti morebitnim vplivom vode. Problem zase pa ostaja stik notranje povrhnjice s satovjem.

Dve inačici

Ljutomerski Imgrad ima v preskusni fazi dva postopka: s pomočjo notranjega kalupa in s pomočjo vakuuma. V obeh primerih posebej izdelajo zgornjo in spodnjo lupino in ju v sredini zlepijo. Po prvi inačici je izdelan še notranji kalup, tako da se satovje mehanično stisne med obe poliesterski povrhnjici, ob čemer mora biti poliestri v stanju „želiranja“. Težava, ki jo pričakujejo, je togost notranjega dela kalupa, kar ob sicer točni višini satovja lahko vpliva na neenakomeren spoj satovja in poliestra, posebej tam, kjer bo debelina poliestra močnejše odstopala.

Po drugi inačici pričakujejo, da bo elastična notranja tesnilna folija izravnavala vse morebitne neenakomernosti nanosa poliestra ter zagotovila soliden spoj „sendvič“ elementa. Prednost uporabe vakuumskega postopka je tudi v manjši porabi poliesterske smole, kar lahko dodatno ugodno vpliva na težo proizvoda.

Uspešnost

Kot ugotavljajo v kolektivu je v zaostrenih gospodarskih razmerah prodaja jadralnih desk znatno padla in je zato možna primerjava uspešnosti le skozi porabo materiala za enak tip deske. Po stari izvedbi (D-1) uporabijo 24,2 kilogramov materiala, po novi (D-2) pa le 17,2 kilogramov, medtem ko je dinarski prihranek po cenah iz avgusta letos za desko D-2 4.990 dinarjev. Pri tem ni računana devizna udeležba za poliuretan oziroma njegove komponente. Lažja deska bo imela ob nižji proizvodni ceni tudi boljše vozne značilnosti, predvsem za manevriranje.

Vlaganja

Za izdelavo „sendvič“ sistema jadralne deske bo potrebno izdelati več kalupov za povrhnjice, iste zunanje kalupe pa se bo dalo uporabiti pri vakuumskega postopku. Skupni materialni stroški so 5,5 milijona dinarjev, če pa dodamo še razvojno delo tehnologa in modelarjev, dosežejo 6,4 milijona dinarjev. Da bi vse to zmogli, so se v Imgradu obrnili na pomoč Ljubljanske banke — Temeljne pomurske banke prek komisije za presojo inovacijskih dosežkov, ki so zreli za prenos v proizvodnjo pri pomurski gospodarski zbornici. Ta je prošnjo za kredit v višini 3,8 milijona dinarjev načelno sprejela s pripombo, da jo je treba še dopolniti, posebej kar zadeva finančni del. B. Žunec

VARNOST PRED POŽAROM

Na delovnem mestu ravnajmo s sredstvi, ki povzročajo ogenj, previdno in sproti odstranjujemo gorljive predmete.

Cigaretne ogorko odlagajmo le tam, kjer je zanje določen prostor.

Posebej pazljivo ravnajmo z vneljivimi snovmi in plinom. Blizu delovnega mesta moramo lineti ročni gasilni aparat in z njim moramo znati ravnati.

Po končanem delu preglejmo okolico svojega delovnega mesta in se prepričajmo, če ni nobene nevarnosti, ki bi utegnila povzročiti požar.

Ob nastanku požara je treba ravnati mirno in se hitro odločiti, kaj je potrebno storiti za omejitve požara.

Začetni požar gasimo z ročnimi gasilnimi aparati in tudi z raznimi enostavnimi pripomočki, rjuho, obleko, metlo, žagovino, peskom, zemljo.

Z vodo ne gasimo električnih napeljav in strojev, ki so priključeni na električno omrežje.

INVESTICIJE V ZDRAVSTVU

Povečujejo se prostovoljni prispevki

Gradnja kirurškega bloka soboške bolnišnice v Rakičanu še vedno poteka brez večjih problemov v skladu z razpoložljivimi sredstvi, lahko pa bi potekala hitreje, če bi bilo sredstev več. Predvidevajo, da bodo najkasneje do konca oktobra končana gradbena dela. Trenutno je končanih okrog 60 odstotkov inštalacijskih del, medtem ko so se obrtniška dela šele začela in jih je doslej opravljeno okrog 10 odstotkov. Poleg obrtniških del pa bo potrebno urediti energetiko, to je novo transformatorsko postajo z agregatom in priključek na transformatorsko postajo v bolnišnici, dodatni kotel v kotlovnici, zunanje razvodno omrežje za vodo, vročo vodo in paro, ostaja še zunanja ureditev, to je kanalizacija, ceste, zelenice, parkirni prostor, hidranti, zunanja razsvetljava in ograja. Potrebno pa bo še opremiti objekt z nemedicinsko in medicinsko opremo.

Sredstva za gradnjo kirurgije se sproti stekajo iz samopriskevka, medtem ko so zaostanki pri sredstvih zdravstvenih skupnosti iz prispevne stopnje za investicije v zdravstvu zaradi likvidnostnih težav. Prav tako pa še niso bila nakazana sredstva republiške solidarnosti za tretje tromesečje. Nenehno pa se povečujejo sredstva prostovoljnih prispevkov občanov od prodaje sožalnic, vendar v glavnem iz soboške občine. Stekla je tudi akcija PMS SZDL, saj so začela pritekati nepovratna sredstva lovskih in drugih društev, teče pa tudi akcija zbiranja prostovoljnih prispevkov med našimi delavci na

časnem delu v tujini. Med delovnimi ljudmi in občani Pomurja pa se pojavljajo tudi raznišljanja o tem, da bi za čim hitrejšo dograditev kirurgije namenili enodnevni

zaslužek. Ob naglem naraščanju cen bi to veliko pomenilo, da bi dokončali ta prepotreben zdravstveni objekt, ustvarili prijetnejše okolje vsem, ki so potrebni zdrav-

ljenja ter s tem možnosti za boljše zdravstvene storitve ob uporabi sodobnejših medicinskih instrumentov in delovnih metod. Feri Maučec

TISKOVNA KONFERENCA PRED OTVORITVIJO DOMA NA VANEČI

POMNIK NA SLAVNE DNI NOB

Ob 40-letnici pomembnih dogodkov iz NOB bo slovesna otvoritev Doma borcev in mladine na Vaneči v soboto, 20. oktobra, ob 10. uri. Takrat bo nared tudi spomenik, delo profesorja Vlada Sagadina. Slavnostni govornik na osrednji prireditvi, ki sodi v okvir praznovanja soboškega občinskega praznika, bo član predsedstva CK ZKJ Milan Kučan. To je bilo med drugim rečeno na tiskovni konferenci v Murski Soboti. Ob tej priložnosti bodo izvedli tudi recital pod naslovom „Zapoj srce partizansko“, v katerem bodo poleg godbe na pihala in zbora harmonikarjev soboške glasbene šole sodelovali še invalidski pevski zbor in zbor Mure, recitatorji srednjih šol, učenci osnovne šole iz Puconec, taborniki in drugi. Na prireditvi pričakujejo tudi precejšnjo udeležbo občanov soboške občine.

Kot je povedal predsednik OO ZZB NOV Murska Sobotna Štefan Šabjan, bo omenjeno spominsko obeležje v spomin na revolucionarno dogajanje med drugo svetovno vojno na Vaneči nadomestilo staro Kirbišovo domačijo, ki je v precej

slabem stanju. Na pobudo borčevske organizacije so uspeli zbrati okrog 9 milijonov dinarjev, kolikor je znašala predračunska vrednost celotnega objekta. Pri tem velja omeniti veliko solidarnost občanov, ki so s prostovoljnimi prispevki omogočili gradnjo doma, ki se je začela šele po 1. maju letos. Vsa gradbena in obrtna dela so izvajali delavci cankovskega Temelja, izkazala pa so se tudi nekatere ostale delovne organizacije, kot so Gozdno gospodarstvo, TOZD Gradbeni-

štvo Pomurje, Slovenijaceste Tehnika in druge. Na gre prezreti tudi prostovoljnega dela mladine, borcev in mladine, ki so opravili čez 1300 ur pri urejanju ceste. S prostovoljnimi delavnimi sredstvi pa je sodelovalo okrog 5 tisoč občanov.

Dom borcev in mladine na Vaneči ima posebno spominsko sobo in srednje veliko sejno sobo, manjše stanovanje za hišnika in skupne sanitarije. Spomenik je velik 6 x 3 metre. Milan Jerše

gorenjevarstroj

GO GORENJE VARSTROJ, TOZD Tovarna varilne opreme, Lendava, Industrijska c. razpisuje javno dražbo za prodajo prototipnih in sejemskih varilnih aparatov.

Zap. št.	Naziv	šifra	izklicna kosov	cena
1.	Vario-star 180 N 3x380 V	672621	1	44.804,87
2.	Pogon vzmesni, 15 m	672620	1	15.000,00
3.	Transformator, energetski, maks. NDR	672617	1	1.000,00
4.	Podajalna naprava LISA 15	672613	1	15.000,00
5.	Varilni transformator tip 100 R	672622	1	2.470,20
6.	Transformator tip 106 LS	672616	1	3.500,00
7.	FROMIG 400		1	70.000,00
8.	VAREX 400, prototip		1	30.000,00
9.	VARUS 300 B		1	35.000,00
10.	VARUS 130, brez opreme		1	20.000,00
11.	VAREX 300		1	22.000,00
12.	VARMIG 120		5	25.000,00

Prometni davek plača kupec.

Dražba bo v petek, 19. oktobra 1984, ob 10. uri v DO GORENJE VARSTROJ, Industrijska cesta, Lendava. Ogljed je možen tega dne od 9. do 10. ure.

Vsak udeleženec dražbe mora položiti 10-odstotno varščino od izklicne cene.

ELEMENT, n. sol. o. GORNJA RADGONA Ljutomerska c. 6

DO ELEMENT TOZD GRADBENI IZDELKI Gornja Radgona, Ljutomerska c. 6, proda 17. 10. 1984 ob 12. uri na javni dražbi naslednja osnovna sredstva:

1. FIAT 132 — DIESEL, brezhiben, letnik 1981, prevoženih 55.000 km	700.000,00
2. Traktor ZETOR — vozen	300.000,00
3. Traktorsko prikolico — vozno	35.000,00
4. Tovorno vozilo FAP — brezhibno	200.000,00

Udeleženci morajo pred dražbo plačati varščino v višini 10 % od izklicne cene. Ogljed je možen vsak dan razen nedelje do 14. ure.

Prometni davek plača kupec v skladu z zakonskimi predpisi.

IMP — PMI MARIBOR, n. sol. o. TOZD BLISK, Montaža in obdelava kovin Murska Sobotna, n. sol. o. 69000 MURSKA SOBOTA, Bjedičeva 3

OBJAVLJA

po sklepu odbora za delovna razmerja prosta dela in naloge

vodja operative — strojne montaže

Kandidat za opravljanje objavljenih del in nalog mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- visoka ali višješolska izobrazba strojne smeri — energetik,
- 5 let oz. 4 leta delovnih izkušenj v montažni dejavnosti,
- strokovni izpit,
- vozniški izpit B kategorije,
- smisel za delo z ljudmi.

Delovno razmerje se sklene za nedoločen čas s poskusnim delom 90 dni.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili v 15 dneh po objavi na zgornji naslov. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po izteku objave. Možnost nastopa dela takoj.

ELMA Tovarna gospodinjstskih aparatov in elektromateriala Ljubljana n. sol. o. TOZD ELEKTROMATERIAL Lendava n. sol. o.

Razpisna komisija ELMA Tovarna gospodinjstskih aparatov in elektromateriala Ljubljana n. sol. o. TOZD ELEKTROMATERIAL Proizvodnja elektromateriala Lendava n. sol. o.

po sklepu delavskega sveta TOZD

razpisuje

dela in naloge s posebnimi pooblastili

VODJA SPLOŠNE SLUŽBE TOZD

Kandidati za opravljanje razpisanih del in nalog morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- višja izobrazba pravne, upravne ali organizacijske smeri;
- štiri leta delovnih izkušenj na področju medsebojnih razmerij, kadrovanja, socialnega dela, izobraževanja, nagrajevanja in organiziranja dela samoupravnih organov;
- ustrezen odnos pri utrjevanju in razvijanju sistema socialističnega samoupravljanja.

Dela in naloge vodje splošne službe se razpisujejo za dobo 4 let. Kandidati naj pošljejo svoje ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na naslov: ELMA TOZD ELEKTROMATERIAL Lendava, Kolodvorska 8 — za razpisno komisijo. O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

PROIZVODNO TRANSPORTNO PODJETJE
AUTORADGONA
GORNJA RADGONA

Tozd Proizvodnja bivalnih enot
Tozd Proizvodnja nadgradenj
Tozd Transport
Tozd Avtotrgovina — servisi
Čestitamo ob prazniku občine Gornja Radgona!

MURA

Prihodnje leto bo MURA praznovala pomemben jubilej: 60-letnico obstoja. Po osvoboditvi je bila MURA prva tovarna v Prekmurju, ki je odprla vrata delavcem in jim nudila delo doma. Do leta 1950 v MURI šivajo moško perilo. V petdesetih letih je bil osnovni cilj razvoja izboljšanje organizacije dela in povečanje proizvodnje ob hkratnem doseganju boljše kakovosti izdelkov. Desetletje med 1950 in 1960 je obdobje nadaljevanja širitve proizvodnega programa in prvih korakov pri prodaji izdelkov na tuja tržišča.

V letu 1971 ustanovijo tri specializirane TOZD: PERILO, OBLAČILA in ŽENSKA OBLAČILA, leta 1977 pa še dve: ŽENSKI PLAŠČI in OBLAČILA Ljutomer. Leta 1980 se je MURI pridružila še najmlajša TOZD — MODA-KONFEKCIJA Gornja Radgona, ki proizvaja ženske plašče. Delovna organizacija MURA je eden izmed nosilcev razvoja celotnega Po-

murja. S svojo rastjo je v zadnjih tridesetih letih odprla 5000 delovnih mest. MURA prispeva h gradnji družbeno pomembnih objektov v zdravstvu (kirurgija), šolstvu (srednješolski center), otroškem varstvu (vrtci). Prav tako je pomemben njen delež pri stanovanjski gradnji (letno 40

stanovanj) in širitvi počitniških zmogljivosti (150 postelj) ter drugih infrastrukturnih objektov.

DO MURA sofinancira gradnjo plinovoda, pomagala je pri razvoju obrata LTH Škofja Loka v Ljutomeru in TOZD LIV Postojna v Juriju pri Rogašovcih. Okrog 250

milijonov din je doslej vložila v gradnjo trgovskega prostora po vsej Jugoslaviji, del usmerja pa sredstev tudi v razvoj primarne tekstilne industrije v manj razvitih republikah in pokrajinah.

Smo mlad kolektiv — star povprečno 30 let — pa imamo že dolgoletno tradicijo pri iz-

delavi konfekcijskih izdelkov. Smo dobitniki najvišjih jugoslovanskih priznanj na področju modne konfekcije. Naše proizvode prodajamo na najbolj zahtevnih tujih trgih. Vrednosti izvoza se bliža 25 milijonom dolarjev letno. Naši daleč najpomembnejši kupci so še vedno Zahodni

Nemci, pomembnejši delež pa v zadnjem času dobivajo Združene države Amerike in Sovjetska zveza. Proizvajamo tudi izdelke za belgijski, nizozemski in celo italijanski trg. V lanskem letu smo izvozili svoje izdelke v kar 22 držav Evrope in Azije ter v ZDA.

Skupna realizacija, ki jo bomo v naši delovni organizaciji ustvarili že letos, bo blizu 10 milijard dinarjev. Na tujem trgu bomo prodali za več kot 3,5 milijarde dinarjev izdelkov. Delež izvoza izdelkov, ki so izdelani iz materialov domačih dobaviteljev (klasični izvoz), pa se približuje 30 odstotkom.

V prihodnje bomo povečali klasični izvoz, usmerjamo se v izvoz lastnega znanja (tehniške in tehnologije). Modernizacija in avtomatizacija proizvodnih procesov, večanje storilnosti in kakovosti pri proizvodnji visoko zahtevne modne konfekcije so cilji, ki so središče naših samoupravnih in poslovnih prizadevanj ter odločitev.

**ISKRENE ČESTITKE OB RADGONSKEM
IN SOBOSKEM OBČINSKEM PRAZNIKU!**

DOBRO DELO IN STROJI KLJUČ DO USPEHA

Po krajšem premoru se je naše uredništvo odločilo za nov obisk z namenom, da bliže spoznamo dogajanje, razmere, dosežke in težave v delovnih in življenjskih okoljih. Tokrat smo se napolili v radgonsko Modo, temeljno organizacijo delovne organizacije Mura. Ne le da je ta tekstilni tozđ že leta med najuspešnejšimi v radgonskem združenem delu, posebej zavidljivi so izvozni dosežki mladih šivilj, likalk in prikojvalk, ki iz leta v leto izdelajo za konvertibilne trge zahodne Evrope in Združenih držav Amerike vse več ženskih jaken in plaščev. O proizvodnji, poslovnih dosežkih, delu samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij, kot tudi o ključu njihovih uspehov, smo se pogovarjali z direktorjem tozda Francem Brličem, vodjo proizvodnje Dimitrijem Kojićem, predsednico centralnega delavskega sveta DO Mura Ido Potočnik, sekretarko OO ZK tozda Vilmo Zupančič in predsednico delavskega sveta Mode in vodjo oddelka Marico Klobaso. Naš odgovorni urednik Jože Šabjan in novinarji Branko Žunec, Janez Votek ter Vlado Paveo, ki je pogovor pripravil za objavo.

TEHTNICA SE VSE BOLJ NAGIBA V IZVOZ

FRANC BRLIČ: »Pri nas sproti spremljamo gospodarjenje in že poznamo fizične dosežke za 9 mesecev, medtem ko bodo finančni znani okoli sredine meseca. Že sedaj pa oboji kažejo, da smo presegli tako načrte kot tudi rezultate iz enakega obdobja lani. V primerjavi s prvimi osmimi meseci lani smo povečali število zaposlenih za 21 odstotkov in trenutno združuje pri nas delo 516 delavcev. Produktivnost je v tem času porasla za 6,6 odstotka in na račun novih delavk in višje storilnosti smo povečali fond ur za okoli 40 odstotkov. Količinsko proizvodnjo smo povečali za 33 odstotkov, v tem času pa smo delali skoraj 90-odstotno za izvoz, čeprav smo v letnem planu načrtovali razmerje 60 proti 40 v prid domačemu trgu. Že sedaj je gotovo, da bomo naredili do konca leta najmanj 40 tisoč plaščev in jaken več od načrtovanih 196 tisoč. Večji količinski proizvodnji in boljše delu sledijo finančni rezultati. V osmih mesecih smo plan presegli skoraj za polovico, v primerjavi s tem časom lani pa izrztžili 91 odstotkov več sredstev. Na domačem trgu smo plan presegli za 65 odstotkov, v izvozu za 45, v primerjavi z lanskimi osmimi meseci pa doma za 51, na tujem pa kar za 109 odstotkov. Ostanek dohodka znaša čez 3 milijarde dinarjev, povprečni neto osebni dohodek pa 24.600 dinarjev.

V našem izvozu močno prevladujejo dodelavni posli (67 odstotkov), medtem ko imamo klasičnega izvoza četrtino. Zakaj prevladujejo predelava za tuje? Iz preprostega razloga, ker se v klasični izvoz težko vključujemo zaradi predragih domačih surovin. Mnogokrat so za dve tretjini dražje kot z zahoda, pa še premalo kakovostne za te zahtevne trge. Kar se tiče osebnega dohodka, je ta res precej manjši, kot je plača tekstilcev na zahodu, vendar je to največ, kar nam dovoljujejo predpisi, čeprav pri tem naša DO z mariborskim Pikom v državi prednjači.

VISOKA STORILNOST JE SKUPNI DOSEŽEK

V Modi pravijo, da je visoka storilnost (sicer še res

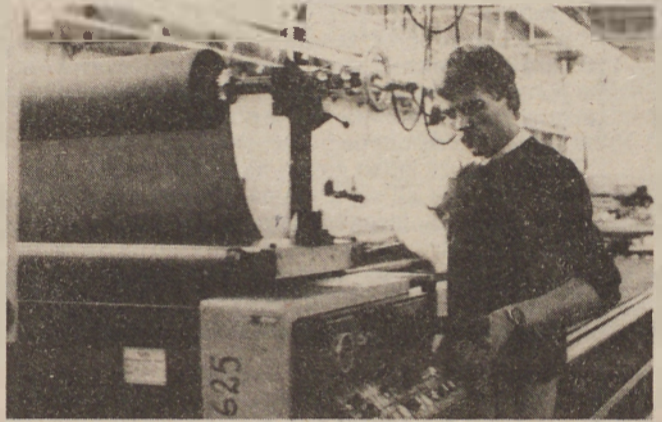
nico skrojen model, ga najprej temeljito »preštudiramo« po etapah, zatem pripravimo strojni park, nato pa se tako organiziramo, da delo zmoredemo. Izkušenejše delavke prerazporedimo na težja, mlajše in manj izkušene pa na lažja dela...»

DELAVKE SI SAME »KROJIMO« PLAČILO

Delavke Mode delajo največ male serije ženskih plaščev in jaken in ta odvis-

mlada, neizkušena delavka ne more naenkrat dobiti starejše, bolj izkušene, ji tako tudi prilagajamo normo. Na začetku jo obremenimo le 40-odstotno, popolnoma pa šele po letu in pol, in tako je urejeno tudi nagrajevanje.

VILMA ZUPANČIČ: »Naše delavke so dobro nagrajene, sam sistem pa je tak kot v ostalih Murinih temeljnih organizacijah. Z delavkami tozda Ženski plašči imamo enako ovrednotene postopke, enako plačane operacije. Norme so

nost od povpraševanja zahteva tudi hitro prilagajanje delovnega procesa. Letno izdelajo okoli 2 tisoč modelov, vsak od njih pa zahteva svoj tehnološki postopek.

individualne v šivalnici in likalnici, v prikojvalnici pa skupinske. Nagrajevanje pa je odvisno od doseženih rezultatov. Nekatere delavke presegajo normo tudi za

zaenkrat pri repu v delovni organizaciji) rezultat predvsem dobre organizacije dela, dobre strojne opreme in korektnega, poštenega odnosa do dela slehernega delavca. Kljub temu da je vsak peti delavec nov in povprečna starost le okoli 20 let, večkrat ostanejo za stroji tudi po izteku delovnika, in ob sicer prostih sobotah. Pomemben delež pa je prispevala okrepitev vodstvenega kadra (čez 30 tehnikov in 4 tekstilni inženirji) in nekaj delavcev z višjo in visoko izobrazbo drugih smeri).

DIMITRIJ KOJIĆ: »Vse dosegamo z velikimi napori in trdom. Še vedno pa so težave v proizvodnji in zunaj

Dimitrij Kojić

nje in še imamo rezerve. Predvsem se pojavlja problem odsotnosti pri ključnih operacijah, in to zaradi velikega števila mladih delavk, ki si ustvarjajo družine.

Ko se bomo malo »posta-

Naša sezona šele prihaja. V septembru, oktobru in delu novembra bomo prodali trgu dve tretjini proizvodnje zimskih plaščev. Obeta se izjemni izrztžek. Za ilustracijo tega podatka, da smo v 8 mesecih skupaj z tozdom Ženski plašči na domačem trgu prodali za 350 milijonov dinarjev, samo v septembru pa za 500 milijonov dinarjev.

rali«, bo tega manj in storilnosti bo še višja. Potrebuje tudi še nekaj specialnih strojev, za nakup katerih se skupaj s tozdom Ženski plašči — z njimi precej sodelujemo — že dogovarjamo. Opaziti pa je, da se organizacija dela in tehnologija izboljšujeta.

MARICA KLOBASA: »Moja brigada je najmlajša, delamo pa predvsem za izvoz. To zahteva precej naporov, največ pa je uspeh odvisen od pripravljenosti strojev. Ko dobimo v šival-

Vilma Zupančič

DIMITRIJ KOJIĆ: »Naše delo je organizirano po brigadah, ki štejejo od 25 do 30 delavcev. Ni klasični tekoči trak, čeprav so delavke v brigadi medsebojno povezane in je izdelek njihov

V. Zupančič: »Že spomladu smo evidentirali 9 kandidatov za ZK. V naše vrste nismo uspeli dobiti nobenega. Enim je bila predraga članarina, drugi sami niso bili pripravljeni, tretjim so bratili v družini. Sama mladinska organizacija pa tudi ni takšna, da bi lahko iz nje oplajali svoje vrste.

skupni rezultat. Da poteka delo nemoteno, skrbijo organizatorji proizvodnje: tehniki, tehnologi in mojstri.

FRANC BRLIČ: »Da ne bo izzvenelo, da je vse odvisno le od mojstra. Druge tehnologije za naše delo ni in je izredno primerna za proizvodni program. Delo pa je stopenjsko. Organizacija dela okrog tehnoloških postopkov je določena, od delavca pa je odvisno, kako zna izrabljati stroj. Ker

Ida Potočnik

tretjino, nekaj pa jih prejema tudi še samo zajamčene osebne dohodke. To pa so le mlade, ki so šele prišle. Režija pa je plačana po času in mesečnih pokazateljih. Sicer pa lahko spremljamo s

F. Brlič: »Lahko razumemo, da je v Jugoslaviji na račun konjunkturalne tekstilne in konfekcijske industrije zrastle čez 60 novih tovarn s povprečno okrog 300 zaposlenimi, saj so se tako najlažje (pa tudi najbolj poceni) pridobila delovna mesta. Nikakor pa ne moremo razumeti nelojalne konkurence, ki škodi vsem.«

pomočjo avtomatske obdelave podatkov dnevni prispevek vsakega.«

FRANC BRLIČ: Mi to spremljamo kumulativno. Seveda pa bo tisti, ki slabo dela, kasneje pa bo dosegal dobre delovne rezultate, kasneje vračal. Preverjamo pa tudi, če je delavec imel pogoje za boljše delo. Če jih je imel, potem tudi ukrepamo, in to zato, ker nas moti njegov nizek standard. Sicer pa smo prišli do spoznanja, da je dober delavec doma dober tudi za strojem.«

SKRIB ZA DRUŽBENI STANDARD

IDA POTOČNIK: »Pri nas si prizadevamo za reševanje stanovanjskih vprašanj naših delavk. Vse pa poteka v skladu s sprejetimi samoupravnimi akti in po pravilniku temeljne organizacije in glede na zhrana sredstva iz sklada skupne porabe. Najbolj občutljive in nujne primere rešujemo s pomočjo solidarnosti tudi iz drugih tozdov, ostalo pa z lastnimi sredstvi. Tu ne gre le za dodelitev stanovanj, ampak tudi za stanovanjska posojila in kreditiranje stanovanjske gradnje, predvidena pa imamo tudi določena sredstva za reševanja stanovanjskih vprašanj manjkajočih kadrov. Vse poteka javno, pravico do kandidiranja imajo vsi zaposleni za nedoločen čas in upokojenci, ki so združevali delo v delovni organizaciji najmanj deset let.

V Modi smo letos kupili 4 stanovanja, 6 pa smo jih pravkar začeli urejati v starih upravnih prostorih. Za to bomo porabili okoli 25 milijonov dinarjev. To je precej, čeprav še ne moremo vsem ugoditi; vendar precej

Marica Klobasa

več kot prej, ko smo denimo lani kupili 3 stanovanja, predlani le 2, v preteklih letih pa vse skupaj 3. Zelo pa pomagamo tudi pri individualni gradnji in obnovah stanovanj, to pa s pomočjo solidarnosti delavcev ostalih tozdov delovne organizacije.

516 delavcev temeljne organizacije Moda bi lahko dosegalo še boljše poslovne in finančne rezultate, če ne bi tako skokovito divjali stroški, ki jim odžirajo dober del dohodka. Kljub izjemno visokim prispevkom iz dohodka in zakonskim obveznostim to ni in ne bo vplivalo na njihov družbeni standard.

IDA POTOČNIK: »Za velik uspeh si štejejo ureditev prevozov delavk na delo in z dela. Urejen imamo prevoz iz vseh se tako oddaljenih občinskih centrov. To nas je stalo v letošnjih prvih osmih mesecih okoli 5 milijonov dinarjev, tople malice iz hotela Grozd pa še dva milijona več.«

KOMUNISTI: DELO S SLABŠIMI DELAVCI

Med družbenopolitičnimi organizacijami Mode so najbolj zagnani sindikatni delavci. Komunistov je

zaenkrat le malo, manj kot 5 odstotkov od vseh zaposlenih. Spodbudno pa je, da je v maloštevilnem članstvu — vse skupaj jih je 22 — polovica proizvodnih delavcev in delavk.

VILMA ZUPANČIČ: »V obravnavi predlogov 13. seje CK ZKJ smo kritično pogledali vase in ocenili lastno aktivnost. Že dalj časa ugotavljamo, da so gonilo eni in isti, medtem ko se drugi skrivajo v njihovi senci. Pri spreminjanju teh razmer v osnovni organizaciji moramo vztrajati. V sami proizvodnji pa je naša prva naloga, da se bomo več ukvarjali s tistimi delavci, ki prejemajo nizke osebne dohodke. Sicer pa so pri na pogosti tudi razširjeni sestanki političnega aktiva, na katere poleg komunistov vabimo predstavnike ostalih družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov in vodilne delavce. Tako se vsi iz prve roke seznanimo s pomembnimi informacijami in jih prenašamo med ostale delavce. Komunisti se bomo sestali v kratkem in kritično ocenili vsakega posameznika iz naših vrst. Moram pa dodati, da so naši kriteriji strogi, saj smo odločeni, da za statiste ni več prostora. Dobre pa je težko pridobiti. Pojavljajo se različni pomisleki, vzrok pa je tudi v tem, ker je zveza komunistov izgubila velik del nekdanjega ugleda.«

V PRIHODNJE BREZ VEČJIH DODATNIH ZAPOSLITEV

In kakšni so prihodnji načrti v tehnološkem smislu in morebitni širitvi te temeljne organizacije, ki je še pred sedmimi leti zaposlovala samo 90 delavcev, njihovo število se je močno povečalo po pripojitvi k Muri, danes pa jih je že toliko, da jim je precej tesno v novem obratu, ki so mu prilagodili tudi tehnologijo za dobrih 300 zaposlenih.

FRANC BRLIČ: »Iz naših izkušenj, saj sodelujemo z vrhom zahodne konfekcijske industrije, vem, da boljše opreme ni. Bistvenih sprememb v tako majhnih proizvodnih programih ne more biti in jih v naslednjih 5 letih ni videti. V sklopu delovne organizacije imamo zelo dobro razvit informacijski sistem preko AOP in IBM s terminalno obdelavo podatkov. Kar se tiče zaposlovanja, smo ga doslej malce povečali tudi na račun proste mlade delovne sile, čeprav smo s tem sledili tudi potrebam. S tem smo naše zmogljivosti zapolnili do skrajnosti. Ne bomo zaposlovali več, ampak le zapolnjevali sprotne vrzeli, posledice fluktuacije. Ta pa se je v primerjavi s prejšnjimi leti precej omilila.«

Betsy Sneith (23) iz San Diega je pred nedavnim rodila hčerko, kar seveda ne bi bilo nič posebnega, če ne bi imela Betsy srca, ki so ga pred tremi leti vzeli nekemu moškemu. Zdravniki so bili radovedni, kako se bo srce obnašalo med porodom. Pa je bilo menda vse v redu.

Nevarnost dolga 3 tisoč kilometrov

Transamazonska cesta ne pomeni samo nekaj milijonov drevov manj; to je kopje, zasajeno v telo največje živali na svetu.

„Transamazonska cesta, to je življenje,“ izjavlja brazilska vlada. Njen začetek je pristanišče Recife, prečka štiri reke, večje od Misisipija in najbolj divji del Južne Amerike; da bi dosegla perujsko mejo, mora avtomobilska cesta spremeniti na svoji poti vse, rušiti mora, da bi zgradila več, ustvarjati

bogastvo, omogočiti naselitev ter pripeljati energijo in denar. Vlada je napravila iz avtomobilske ceste simbol brazilske domovine.

Del ceste, okoli 3.000 kilometrov, seka amazonski pragozd. Dopolnjujeta jo dve navpični osi: Brasília—Belem in Cuiabá—Santarem; vsega skupaj okrog 5.000 kilometrov. Brazilska vlada bi tako lahko razvijala območje, ki zavzema 59 odstotkov brazilskega ozemlja,

šteje pa samo 8 odstotkov nje-nega prebivalstva. Pomaga ji na tisoče vojakov, skoraj tisoč delavcev dela na gradbiščih, je pred 11 leti zapisal Jacques Angout. Mora-jo se sprijazniti z dežjem, največjo oviro pri delu, in z boleznimi, dizenterijo in malarijo. Ves čas deževne dobe je najbolj moderni konstrukcijski material paraliziran.

Doktrini razvoja za vsako ceno odgovarjajo oprežnejši in kritični znanstveniki. „Vse se dogaja, kot če bi se brazilska vlada zadovoljila s tem, da bo odrezala veliko površino na zemljevidu in jo prodala velikim kolonialnim družbam, ne da bi vedela, kaj se v resnici dogaja v tem območju,“ izjavlja antropolog Mario da Costa. „Zdi se, da od samega začetka vlada tam tiho soglasje: če bodo morali biti Indijanci in nase-ljenci žrtvovani za dobro dežele, naj gredo stvari do svoje...“

Domače prebivalstvo ob Amazonki hitro izginja. Leta 1964 je bilo še 200.000 Indijancev, danes jih je le še 100.000. Buldožerji ki so prišli tja, so znatno pospešili ta proces. Indijanci niso več lastniki svoje zemlje. Narodni

park Xingu, ki je bil indijanski rezervat, je 1970 razpolovila gradnja ceste BR-80, je izjavil profesor Nogueira Neto, predsednik zveze za varstvo rastlinstva in živalstva, „bo nastopilo naglo naseljevanje. Osvajalci bodo kmalu terjali indijansko ozemlje. Razlašeni Indijanci bodo blodili po cesti in prosjačili... Nazadnje bo prišlo fizično uničevanje in Indijanci bodo naglo izumrli.“

Izginitev Indijancev se zdi neizogibna, saj je njihov življenjski prostor, vlažni tropski pragozd, zapisan smrti. V kolonizacijskem procesu Amazonije lahko vidimo ekološko katastrofo v svetovnem merilu. Geografi in ekologi menijo, da bo amazonski bazen v tridesetih letih gol, če se bo uničenje nadaljevalo s sedanjo naglico. Nekateri celo mislijo, da bo tu v petdesetih letih puščava. Sposobnost upiranja uničevanju ekosistema, kot je vlažen tropski pragozd, ni neomejena, nekateri menijo, da je celo zelo majhna. Zadostuje porušiti naravno ravnovesje, pa se bo že uveljavil nov tip ekosistema, popolnoma drugačen od prejšnjega. Prav to se dogaja ob Amazonki.

NENAVADEN OBIČAJ

Na planoti Uasin Gisu na kenijskem višavju živi plemo Nandi. To plemo s 117.000 ljudmi, prideluje predvsem proso in koruzo, ukvarja pa se tudi z živinorejo. Pozornost zbujajo njihov običaj, da se ženska lahko poroči z žensko. Ženska žena ima opravka z otroci in gospodinjstvom, medtem ko ima ženska »soproga« več odgovornosti.

Največkrat se poroči ženska z žensko, če ima hibo ali nezakonskega otroka. Kadar pa ne more roditi otrok, se lahko poroči tudi, ko je njen mož še živ. Ženska »mož« je odgovorna za ženine otroke in ji je dolžna tudi pomagati. Njeni sinovi so zakoniti dediči ženskega soproga.

Ženska »mož« lahko govori na javnih shodih, imenuje pa se »kogo« ali stara mama. Ona in njena žena nimata skupnega spolnega življenja, saj ima ženska veliko seksualno in družbeno svobodo, ki je nekako na isti ravni kakor pravica do lastnine oziroma dediščine. Ta zanimivi običaj počasi izumira.

Mojstri za ušesa in nosove

Poročila o egipčanski medicini so vsebovana na osmih papirusih, ki so bili napisani v času med leti 1900 in 1250 pred našim štetjem. Največ podatkov vsebuje dva: Ebersov papirus in papirus Edwina Smitha. Prvi je svojstvena terapevtska „enciklopedija“, drugi pa je kirurški priročnik, v katerem je opisano 48 primerov iz kirurške prakse.

V Ebersovem papirusu je zapisano ogromno število receptov, v katerih je omenjeno nad 450 različnih bolezni. Le-te so zdravili z nad 700 različnimi zdravili. Zdravniki so uporabljali zdravila živalskega, rastlinskega in rudninskega izvora. Med njimi so tudi meso, žolč in maščoba raznih živali, tako tudi krokodila. Splošno priznan kot zdravilo je bil že v teh davnih časih med, saj je omenjen v papirusih približno 60-krat.

Kot zdravila so uporabljali tudi liste, skorjo, plodove, in sok

raznih drevov, trave in zelišča, arzenik, baker, alabaster, nafto, pesek, svinčeni sijajnik in še številne druge snovi.

Zanimivo je, da je bila že tedaj v veljavi med egipčanskimi zdravniki določena specializacija. Eni so zdravili bolezni glave, drugi očesne bolezni, tretji trebušne, četrty zobe. Bili so tudi zdravniki, ki so zdravili bolezni „nedoločene“ izvora. Zdravnikom so pomagali bolničarji, maserji in obvezovalci.

Za prehlad so priporočali egipčanski zdravniki nakapati v nosno votlino palmovega vina, pri kašlju so uporabljali inhalacije. Želodčne bolezni so zdravili z odvajalnimi in bljuvalnimi sredstvi. Zdravila pri bolniku niso povzročala neprijetnih občutkov: raztapljali so jih v pivu, vinu, mleku ali medu. Zdravila so pripravljali tudi v obliki pilul.

Kirurgija je bila v starem Egiptu dobro razvita. Tako so na primer v papirusu Edwina Smitha, čigar

konec se žal ni ohranil, opisane metode zdravljenja ran, zlomov in izvinov.

Ko je kirurg postavljaj diagnozo, je hkrati povedal tudi svoje mnenje o izidu bolezni. V lažjih primerih je govoril: „To je bolezen, ki jo bom zdravil.“ V bolj zapletenih primerih je dejal: „To je bolezen, s katero se bom boril.“ V najhujših, brezupnih primerih je rekel: „To je bolezen, ki ji ne morem do živga.“ Zanimivo je, da so bile tudi metode zdravljenja starih Egipčanov zelo podobne sedanjim. Tako so na primer zlomljene ude utrdili z deščicami, krvavitve pa so ustavljali z izžiganjem. V poznejšem času so egipčanski kirurgi izvajali že zelo zapletene operacije, pri čemer so uporabljali številne instrumente. O kompletu takih instrumentov nas je poučila stenska podoba v svetišču Kom Ombo, ki izvira približno iz leta 100 pred našim štetjem. Tod so prikazane sonde,

pinčete, žage, instrumenti za izžiganje ran, skalpeli in drugo.

„Konjiček“ staroindijskih kirurgov so bile edinstvene plastične operacije. Čudno je slišati, toda pojav te panoge kirurgije je bil posledica staroindijskega kazenskega prava. Nekateri prestopke so namreč kaznovali tako, da so krivcem rezali nosove in ušesa. Želja kaznovanih, da bi se spet oskrbeli z nosovi, je privedla do uspešnega razvoja rinoplastike.

(Prihodnjic: Ljubici zmasiraj glavo)

POTRPEŽLJIVOST

- Napisal sem dva romana in to taka, da bi se lahko skoraj najbolj ugledni slovenski avtorji skrili.
- Zakaj pa teh del ne objaviš?
- Založniki se skrivajo . . .

SLAB ZNAK

- Je Marica bolna?
- Ne. Zakaj?
- Že tri mesece nisem slišal, da bi se spet s kom zaročila.

SI GA VIDEL

- Si ga videl, tega tvojega brata, kako je kot flijaški konj odvihral mimo najine mize? Sram ga je. Že tri mesece mi je dolžan novega tisočaka.
- Meni pa štiri tedne dva tisočaka. Denar sem mu posodil samo zato, ker je rekel, da je tvoj brat.
- Jaz pa zato, ker je o tebi, bratu, povedal toliko laskavih.
- Oprosti, nimam brata.
- K vragu takšno „sorodstvo“!

Drugje smo prebrali

Statistiki so ugotovili, da Američani zaradi nepazljivosti zgubijo okoli 800 milijonov dolarjev.

xxx

Jezik modrega kita, največje živali na Zemlji, je težek do štiri tone.

xxx

Krompir je v Evropo pripeljal angleški pomorščak Walter Raleigh (1552—1618). Slovenci pa ga jemo šele dobrih 150 let.

xxx

Ljudje, ki sicer jecljajo, tega problema nimajo, ko pojejo.

xxx

V Sudanu so prepovedali evropski način plesanja v dvojce, ker je to v nasprotju z islamskimi zakoni. Ker je lastnik nekega nočnega lokala kršil ta predpis, jih je dobil — prav tako v skladu z islamskimi zakoni — 25 s palico po ta zadnji.

xxx

Zdravniki ne znajo pojasniti, zakaj ljudje po tridesetem letu starosti običajno ne zardevajo več.

xxx

Znanstveniki trdijo, da bolečino bolj čutimo v temi kot pri svetlobi, zato nikar ne zapirajte oči, ko sedite na zobozdravniškem stolu.

xxx

Vsako leto se v Jugoslaviji utopi okoli tisoč ljudi.

Med kresilno gobo in vžigalico

Kako dolgo je, odkar so prišle v rabo vžigalice? Mogoče kakšnih sto let? Prej si je moral človek pomagati s kresilom, drgniti kamen in ujeti iskro v gobo, da je zagorelo. Postopek pa je zahteval, da morata biti kresilo in goba popolnoma suha, sicer ni bilo iz tega nič.

Med kresilom z gobo in današnjimi vžigalicami pa je še neka stopnja, ki je ne smemo prezreti. To je čas, ko so delali poskuse za pridobivanje ognja z jeklenimi kresili in nekakšnimi vžigalnimi kapičami. Postopek je bil neroden, dolgotrajen in niti ne vselej zanesljiv. Neki Döbereiner je leta 1825 sestavil nekakšno vrsto vžigalni stroj, ki pa je bil tako zapleteno narejen, da so ga kmalu opustili. Predstavljal je kemično tvornico v malem. Zato so pomenile »žveplenke«, kakor so jih tedaj ljudje imenovali, očiten napredek v primeri s tehničnimi pomagali za ogenj. A tudi pomakanje lesenih klinčkov v žvepleno kislino je bilo nevarno in nerodno, ker so takšne vžigalice škodovala zdravju in mazale žepo v obleki. Kdo je tedaj pravi izumitelj vžigalic?

Pišejo, da je bil to nemški študent kemije Jakob Friderik Kemmerer, po rodu iz Württenberga. Fant se je ukvarjal s kemijo, zraven, oziroma na prvem mestu pa s politiko, ki ga je spravila pod ljuč. V Hohenaspergu, kjer je odsedel svojo zaporno kazen, je dobil dovoljenje, da sme nadaljevati svoje kemične poskuse tudi v jetniški celici. Tam je odkril postopek za vžigalice v današnji obliki. To je bilo leta 1833. Kemmerer pa se je očitno preveč zanimal za politiko, in tako so se njegovega izuma polastili drugi, praktično usmerjeni ljudje. Ti so si z njegovim odkritjem pomagali in obogatili, njemu pa se je omračil um in je sklenil življenje v umobolnici. Po njegovi smrti so sicer priznali, da so vžigalice njegov domislek, vendar ne popolnoma. Kemmererju gre sicer prvenstvo za izum vžigalic, pojavilo pa se je več enako zaslužnih izumiteljev ob istem času. Leta 1833 sta namreč udarila na dan še dva tekmeča, ki ju danes imajo za soizumitelja vžigalic. Prvi je bil kemik Moldenhauer iz Darmstadta, drugi Preshel, takisto kemik, Dunajčan. Tretji soizumitelj naj bi bil neki Anglež.

Fosforne vžigalice so bile strupene in nevarne in so povzročile mnogo nesreč, zato so jih opustili. Prve nestrupene, popolnoma varne vžigalice so izdelal kemik Kristijan Böttgerja iz Frankfurta ob Maini. Njegov izum nosi letnico 1848. Vžigalice po Böttgerjevem sistemu so začeli izdelovati na Švedskem. Nemcem seveda ni bilo prav, da je prišel »njihov« izum v svet z imenom švedske tovarne. Toda obveljalo je dejstvo, da so švedske vžigalice najboljše v Evropi in na svetu in tako so prvi dobilek iz vžigalic kovali Švedi, ne Nemci.

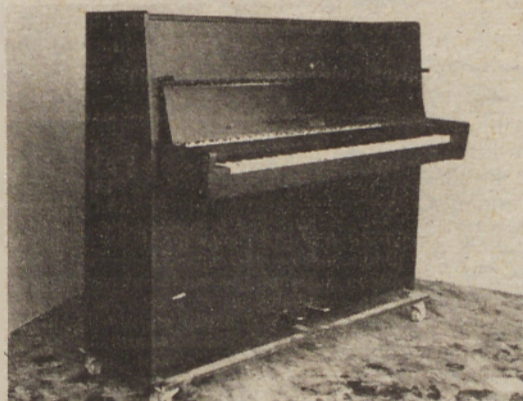
NESKONČNA TELEFONIJADA

- Tinek, a ne slišiš, da mamica govori po telefonu? Takoj potisni vtičnik nazaj!
- Zakaj neki? Zdej ona govori in še zaznala ni, da je na drugi strani nihče ne sliši. Tudi zadnjic je bilo tako . . .

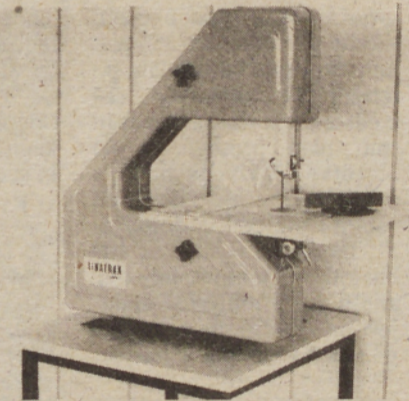
ELKOM LINA

SOZD — združena elektrokovinska lesna industrija podjetja Maribor, n. sub. o. Apače n. sol. o.

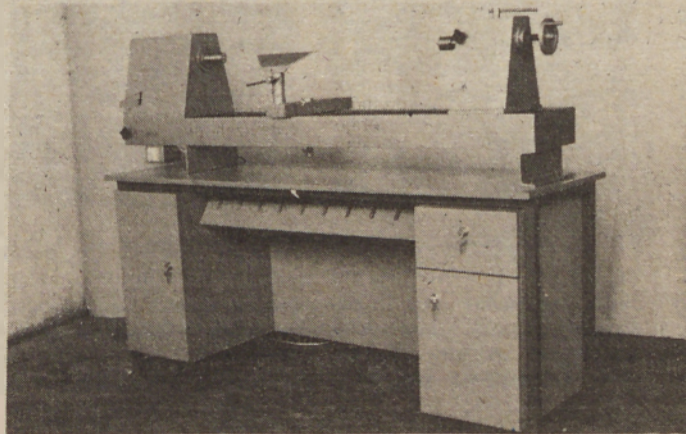
pošta: 69253 Apače telefon: (069) 79-007, 79-017, 79-020, 79-021 telegram: LINA Apače

Piano

Linatrak žagica

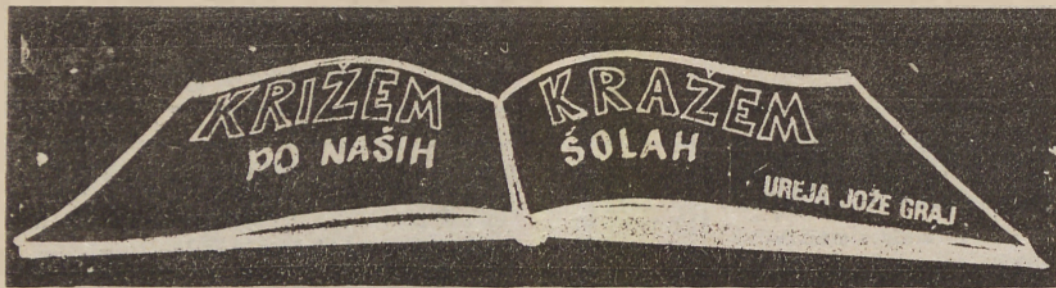
NOVO !

Stručnica — Lina

NOVO !

Poleg predstavljenega proizvodnega programa LINE iz Apač obstaja še program za notranjo opremo. S tem programom zadovoljujejo potrebe pri opremljanju hotelov, dijaških domov, šol, vrtcev ter izdelujejo vso notranjo opremo po naročilu.

OB PRAZNIKU GORNJERADGONSKE OBČINE NAJISKRENEJE ČESTITAMO !

Pionirski praznik

Spominjam se še, kako sem postala pionirka. Tistega jutra smo se zbrali vsi nestrpni, polni pričakovanja, ponosni... Na proslavi, ki so nam jo priredili starejši pionirji in tovariši učitelji, smo slišali med drugim tudi besede, ki jih je pionirjem nekoč povedal tovariš Tito: »Učite se in se veselite svojega otroštva.« Zapel je zbor, sledilo je nekaj deklamacij in končno je napočil trenutek, ko sem dobila rdečo rutico, pionirsko čepico z značko in pionirsko knjižico. Nato smo vsi skupaj dali častno pionirsko zaobljubo pred pionirsko zastavo, da se bomo pridno učili, delali, spoštovali starše in starejše ljudi, da bomo zvesti in iskreni tovariši, ki izpolnjujejo dano besedo. Svečano smo obljubili še, da bomo ljubili svojo domovino, vse njene narode, da bomo gradili novo življenje, polno radosti in sreče, tako kot je to želel tovariš Tito. Po končani proslavi smo se vrnili v šolo, kjer je nas, najmlajše pionirje čakala pogostitev.

Sedaj, ko hodim že v peti razred, sem ob 29. septembru, prazniku pionirjev, spet sama pri sebi ponovila besede, ki sem jih izgovarjala pred pionirsko zastavo in sklenila, da jih bom še temeljiteje izpolnjevala.

Križna Povoden, 5. c.
OŠ Edvard Kardelj
Murska Sobota

V soboto, 29. septembra, smo praznovali dan pionirjev. Obiskali so nas učenci iz celodnevne osnovne šole v Markovcih. Pristrčno smo jih sprejeli in jim pokazali našo novo šolo. Nato smo imeli skupno pionirsko konferenco. Pregledali smo delovanje organizacij in krožkov v lanskem šolskem letu. Ugotovili smo, da smo bili kar uspešni. Zatem smo izvolili novo pionirsko vodstvo. Čestitali smo jim in zaželeli mnogo uspehov pri delu. Na konferenco smo povabili tudi predsednika vaše skupnosti. Pionirji so se mu zahvalili za pomoč pri gradnji naše nove šole. Sledila je proslava, na kateri so sodelovali učenci z obeh šol. Nato smo izvedli nekaj zabavnih igrin in ples. Bilo je zabavno in veselo.

Klavdija Grebenar, 3. raz.
OŠ Dolenci

Knjiga, ki jo berem dvakrat

Že ko sem bila majhna, so mi bile knjige všeč. Takrat sem imela najraje slikanice, katere sem gledala, saj brati še nisem znala. Prišla sem v šolo, v to veliko hišo učenosti in se naučila brati. Prva knjiga, ki sem jo prebrala, je bila Rdeča kapica.

Sedaj, ko sem večja, berem še rajši. Prebrala sem že mnogo knjig. Težko se je odločiti, katera mi je najbolj všeč. Vsaka te pritegne na drugačen način. Med

vsemi knjigami berem najraje tiste, v katerih so opisani problemi mladih ljudi, čeprav rada prebiram tudi dela o vojni. Ker tudi sama pišem pesmi, rada posežem po knjigah pesmi. Med deli, ki sem jih do sedaj prebrala, mi je najbolj všeč knjiga Branke Jurca »Ko zorijo jagode«. V tem delu, opisuje pisateljica Jagodo, osmošolko, ki se srečuje z mnogimi težavami — svojimi in drugimi. To knjigo berem že tretjič, saj

mi je všeč glavna oseba — Jagoda in pisateljčino izražanje.

V bodoče si želim mnogo knjig o težavah mladih in zgodovini naše domovine. Spominjam se verzov iz moje spominske knjige, ki se glasijo takole: »Knjiga naj te spremlja vse življenje, to je prijateljica, ki nikoli ne razočaraj!«

Marjanca Ferko, 7. a
OŠ Grad

BURJA

Bila sem na morju na Malem Lošinju. Bilo je zelo vroče. Po nekaj dneh se je vreme spremenilo. Nastala je burja. Uničilo je šestnajst čolnov. Morje je bilo zelo valovito. Drugi dan je bilo vse polno meduz. Lovili smo jih z mrežami, eni pa z rokami.

Andreja Rakuša
OŠ Sp. Ščavnica

O kajenju

Kajenje ni zdravo. Povzroča tudi raka. Matere ne smejo kaditi, če so noseče.

V nedeljo zvečer smo pospravljali dnevno sobo. Očka in mama sta kadila. Jaz sem rekla: »Očka, nehaj kaditi!« On pa mi je odgovoril: »Če ti ne paše, pojdi ven!« Jaz pa vem, da je to škodljivo in mi ju je zelo žal. Ko sta odšla ven, sem prepračila dnevno sobo.

Darja Žižek, 3. b
OŠ Črenšovci

Ilegalec Akcije

29. septembra smo pionirji izvedli obrambno akcijo ILEGALEC. Ta dan je bilo v Radencih zelo zanimivo. Pionirji in taborniki od 5. do 7. razreda so preizkusili svoje sposobnosti in iznajdljivost pri obrambi svoje domovine. Poskrbeli so za varnost zgradb, vrelcev, igrišč in drugih pomembnih objektov.

Sandra Milošević
COS Jože Kerenčič
Gornja Radgona

Tudi jaz sem pionirka

Prvi razred je bil zame najbolj zanimiv, ker sem postala pionirka. Tega dne sem se zelo veselila. Komaj sem ga dočakala. Na proslavi smo dobili rutico, kapico, knjižico in knjigo Pionirka sem. Povedali smo tudi pionirsko zaobljubo. Na proslavi so nastopali recitatorji, OPZ, folklor in vsi drugi.

Po proslavi smo veseli odšli domov. Vsak pionir mora biti dober do sošolcev in starejših ljudi. Moramo jim tudi pomagati in te ubogati. Pionir se mora tudi pridno učiti.

Lea Zbontar, 4. r
OŠ Kapela

Bila sem v Požegi

Med počitnicami sem bila v Slavonski Požegi. Največkrat sem se igrala s prijateljicami Lidijo in Sanjo. Tam imam tudi maminega brata. Peljala sva se s konjem na njivo. Za živino je bilo treba

nakositi travo. Mamin brat me je pripeljal nazaj v Bakovce. Bila sem vesela, da sem lahko šla v Požego. Včasih sem bila tam doma.

Irena Cor, 3 a
OŠ Bakovci

V pobratenem Grljanu

Bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov je poleg svobode najpomembnejša pridobitev narodnoosvobodilnega boja. Toda vse, kar so si naši narodi priborili s krvjo in žrtvami, je potrebno nenehno razvijati in dopolnjevati. Če ne bi delali tako, bi vse pridobitve narodnoosvobodilne vojne kmalu postale prazna beseda, ali pa bi se celo zgodilo to, kar se je dogajalo v času vojne. Spomin na krvava leta vojne je še živ in nas stalno opozarja, da moramo braniti svobodo in razvijati bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov.

Veržej je majhna vas, a kljub temu prispeva k tesnejšemu povezovanju in medsebojnemu spoznavanju narodov.

Pobraten je z vasjo Grljan pri Zaječarju in vsako leto se krajani obeh vasi obiskujejo. Na teh obiskih spoznavamo šege in običaje, zgodovino in sedanjí gospodarski in kulturni razvoj. Med nekaterimi družinami so nastale trdne in pristrčne prijateljske vezi.

Letos smo Veržeji že petič obiskali pobratene Grljance. Ko sem zvedela, da bom lahko z mamo potovala v Grljan, sem se zelo razveselila. Malo me je sicer bilo strah dolge in naporene vožnje, a sem na to hitro pozabila. V Beogradu smo obiskali spominski park maršala Tita in se molče poklonili največjemu sinu naše domovine. Prav on je neprestano govoril, da je bratstvo in enotnost temeljni kamen naše socialistične domovine. Velikokrat sem brala in poslušala o bratstvu in enotnosti, a kaj to je, sem spoznala šele ob prihodu v pobrateni Grljan. Skoraj vsem se so orosile oči ob ponovnem snidenju. Spoznala sem nove kraje in nove ljudi, ki so me očarali s svojo gostoljubnostjo.

Cas, ki sem ga preživela v Srbiji, mi bo ostal v nepozabnem spominu. Spomnila sem se besed, ki jih je napisal mojster slovenske besede Ivan Cankar: „Hodil po zemlji sem naš in pil nje prelesti!“

Alenka Belovič, 8. a
OŠ Veržej

V GOZDU

Bilo je neko nedeljsko jutro. Zunaj se je že svetilo. Vstal sem in se oblekel. Premišljeval sem, kaj na bi počel. Vzel sem vrečko in šel v gozd. Tam sem zagledal zajca. Skočil je iz grma, obstal, jaz pa sem ga gledal, kam bo bežal. Ko me je zagledal, se je spustil v dir. Potem sem šel dalje. Dolgo sem hodil po gozdu in nisem našel jurčkov. Mislil sem si, da bi šel domov. Obrnil sem se in zagledal enega gobana. Töbral sem ga. Potem sem še malo gledal okrog sebe in našel precej jurčkov. Bil sem zelo vesel in odšel domov.

Martin Ropoša, 8. b
OŠ Rogašovci

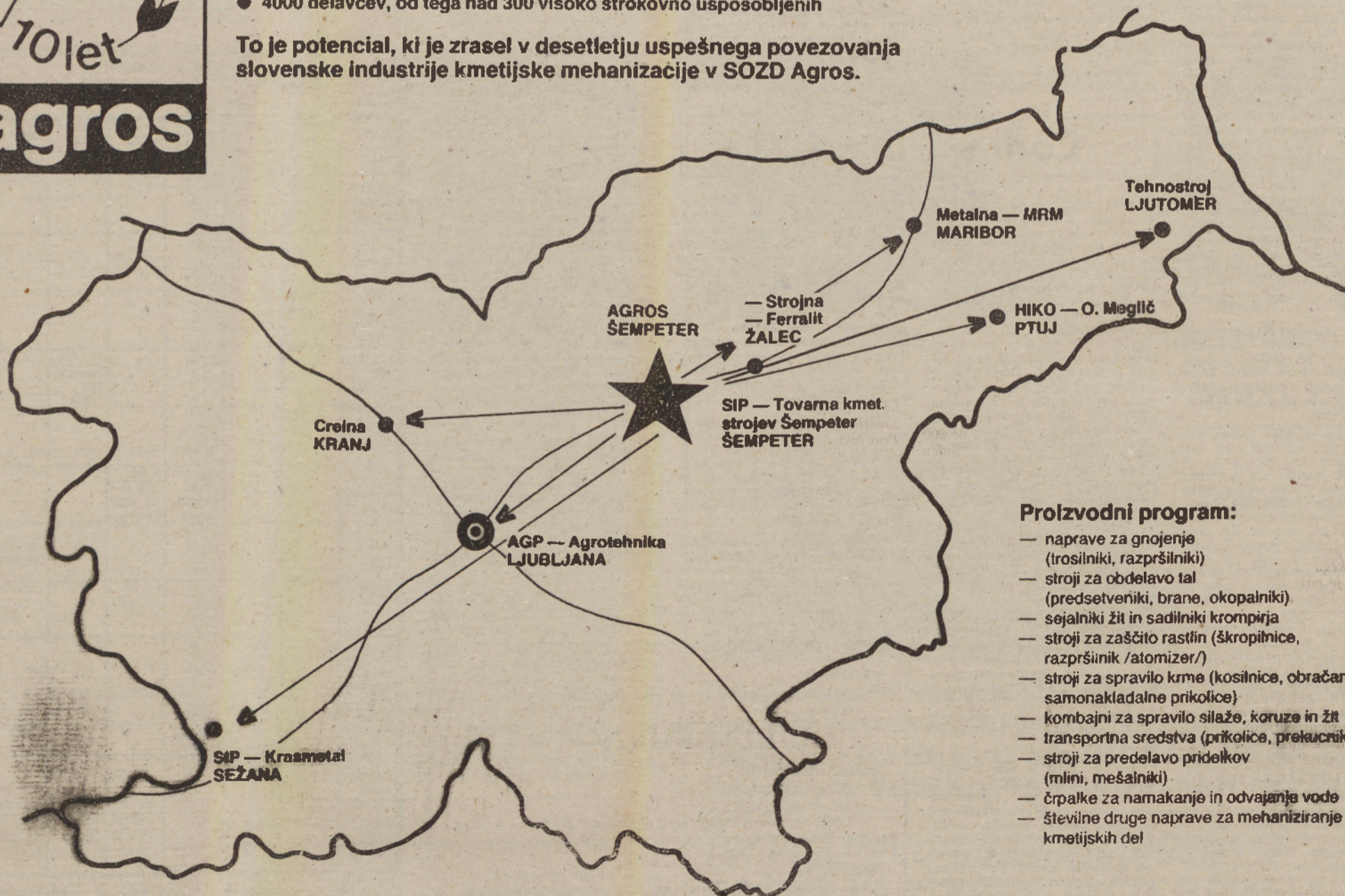
1984

10 let SOZD AGROS, ŠEMPETER v Savinjski dolini

- 8 tovarn kmetijskih strojev
- 106 vrst kmetijskih strojev, ki mehanizirano opravijo vsa dela od setve do žetve
- proizvodnja 100 tisoč kosov v vrednosti 14,5 milijarde dinarjev na leto
- izvoz 15% proizvodnje v vrednosti 18 milijonov dolarjev
- 4000 delavcev, od tega nad 300 visoko strokovno usposobljenih

To je potencial, ki je zrasel v desetletju uspešnega povezovanja slovenske industrije kmetijske mehanizacije v SOZD Agros.

Proizvodni program:

- naprave za gnojenje (trosilniki, razpršilniki)
- stroji za obdelavo tal (predsetveniki, brane, okopalniki)
- sejalniki žit in sadilniki krompirja
- stroji za zaščito rastlin (škropilnice, razpršilnik /atomizer/)
- stroji za spravilo krme (kosilnice, obračalniki, samonakladalne prikolice)
- kombajni za spravilo silaže, koruze in žit
- transportna sredstva (prikolice, preklucniki)
- stroji za predelavo pridelkov (mliči, mešalniki)
- črpalke za namakanje in odvajanje vode
- številne druge naprave za mehaniziranje kmetijskih del

Ceste prevozne, avtobusa pa od nikoder

„Že dolgo nista ničesar zapisali o našem kraju, pa se je v zadnjih letih to zelo veliko zgodilo. Tudi zdaj življenje pri nas ni zamrlo, saj se povsod kaj gradi, pa tudi za naprej imamo veliko načrtov,“ so nam kar malce očitali v Kramarovcih, ko smo se pred dnevi ustavili v tej goriški vasi. Čeprav je že začelo rahlo rositi in je vse kazalo, da bo dež ta dan spet prekinil kmetijska opravila na poljih, so vaščani hiteli s spravilom jesenskih oridelkov. Največ opravka so si dali s siliranjem koruze, saj je njive potrebno sprazniti in jih pripraviti za jesensko setev. Že zdaj pa kaže, da bodo s setvijo tudi tu težave, saj spravilo ovira še dež, tako da kmetje s stroji le s težavo pridejo na polja.

Čeprav nenehno deževje ne prizanaša tudi vaškim cestam, je treba zapisati, da so te kar dobro vzdrževane in tudi prevozne. Vsaj tiste pomembnejše, ki vodijo do hiš; prav vzdrževanju cest pa namenijo v Kramarovcih veliko časa in sredstev. Čeprav so ceste dobro vzdrževane, glavne prometne povezave v kraju pa so prevozne ob vsakem vremenu, je kraj ostal brez avtobusne povezave z drugimi kraji in občinskimi središči. Kramarovci so tako ena izmed redkih pomurskih vasi, kamor ne vozi avtobus, čeprav je še pred leti v ta kraj pripeljal. Res, da le dvakrat dnevno, zjutraj iz Kramarovec proti Murski Soboti in popoldne spet nazaj, vendar je bilo vsaj za najnujnejše opravke to dovolj. Tisti, ki so zjutraj odhajali na delo ali v šole, so lahko vstopili v domačem kraju in tam popoldne tudi izstopili, zdaj pa morajo na avtobus v štiri kilometre oddaljene Rogaševce. Poleti še nekako gre, težje pa je pozimi; še posebej za tiste, ki se vozijo vsak dan, je takšno pešačenje prav naporno. V Kramarovcih se sprašujejo, kaj je vodilo odgovorne na Certusu, da so ukiniteli avtobusno progno do njihovega kraja, vendar odgovora ne dobijo.

Poleg želje za avtobusno povezavo pa je velika želja Kramarovčanov še, da bi v kraju dobili primerne prostore, kjer bi se lahko zbirali in pripravljali najrapičnejše prireditve. Za ta namen so sicer dobili starejše poslopje, vendar to

ni najprimernejše; če bi se lotili obnove, pa bi to veliko stalo. V vasi sicer imajo gasilski dom, ki pa je še vedno pretesen, čeprav so ga pred kratkim dozidali in uredili tudi fasado. Gasilci in krajanje so se zato odločili, da ob sedanjem

vim sodobnim gasilskim vozilom. Pa tudi sicer je gasilsko društvo dobro opremljeno in vselej pripravljeno priskočiti na pomoč. In če že pišemo o Kramarovcih, ne moremo tudi mimo ekonomske enote Kmetijskega gospodarstva

Gasilci so gonilna sila razvoja v Kramarovcih. Gasilski dom, ki so ga letos sicer nekoliko razširili, je še vedno pretesen, zato so se odločili, da ob njem zgradijo dodatne prostore z dvorano za najrapičnejše prireditve. Da bodo željo uresničili, ne dvomimo, saj so kramarovski gasilci to doslej vedno dokazali. Tudi novo gasilsko vozilo, ki so ga kupili skupaj z gasilci iz Ocinja, to potrjuje.

gasilskem domu zgradijo še dodatne prostore, v katerih bo tudi dvorana za prireditve. Nekaj sredstev za to so že zbrali z veseljami, nekaj bodo zbrali s prostovoljnimi prispevki, del primaknili iz blagajne krajevne skupnosti, vsa fizična dela pa bodo opravili sami. Lastnik zemljišča za sedanjim gasilskim domom jim je le-to že odstopil, za gradnjo pa imajo že pripravljenega nekaj materiala.

Sicer pa so gasilci gonilna sila razvoja v Kramarovcih. Da je ob pripravljenosti vseh sleherni akcija uspešna, so dokazali tudi pred kratkim, ko so se kupaj z gasilci iz Ocinja odločili za nakup gasilskega avtomobila. Sprva so nameravali kupiti rabljen avto, vendar so si premislili in zdaj se ponašajo z no-

Rakičan v tem kraju. Blizu dvajset hektarjev nasadov vinske trte so uredili na teh gričih, ob upravnih prostorih ekonomske enote pa gradijo še sodobno vinsko klet. Pridelek vina iz teh vinogradov so namreč doslej spravljali v večjih kletih, v novi pa bodo uredili tudi prostore za žganjarno.

Ko smo zapuščali Kramarovec, se je že začelo počasi mračiti, pa tudi dež je postajal gostejši. Med potjo proti Rogaševcem smo srečevali ljudi, ki so hiteli z avtobusa. Saj, tu in tam je takšno pešačenje lahko tudi prijetno, ampak delati to vsak dan, tja in nazaj, pa je le malo preveč. Se jih bodo na Certusu le usmilili?!

Ludvik Kovač

ASFALTIRALI CESTE IN UREDILI ŠOLO

V krajevni skupnosti Dokležovje si prizadevajo, da bi naslednje uresničevali sprejeti referendumski program in razpoložljiva sredstva kar najbolje naložili. To jim tudi uspeva, čeprav se pri svojem delu srečujejo z nekaterimi težavami, pa tudi denarja ni nikoli dovolj, da bi lahko hitreje reševali probleme kraja. Kljub vsemu pa so v zadnjem obdobju za razvoj kraja veliko naredili.

Gradnjo mrliške veže so preložili

Po referendumskem programu bi morali letos začeti z gradnjo nove mrliške veže, ki je prednostna. Zataknilo pa se je pri izdaji lokacijskega dovoljenja. Komisija za urbanizem, gradbeništvo in komunalne zadeve pri soboški občinski skuščini je namreč upoštevala mnenje pristojne sanitarne inšpekcije, da predvidena lokacija za gradnjo mrliške veže na pokopališču iz sanitarnih in higienskih razlogov v bližini stanovanjske hiše ni primerna, zato ni izdala lokacijskega dovoljenja. Predlagala pa je novo lokacijo v bližini stare mrliške veže. Ob lokacijskem ogledu pa je bilo ugotovljeno, da je zemljišče nove lokacije v cerkveni lasti in bi bilo pred izdajo lokacijskega dovoljenja potrebno urediti lastništvo. Ker pa na razgovoru predstavnikov sveta krajevne skupnosti in cerkve problema niso uspeli rešiti, češ da je omenjeno zemljišče namenjeno za gradnjo novih prostorov za pouk verouka, se je krajevna skupnost Dokležovje obrnila na versko

komisijo pri skupščini občine Murska Sobotica, ki naj bi vodila postopek za rešitev problema. Po mnenju predstavnikov krajevne skupnosti bi lahko vprašani obeh lokacij primerno rešili. Gradnjo mrliške veže v Dokležovju pa so tako morali preložiti na naslednje srednjeročno obdobje.

Asfaltirali so vse ceste v kraju

Zaradi odložitve gradnje mrliške veže so se na zboru volilcev odločili, da razpoložljiva sredstva namenijo za asfaltiranje preostalih odsekov cest v naselju. Tako so asfaltirali 2.300 kvadratnih metrov cest, s tem pa so v kraju tudi asfaltirali vse ceste v dolžini okrog pet kilometrov. Dela pri asfaltiranju odsekov cest so stala 2.66.000 dinarjev, od tega so pri izvajalcu del Konstruktorju Pomurje najeli kredit 800.000 dinarjev za dobo enega leta. Začeli so urejati tudi bankine, vendar so se dela zaradi okvare stroja zavlekla, a jih bodo končali v kratkem.

Prav tako so pred kratkim uredili fasado in žlebove na zgradbi osnovne šole v Dokležovju, ki bo tako lepša. Po predračunu so dela veljala 550.000 dinarjev, od tega je krajevna skupnost prispevala 450.000 dinarjev, 100.000 dinarjev pa osnovna šola Bakovci.

Čakajo na telefonske priključke

V Dokležovju imajo trenutno 17 telefonov, na priključke pa čaka še 21 občanov. Slednji so na

začetku letošnjega leta združili skupaj 830.000 dinarjev (vsak naročnik je prispeval po 40.000 dinarjev) kot prispevek za položitev telefonskega kabla od Cankarjeve ulice do ATC v Belincih. S tem so omogočili razširitev telefonskega kabla od 20 na 100 parov. Po dogovoru bi morali občani, ki so združili sredstva, že dobiti priključke, vendar pa po izjavi predstavnikov PTT podjetja Murska Sobotica nimajo dovolj delovne sile. Zato se prizadevi občani sprašujejo, kdaj bodo prišli na vrsto za priključitev telefona. Če bodo še imeli sredstva, namerava krajevna skupnost Dokležovje v letošnjem letu dokončno urediti kleparska dela na osnovni šoli ter zavoziti poljske in gozdne poti. Prav tako bi radi uredili fasado na vaškem domu, ki so ga že obnovili in ga tako dokončno uredili. Po referendumskem programu bi morala biti asfaltirana tudi cesta Dokležovje — Bakovci, dolga 1,5 kilometra vendar kot vse kaže, to ne bo uresničeno, čeprav je cesta v zelo slabem stanju.

Načrtujejo za naprej

V krajevni skupnosti Dokležovje so že pristopili k izdelavi srednjeročnega programa razvoja 1985-90, v katerem bodo skušali zajeti najnujnejše potrebe. Prednostni bosta gradnja mrliške veže in razširitev telefonije. Razmišljajo tudi o gradnji novega trgovskega lokala, kajti sedanji prostori v vaškem domu so pretesni, rabili pa bi jih tudi za potrebe vrtca. Prav tako razmišljajo o kanalizaciji in ureditvi potoka Naklo. Pri tem pa bi jim morala pomagati širša družbena skupnost, pravi predsednik sveta KS Dokležovje, Franc Gregor.

Feri Maučec

gorenje elrad

Tovarna elektronike, elektromehanike, anten in kablov
n. sol. o. Gornja Radgona
Partizanska 3 — Mele
69250 Gornja Radgona

V KORAK Z RAZVOJEM ELEKTRONSKE TEHNIKE

V majhnem kraju ob Muri in ob državni meji z Avstrijo, v G. Radgoni, je leta 1955 nastalo obrtno podjetje z imenom ELEKTRO-RADIO, ki se je preimenovalo v ELRAD. Prve antene v Jugoslaviji so bile izdelane v ELRADU, prav tako pribor in vislofrekvenčni kabli. V to obdobje do leta 1965 spada tudi začetek razvoja oddajnikov, pretvornikov, profesionalnega pribora. V družino delovnih organizacij GORENJE se je ELRAD vključil leta 1973. S tem so bile dane nove možnosti za še hitrejši razvoj ELRADA. Danes GORENJE-ELRAD izdeluje vse od izvora TV in radijskih signalov do končnega sprejema in je eden največjih proizvajalcev te opreme v Jugoslaviji.

ZOI '84 — SARAJEVO

Kljub hudi konkurenci svetovnih proizvajalcev elektronske opreme je tovarna postala ekskluzivni dobavitelj TV opreme na minuli sarajevski zimski olimpiadi. V olimpijskem projektu so antenski sistemi in povratni signali. Tri pretvorniške točke so bile na Bjelašnici, Humu in Trebiševu, z njimi pa so pokrili vsa športna prizorišča oziroma objekte.

SPREJEMNI SISTEMI ZA SATELITSKO TV

Kot dodatek k napravam za kabelesko TV (CATV) delajo v Elradu sprejemni sistem za satelitsko TV, ki bo v Evropi drugačna kot v ZDA. Tu namreč nobena država ne bo mogla imeti svojega sistema, kar velja tudi za Jugoslavijo, kjer bo zaradi večnacionalne skupnosti potrebnih več programov. Ker gre za oddaje v več jezikih hkrati, je Jugoslavija tudi edina dežela v Evropi, ki so ji v Ženevi zagotovili 10 kanalov (druge države 5).

V Elradu so že tako daleč, da so že naredili sprejemnik za ruski satelit, ki oddaja na nižji frekvenci kot drugi. Sprejemno aparaturo so razstavili na sejmu elektronike v Ljubljani, čeprav ta satelit ni primeren za sprejem programa v Jugoslaviji (spremembe norm SECAM — PAL). V Elradu načrtujejo, da bi sprejemni sistem osvojili do leta 1985, ko bo v orbiti prvi zahodnonemški satelit, ki bo pokrival tudi dober del Jugoslavije. Še prej naj bi se vključili v kabelesko TV. V kratkem bo končan tak projekt v Mariboru v naselju Nova vas 2 s 1200 stanovanji.

LETO KAKOVOSTI

Letošnje leto so v SOZD GORENJE proglasili za

„Leto kakovosti“, kar pomeni, da bodo na vseh ravneh storili kar največ, da bi pojem kakovosti postal sinonim ustvarjanja in dela. Vsa prizadevanja naše družbe, našega gospodarstva so usmerjena v stabilizacijo, kar v prvi vrsti pomeni zmanjšanje zunanjih dolgov, kar lahko dosežemo le s povečanim izvozom. Osnova za večji izvoz pa je naša konkurenčnost na svetovnem trgu, le-ta pa se izraža s kakovostjo, in ceno. Nastopanje na zunanjem trgu ne pomeni samo ustvarjanje deviz za lastne potrebe in potrebe družbe, pomeni še veliko več. Predvsem pomeni stik s tehnološkim razvojem v svetu, pomeni možnost prenosa znanja v naš razvojni, tehnološki in proizvodni prostor. Pomeni v končnem smislu naš obstoj in razvoj.

IZVOZ VEČJI OD UVOZA

V Elradu se zavedajo, da je za obstoj in uspešno poslovanje nujno več izvažati, zato se že več let uspešno vključujejo v mednarodno menjavo in imajo zato pozitivno devizno bilanco. Medtem ko je njihovo ime na zahodnem trgu (ZRN, Italija, Avstrija, Švedska) znano, so že tradicionalni izvozniki TV naprav v dežele v razvoju (Irak, Kuvajt, Nigerija, Jemen). Celotni izvoz Elrada znaša že tretjino celotne proizvodnje.

LASTNA TRGOVINA

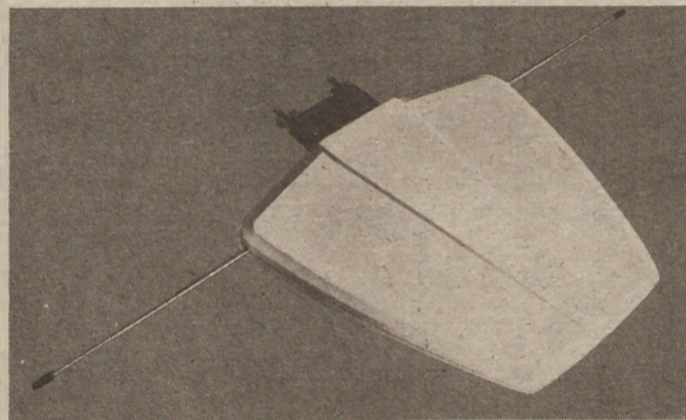
Aktivnosti za delovanje trgovine z Elradovimi izdelki (tudi izdelki z napakami) potekajo že dalj časa. Trgovina bo v starem delu Elrada v Gornji Radgoni na Partizanski cesti ob cvetličarni. Poleg prodaje lastnih izdelkov načrtujejo tudi popravila oziroma zamenjavo izdelkov in polizdelkov.

Novi izdelki s področja elektronike

USI 201 — usmernik za terminal, mini TV pretvornik 0,5 W, CATV tunerji, delilniki, odzverniki, TKO 2075 — nizkošumni specialni ojačevalnik z velikim ojačanjem za UHF območje in dobrim VF tesnjenjem.

Novi izdelki na antenskem področju

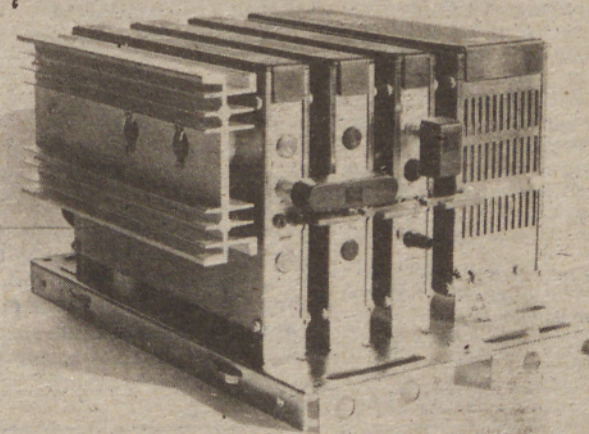
TVA 2002 — caravan antena
RO 2011, RN 2011, RS 2011 — sobne radijske antene
TO 3415, TN 3415, TS 3415 — sobne TV antene.

— Caravan antena TVA 2002. Na 12. razstavi izumov, tehniških izboljšav in inovacij Rast YU '84 je Gorenje Elrad prejel diplomato za bronasto plaketo za ta izdelek. Caravan antena je namenjena predvsem lastnikom počitniških prikolic. Ima zelo dobre lastnosti, saj je opremljena s kakovostnim ojačevalnikom.

NOVO!

— Mini TV pretvornik 0,5 W za pokrivanje manjših področij s TV signalom. Sestavljen je iz modulov po principu SAN-MULTI, kar omogoča enostavno vzdrževanje in hitro zamenjavo modulov.

Novi kabli

KEL 75/7/077 — specialni kabel za prenos TV in RA signala za CATV sisteme.

Ob občinskem prazniku iskreno čestitamo!

Gasilce kliče na številko 93, pri prijavi požara moramo povedati vse podatke, ki so potrebni za hitro intervencijo (mesto, inctnik, kaj gori in obseg požara).

V deželi vzhajajočega sonca Radenska teši tudi ljubezen

Pred sedmimi leti naključno priča romana med Alojzom Jerčičem, umetnikom z Mute, in svojo japonsko novinarko Hiroko Kubota, danes pa trdna zakonska zveza, je utrla pot in sloves slovenskemu kiparju v deželi vzhajajočega sonca. Poslovna žilica in želja predstaviti na Japonskem tudi del Jugoslavije in naših proizvodov, je pripeljala do poslovnega sodelovanja z Radensko in slatina iz Radenc je že naša prve pive v oddaljeni deželi. Za to posebej ustanovljena firma Radenska Japan načrtuje za prihodnje leto prodajo 200 tisoč steklenic. Po uspešni sarajevski zinski olimpiadi so nas „odkrili“ tudi Japonci. Bomo to znali izkoristiti?

časopisov in televizije vključili „amkajšnje podjetnike. Najmočnejši pokrovitelj je bila firma Kobe Still, eden najboljših svetovnih proizvajalcev elektrood, ki ga je oskrbel z vsemi potrebnim materialom.

OD ŠEST DO 200 TISOČ STEKLENIC RADENSKE

Japonci popijejo precej močnih alkoholnih pijač. Te sta točila naša zakonca tudi na sprejemih ob otvoritvi razstav. Prav to je spodbudilo Jerčičevega brata Ludvika, ki mu je pomagal pri pripravi velikih razstav, da je predlagal, da začno tam točiti mineralno vodo iz Radenc. Ko se je vrnil v domo-

vino, so se z Radensko dogovorili, da poskusijo.

„Ob otvoritvi mojega novega ateljeja junija 1983“, se spominja Jerčič, „smo prvič na Japonskem nazdravili z radensko. Za 60 povabljenih gostov je bilo 6 steklenic“.

Prisotnim je bil njen okus všeč. In kljub veliki konkurenci domačih vod in predvsem mineralnih vod iz Francije (leina prodaja Perriera je 15 milijonov steklenic, dobro pa se prodaja tudi Evian), je kasnejše testiranje trga pokazalo, da jim je radenska všeč, zakonca pa sta jih naučila tudi kulture pitja. Poln zadetek pa je bila udeležba na 30 mednarodnem sejmu aprila letos v Osaki, kjer sta okusno urejen razstaveni prostor (delo Jerčiča) in mineralna voda privabila množico japonskih poslovnežev. Po tehtnem premisleku — v sodelovanju z Radensko — sta se odločila za izkušeno in ugledno podjetje gospoda Uchide. Kmalu so za prodajo na Japonskem ustanovili posebno podjetje Radenska Japan, ki ima velike načrte.

„Julijski obisk direktorja Radenske Ferija Horvata je bil pravzaprav obisk jugoslovanskega gospodarstvenika in zelo odmeven“, pravi Hiroko Kubota. „Naši skupni prodajni načrti so veliki. Ne le da bi postala radenska z leti najmočnejša tuja voda, v bližini je tudi zanimiv trg Formoze, ne gre prezreti OI 84 v Južni Koreji, skratka, z dobrim delom se odpira celotno azijsko tržišče.“

Dodaja pa, da se ji Japonci hvalejujejo, ker je „uvozila“ tako dobrega umetnika in tako dobro mineralno vodo. Drugo leto je bodo prodali 200 tisoč steklenic.

JAPONSKA NAS SPOZNAVA

Čprav Japonci na žalost še ne vedo dovolj o naši deželi, so nas po ZOI 84 le začeli odkrivati. Tudi ta velika prireditelj je bila za prodajo radenske v veliko oporo. Seveda pa se je tam, tako v umetnosti kot v poslih, pravi Jerčič, težko obdržati na površju brez visoke kakovosti, trdega in dobrega dela in predvsem doslednim izpolnjevanjem obveznosti (Japonci najprej spoznajo človeka, šele nato je na vrsti posel.) Moraš pa imeti tudi srečo; sam se mora za to zahvaliti svojemu značaju, ki je soroden prebivalcem v deželi samurajev in tisočletne nam slabo znane tradicije.

„Na leto potuje po svetu okoli 4,2 milijona Japoncev, le redki med njimi v vašo čudovito deželo. Sama jih bom semkaj poskusila privabiti čim več. Bojim pa se, da bodo razen naravnih lepot razočarani, saj ponudba in postrežba ni tako dobra. Na svojih predavanjih bom direktorjem in predsednikom japonskih družb predstavila Jugoslavijo v najlepši luči, upam, da boste mojim prizadevanjem sledili tudi pri vas,“ je sklenila Hiroko Kubota.

V. Paveo

ABC Pomurka — KG Rakičan razpisuje na podlagi sklepa delavskega sveta temeljne organizacije Prašičereja Beltinci dela in naloge delavca s posebnimi pooblastili in odgovornostmi za

— vodenje in organiziranje proizvodnje

(upravnika) na ekonomski enoti Jezera za dobo štirih let

Poleg splošnih pogojev mora kandidat imeti še naslednje pogoje:

- da ima srednješolsko izobrazbo kmetijske smeri in ima
- dve leti delovnih izkušenj.

Kandidati naj pošljejo vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Kadrovska služba pri ABC Pomurka — KG Rakičan, 69000 M. Sobota.

Zdravilišče Radenska Radenci, n. sol. o. TOZD JERUZALEM LJUTOMER Odbor za delovna razmerja delavcev

objavlja prosta dela in naloge:

1. KV natakarja ali pripravnika

Pogoji: Končana gostinska šola — odd. za natakarje

Delovno razmerje se sklone za nedoločen čas.

Rok prijave je 15 dni po objavi, oziroma do zasedbe Stanovanja ni na razpolago.

Prijave pošljite na naslov: RADENSKA TOZD JERUZALEM LJUTOMER, Odboru za delovna razmerja delavcev.

„NA POSTAJI MEJE“

Takole je naslovljena knjiga, v kateri je opisala romanco z našim rojakom Hiroko Kubota, 49-letna novinarka, ki je pred 20 leti delala v eni največjih japonskih turističnih agencij JTV. „Potovalna leta“, tako so jo klicali televizijski gledalci, za katere je pripravljala zanimive svetovne turistične razglednice, je prvič srečala Jerčiča na vlaku na mejni postaji med Češko-slovaško in Avstrijo. „Kot bi bilo včeraj“, se živo spominja ponovnega srečanja 4. septembra 1978 v Osaki, kamor je povabila Jerčiča po leto trajajoči izmenjavi pisem. Naslednje leto sta se poročila. S pomočjo vplivnih prijateljev iz sveta umetnosti je omogočila Jerčiču dve razstavi v znanih galerijah — Osaki in Tokiu, ki sta bili prvi stopnici k njegovemu strmemu vzponu.

OB IZVIRNOSTI IGRA NA TRAVE SERUNE

Izvirna kiparska tehnika — skulptura iz jekla s pomočjo elektrovarjenja (Jerčič svoja dela predstavlja še do polovice oktobra v razstavnem paviljonu hotela Radin) je spodbudila pozornost med Japonci. Ugodna kritika ene najvplivnejših umetnostnih kritikov, prof. Ichire Haryuja, je došla odmev v dveh velikih časopisih Asahi in Mainichi s skupno 13 milijonsko naklado in potem je slo lažje.

„Ne trdim, da je moj mož med najboljšimi jugoslovanskimi umetniki, vendar je pri nas izjemno cenjen,“ pravi Hiroko Kubota.

Japonci so ga sprejeli, o tem ni dvoma. Kmalu zatem je skupaj s sedmimi najbolj priznanimi japonskimi umetniki razstavljal na odprtem razstavišču, zatem na željo lasnika pripravil ogromno skulpturo za njegov muzej v japonskih Alpah, popoln uspeh pa je pomenil predstavitev opusa na 1000 kvadratnih metrih Tokyo Metropolitan Art Museuma. V hramu japonske umetnosti, kjer ponavadi razstavlja po 150 ustvarjalcev, se je predstavil sam. Dve leti priprav se je bogato obrestovalo, saj je temu uspehu sledilo še 11 razstav v istem letu (1982) po najbolj znanih in obiskanih galerijah dežele vzhajajočega sonca.

„Ravno v tem času so prišle iz ZR Nemčije tudi do Japonske velike demonstracije proti nuklearni vojni,“ je pripovedoval 36-letni Alojz Jerčič ob srečanju v Radencih. „To pa so bili tudi motivi mojih del, ki so dobili velik odmev v japonski javnosti. Posebej se v Hirošimi, kjer sem tudi razstavljal. K uspehu pa je pripomogel tudi mojster Bojan. Adamič z glasbeno kuliso in na Japonskem so prvič slišali našo glasbo.“

Seveda pa pot do uspehu ni bila lahka, čeri na njej pa je bilo moč premagovati le tako, da so Jerčiča sprejela japonska občila obveščanja. Le razstava v „metropolitan“ muzeju je stala 17 tisoč

—LENDAVA—

Mar je hotel Lipa že premajhen?

V Lendavo v zadnjih letih prihaja čedalje več turistov, ki se ustavljajo v hotelu Lipa. Včasih se zgodi da je hotel zaseden. V naslednjih letih je pričakovati, menijo gostinski delavci, več turistov, to pa pomeni, da bo potrebno za njih poskrbeti. Prenosiščiča bi se dala organizirati tudi v zasebnih turističnih sobah, zato so gostinci že pozvali vse, ki imajo takšne sobe, naj pomagajo ob večjem prihodu gostov. V Lendavi je bilo pred leti izdanih precej turističnih kreditov, s katerimi so zasebniki urejali stanovanja in se obvezali, da bodo oddajali turistične sobe. Te sezname bi morali danes poiskati.

Po drugi strani pa je v lendavskih vinogradih veliko lepo urejenih klet, ki bi se lahko uporabile za turiste. O predlogu gostincev bi torej veljalo dobro razmisliti.

Jani D.

TRADICIONALNA MODNA REVILJA

Tudi letošnjo jesen je Potrošnikov tozd Izbira v hotelu Diana v Murški Soboti uspešno organiziral odmevno modno revijo. Najnovejšo ponudbo iz kolekcije Jesen—zima 84 so predstavili manekeni in manekenke Društva Modnih oblikovalcev Slovenije, ki so včasih bolj, včasih manj uspešno improvizirali: na prav tako improvizirani modni pisti hotelske kavarnice. Program je povezovala Milanka Bavcon, za predah je nastopil priljubljeni kantavtor Andrej Šifrer, tudi tokrat pa ni manjkalo običajnega žrebanja dobitkov posameznih sodelujočih proizvajalcev modne konfekcije in vedno več vredne Pomurke košarice z živili.

Med prikazanim so bili posebnega aplavza deležni izdelki domače Mure: modne, mehke in oblapne ženske jakne in plašči ter nepogrešljive klasične moške obleke, ob nekaterih udobnih športnih in držnih barvnih kombinacijah pletenin ter prefinjene elegancie vedno bolj redko videnih večernih oblek, ki so napredaj v naših prodajalnah. bb

ZAKAJ TAKO?

Pred edino kulturno dvorano v Lendavi v Rudarskem naselju je pred več kot dvema mesecema nekdo ukradel litoželezno ploščo nad hidrantom in od takrat je na tem mestu globoka jama, ki je zahtevala že dvoje zlomljenih nog. Kdo je odgovoren za popravilo oziroma sploh za te naprave? Bližnji trgovski delavci sicer tu in tam pokrijejo jamo s pločevino ali z deskami, a je vse zaman. Posebna nevarnost preti ponoči, saj se kaj lahko zgodi, da človek v temi nenadoma stopi v jamo in že je tu nesreča. Kdo je torej odgovoren, da že več kot dva meseca jama ni pokrita z litoželeznim potrošnikom?

Jani D.

Radenska

OBČANOM
IN DELOVNIM
LUDEM
RADGONSKE
OBČINE

ČESTITAMO OB
PRAZNIKU!

— svetuje in pomaga pri gradnji ali obnovi stanovanjsko-poslovnih objektov, — storitve z gradbeno mehanizacijo in avtoprevozništvom.

Posebni programi s področja agrokompleksa
Energetski program
Program elektronike

Gornja Radgona, Trg Svobode 10, tel.: 069/74-641

OB PRAZNIKU OBČINE NAJISKRENEJE
ČESTITAMO!

14. OKTOBER

Obrtna zadruga 14. oktober s člani vam ponuja svoje storitve in proizvode.

Zadruga posreduje, organizira in opravlja:

- različna dela s področja gradbeništva,
- instalacijske in obrtne storitve,
- izdelava kakovostnih cistem za naftna derivata in protipožarne naprave,
- izdelavo počitniških in vinogradniških hišic,
- razmnoževanja in priprava različnih tiskovin,

4 LETA ZAPORA ZA POSKUS UMORA

Senat enote temeljnega sodišča v Ljutomeru je Avgusta Kapuna iz Veržeja 130 obsodil na 4 leta zapora zaradi poskusa umora. Poleg tega je senat odredil tudi ukrep obveznega zdravljenja alkoholizma.

Obtoženi Avgust Kapun je 15. decembra 1983. leta z lovskim nožem napadel in dvakrat zabodel Antona Martinca, avtoprevoznika iz Rakičana 30, in mu zadal težke telesne poškodbe, zaradi katerih se je pozneje tudi zdravil v soboški bolnišnici. To dejanje ima tudi svojo zgodovino, saj je oškodovani Anton Martinec do tega dejanja že dalj časa živel z obsojenčev hčerko Marino, vendar pa je v njunem skupnem življenju prihajalo do preprirov in nesoglasij, ki so verjetno tudi posledica odnosa med obtožencem in oškodovancem. 15. decembra je Anton Martinec

pripeljal hčerko Marino domov v Veržej. Obtoženi Avgust Kapun je bil takrat na dvorišču. Čeprav so domači Antonu Martincu branili vstopiti v hišo, je le-ta vstopil v kuhinjo. Kmalu za tem se mu je za hrbtom približal Avgust Kapun in ga dvakrat zabodel, prvič v levi del ledvenega predela telesa, kjer so življenjsko pomembni organi, drugič pa v desno nadlaht. Tretji poskus so Avgustu Kapunu domači preprečili.

Čeprav je za omenjeno dejanje po kazenskem zakoniku SR Slovenije zagrožena kazen najmanj pet let, je sodišče upoštevalo obsojenčev nekaznovanost, vpliv alkohola, skrb za dva nepreiskrbljena otroka in tudi pripravljenost pri preizkovanju dejanja, odkrito priznanje ter ga obsodilo na omenjeno kazen. Sodba še ni pravno močna. D.L.

MURSKA SOBOTA

Prometna akcija

Miličniki so v soboto na območju Pomurja temeljito preverjali stanje v prometu. Prometna varnost se je namreč občutno poslabšala. Nekaj o izrečenih ukrepih! Zaradi lažjih kršitev so opozorili 24 voznikov, 19 so jih usodno kaznovali, 49 voznikov bodo predlagali v postopek pri sodniku za prekrške, od teh jih je kar 20 vozilo vinjenih.

INDUSTRIJA DEŽNIKOV
INDIP p. o. LENDAVALA

Razpisna komisija po sklepu delavskega sveta

RAZPISUJE

prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, in sicer za vodenje:

- komercialne službe
- tehnične službe
- finančne in računovodske službe
- splošne in kadrovske službe

Kandidati morajo za opravljanje razpisanih del in nalog izpolnjevati naslednje pogoje:

- a) višja ali srednješolska izobrazba:
 - vodja komercialne in finančno računovodske službe ekonomske smeri
 - vodja tehnične službe konfekcijske tekstilne smeri
 - vodja splošne in kadrovske službe pravne ali ekonomske smeri
- b) najmanj 3 leta uspešnih delovnih izkušenj v stroki
- c) organizacijske sposobnosti
- d) ustrezen odnos pri utrjevanju in razvijanju sistema socialističnega samoupravljanja.

Mandatna doba traja 4 leta.

Vloge z dokazili sprejemamo 15 dni od objave.

MAČKOVCI

Avtomobilist umrl

Koloman Čuk iz Čepincev je peljal avtobus iz Vidonec proti Mačkovcem. Pred križiščem s prednostno cesto je vozilo ustavil, nato pa je ob zavijanju zapeljal nekoliko na levo stran vozišča (menda 1 meter čez sicer prekinjeno črto). To pa je bilo usodno, kajti prav v tem hipu je nasproti pripeljal pravilno po svoji desni dostavni avto, ki ga je vozil 27-letni Vlado Bohar iz Stanjevec. V silovitem trčenju se je Bohar hudo poškodoval in je med prevozom v bolnico umrl. Lažje pa se je ranil njegov sopotnik Ali Zemljič. V avtobusu se ni poškodoval nihče. Materialna škoda na vozilih pa znaša 400.000 dinarjev.

HOTIZA

Avtodvigalo v jarku

Dušan Nežič iz Benice je peljal avtodvigalo po magistralni cesti Lendava-Murska Sobota. Zunaj, Hotize mu je nasproti pripeljal tovornjak s priklopnikom, zato se je zaradi goste megle umaknil z avtodvigalom na desno in zapeljal na bankino. Le-ta se je vdrla in avtodvigalo se je prevrnilo. Škode je za 2 milijona dinarjev, telesnih poškodb pa k sreči ni.

GANČANI

Kolesarka umrla

65-letna Olga Žižek iz Gančan se je peljala s kolesom po vaški cesti in nenadoma zavila na lokalno prednostno cesto. Pred tem se ni prepričala, če lahko to varno stori. Po prednostni cesti je pripeljal osebni avto, ki ga je vozil Milan Erjavec z Bratonec. Le-ta naj bi vozil z neprimerno hitrostjo in je kolesarko z desnim blatnikom avta zadel in zbil v jarek. Pri tem je dobila hude telesne poškodbe in je med prevozom v bolnico umrla.

VRATJA VAS

Podri kolesarja

Franc Brečko, star 67 let, iz Vratje vasi se je v nočnih urah s kolesom peljal skozi domačo vas. Dohitel ga je osebni avto, ki ga je vozil Jože Zemljič s Trat, in ga zadel ob zadnji del kolesa. Kolesarja je odbilo na pokrov motorja, nato pa je padel na cesto in obležal — mrtev. Voznik osebnega avta naj bi vozil z neprimerno hitrostjo.

ČRENŠOVCI

HUDO NEURJE

V petek, 5. oktobra, je Črenšovce in Žižke zajelo hudo neurje in veter, ki je pihal s hitrostjo 110 kilometrov na uro. Veter je načel številne strehe stanovanjskih in gospodarskih poslopj, še največ škode pa je povzročil na strehah osnovne šole, stanovanjskem bloku, zgradbi kmetijske zadruge in na poslopju župnišča. Po nepopolnih podatkih je škode za več kot 2 milijona dinarjev. Medtem so večino streh že popravili.

V SPOMIN

Vladimirju, žal (1957—1984)

Pa te življenje pregane, Sune. Da se pcedi beseda. Ne iz ust, iz prsi. Na katere lega zemlja. In išči mah. Iz katerih vpije tema. Zares.

Pravzaprav se je zgolj črno pomalčil dan. Ki si ga živel. Ki te je hotel.

Ki ti je ušel.

Zato smo ob tebi lesenoudi, otrpela čela in jezika. Zato mrmramo s pokojnim Gradnikom:

»Zrl sem v strašne teme tvojih brezni:

in ker bil pogled je moj zastrt

od bridkosti nisem vedel. Smrt,

da si najskrivnostnejša Ljubezen.«

Kakršnakoli tolažba ne zasenči drevesa, ki je spodsekano. Ki je s svojimi drznimi koreninami komaj zmoglo pod skorjo. Da se je dotaknilo brezna, ki je surovo pelo. Smrt ostane, dragi Vlado. Za žive trpka uganka. Zato se spogledujemo. Zato smo krušni. In jedki. Ker vemo: težka je njena roka, kamnit je spodmik.

Nečasa pa vseeno ne ugrabi časa, ki si nam ga dal. Roke, ki še držijo. Mladosti, ki je zanihala. Ne kot ptica, kot repatica. Odslej vemo: posedli bomo za isto mizo, z veliko polno škodelo, z odvečno žlico. Nemo boš večerjal z nami, usta se ti bodo komaj premikala krožnik ostal prašnat in načet. Mi pa bomo počasi odhajali. V izdelanih oblekah. Zaripli.

Za nami pa vonj vina, ki je burilo ude. In samo mi se bomo molče spogledovali, kajti nekdo ho premaknil stole. In besede. Po prstih se bomo odihotapili v življenje. Ki te je postrgalo. Uročilo.

Zato bomo dolili. V lojenko. Da se bo porisal strop s svojim obrazom. Z večnostjo, ki te je poplavlila.

Z besedo, ki je obitela kot srt. Ne na obali, onkraj. Zato.

Vsi Tvoji

BABINCI

Elektrika ubila svinje

V Babincih pri kmetu Francu Dominku se je zgodila huda nesreča. Električni tok je namreč ubil 13 plemenskih svinj, težkih od 150 do 200 kilogramov. Nesreča je posledica nepravilne električne instalacije, sajso bile varovalke »ojačane«. Ubite svinje po mnenju veterinarske inšpekcije niso bile primerne za prehrano in je tako nastala škoda za 400.000 dinarjev.

GEDEROVCI

Smrt kolesarja

77-letni Franc Vrečič iz Sodiščincev naj bi v križišču cest Gederovci—Sodiščinci—Cankova izsilil prednost pred osebnim avtom, ki ga je po prednostni cesti vozil Janez Sampl od Gradca. Ob trčenju je nastalo za 42.000 dinarjev škode, Vrečič pa se je hudo poškodoval, saj je nekaj ur po prevozu v bolnico umrl.

VIDEM OB ŠČAVNICI

Nesreča s tabletami

Kje vse hranimo razne tablete! Shranjevanje na neustreznih prostorih je lahko tvegana zlasti v tistih domačijah, kjer imajo otroke. Dokaz za to je tudi nesreča v gospodinjstvu pri Vidmu. Leto in pol stara deklica, ki jo je mati dala spat, sama pa odšla na delo, se je prebudila in zaužila 8 tabletk optalidona. Mati je takoj ukrepala in poskrbela za prevoz v bolnico. Kljub temu, da se je mlada uživalka tablet med prevozom onesvestila, so ji v bolnici uspešno pomagali.

INA—NAFTA LENDAVALA
Razpisna komisija delavskega sveta
TOZD Strojne delavnice

razpisuje

v skladu s splošnimi samoupravnimi akti in sprejetim sklepom delavskega sveta dela in delovne naloge delavca s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

vodje tehnične priprave vzdrževanja

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- da imajo visokošolsko izobrazbo strojne smeri in
- vsaj 4 leta delovnih izkušenj pri ustreznih delovnih nalogah

Od kandidatov se pričakuje sposobnost vodenja, organiziranja in dela z ljudmi ter aktivno zavzemanje za razvoj samoupravljanja.

Kandidat bo izbran za dobo 4 let.

Pismene ponudbe s potrebnimi dokazili sprejema kadrovska služba INA-NAFTA LENDAVALA z oznako „Za razpisno komisijo“ 15 dni od dneva objave. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh od poteka objave.

INTEGRAL GOLFTURIST

vabi na jesenske izlete in mini počitnice ob dnevu republike. Posebej priporočamo enodnevne izlete: ZA OSAMLJENE 20. in 27. 10., — v NEZNANO 21. in 28. 10., — OBISK RAZSTAVE starodavne kitajske kulture in GLEDALIŠKE PREDSTAVE v dvorani Vatroslav Lisinski v Zagrebu 16. 11..

Za zaključene skupine posebni programi, in datum izletov po izbiri.

Prodajamo vse vrste domačih in mednarodnih letalskih in železniških vozovnic.

INTEGRAL Golfturist
LJUTOMER, Glavni trg 1

Mercator — Sloga
p. o.
GORNJA RADGONA

Vam
priporoča
obisk
nove
poslovalnice
v Radencih

Nova trgovina z mesnico in bifejem v novem naselju v Radencih omogoča boljše preskrbo za občane, trgovsko podjetje Sloga pa je z gradnjo pridobilo 550 kvadratnih metrov novih trgovskih površin.

Samopostrežba z mesnico ima 202 kvadratna metra prodajnih površin, 42 kvadratnih metrov meri bife, ostalo pa so skladiščni in pomožni prostori. Nakup v novi samopostrežni trgovini, ki je bogato založena, bo prijetnejši, izbira blaga pa velika. Razen osnovnih živil in gospodinjskih potrebščin bodo prodajali tudi galanterijo, posodo, tehnični material in nekaj tekstila.

Bife bo imel tudi prijetno teraso. Tam bodo postregli tudi s točenim pivom in ostalimi dobrotami.

Vsekakor je potrebno omeniti, da je ta pridobitev za Radence tudi turističnega pomena.

Mercator—Sloga Gornja Radgona priporoča obisk tudi v ostalih prodajalnah, in sicer: v Gornji Radgoni, Apačah, Stogovcih, Radencih, Žepovcih, Zbigovcih, pri Vidmu ob Ščavnici, na Janževem vrhu, Kapeli, Hrastju-Moti, Rožičkem vrhu, Stari gori, v Spodnjih Ivanjcih, Spodnji Ščavnici in na Negovli.

VSEM OBČANOM ISKRENE ČESTITKE OB NJIHOVEM PRAZNIKU IN HVALA ZA DOSEDANJE ZAUPANJE Z ŽELJO ZA NADALJNJE SODELOVANJE!

Radijski in televizijski spored od 12. do 18. oktobra

PETEK	SOBOTA	NEDELJA	PONEDELJEK	TOREK	SREDA	ČETRTEK
<p>RADIO MURSKA SOBOTA</p> <p>16.00 — Glasbena oddaja. 16.30 — Aktualno v petek 12. oktobra (mladinska oddaja, kam konec tedna). 18.00 — najlepše želje — čestitkami in pozdravi. 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.</p> <p>TV LJUBLJANA</p> <p>8.50 Tv v šoli; 10.35 Tv v šoli (do 12.30); 17.25 Poročila; 17.30 Domači ansambli: Ansambel Franca Korbarja; 18.00 Obzornik ljubljanskega območja; 18.40 Geološka transverzala, izobraževalna oddaja; 19.10 Risanka; 19.26 Zrno do zrna; 19.30 TV dnevnik I; 19.55 Vreme; 20.00 Manjšine bogastvo Evrope: Jezik srca — jezik kruha?; dokumentarna oddaja o Retoromanih v Švici; 20.40 Propagandna oddaja; 20.45 Ne prezrite; 21.00 Propagandna oddaja; 21.05 B. Binns: Proti vetru — Prijatelji; avstralska nadaljevanka; 21.55 Tv dnevnik 2; 22.10 Dementia, ameriški film</p> <p>Oddajniki II. TV mreže: 17.25 Tv dnevnik; 17.45 Kako naj vem, da to niso sanje, glasbena otroška oddaja; 18.15 Izobraževalna oddaja; 18.45 Silhouette, oddaja narodne glasbe; 19.30 Tv dnevnik; 20.00 Bemus 84 — prenos jazz koncerta; 21.00 Zagrebška panorama; 21.15 Spoločna, dokumentarna oddaja; 22.05 Filmi E. Robinsona: Naboj ali glasovi, ameriški film (do 23.25)</p> <p>TV ZAGREB</p> <p>PRVI PROGRAM 8.50 TV v šoli; 16.40 TV v šoli; 17.40 Poročila; 17.45 Otroška oddaja; 18.15 TV koledar; 18.25 Kronika reških občin; 18.45 Sola zelenega načrta; 19.15 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.00 Shogun; 21.00 Globoka reka (zabavna oddaja); 21.40 Dnevnik; 21.55 Gost urednika; 23.25 Šahovski komentar</p> <p>TV AVSTRIJA</p> <p>Prvi program 9.00 Poročila; 9.05 TV v šoli; 10.30 Družinski spored; 13.00 Poročila; 17.00 Poročila; 17.05 Eci, peci, pec; 17.30 Risanka; 17.55 Spanček Zaspantek; 18.00 Pan-optikum; 18.30 Družinski magazin; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Stari; 21.20 Veseli Jocker; 22.10 Sport</p> <p>Drugi program 17.30 Vzgojna oddaja; 18.00 Avstrija v sliki; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Brai Drevo (TV film); 21.15 Čas v sliki s Politiko v petek; 22.10 Podmornica v nevarnosti (film).</p> <p>TV MADŽARSKA</p> <p>8.10 in 15.05 Šolska TV; 16.40 Poštni predaj 250. Maria Takacs; 17.00 Šah mat; posebna izdaja o dvoboju Karpov—Kasparov; 17.25 Studio Pecs; Gibanje in ples; 18.00 Koledar; 18.30 TV dnevnik; 20.00 Sedem in pripovedujem; T. Vitray; 21.00 Umetnina tedna; 21.10 Srečanje v petek, za mladino; 22.00 Magelan; 22.10 Genij; kriminalka; 23.40 TV dnevnik</p> <p>TV KOPER</p> <p>14.00 Odpri meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku — Vidoteleks; 16.30 Odpri meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks; 17.00 TV poročila; 17.05 TV šola; risanke; 18.35 TV film iz serije »Medical centers«; 19.30 TVD stičišče; 19.50 Z nami — pred kamero; 20.20 Rdeči alarm; film; 21.40 TVD vse danes; 21.50 Visok pritisk — glasba, vesti, novice iz glasbenega sveta.</p>	<p>RADIO MURSKA SOBOTA</p> <p>16.00 — Glasbena paleta po vašem izboru; 16.30 — Aktualno v soboto; 13. oktobra (sobotna reportaža, iz društev, naš nasvet, listamo po predhodnikih Vestnika); 18.00 — najlepše želje s čestitkami in pozdravi; 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DEŽURSTVO: 14.00 do 16.00 (telefon: 21-232)</p> <p>TV LJUBLJANA</p> <p>8.00 Poročila; 8.05 Cici-ban dober dan; 8.20 Smogovci; otroška nadaljevanka; 9.10 Slovenska ljudska glasbila in goci; Zveglja; 9.30 Skrivnostni svet A. Clarka; Neznani letelci predmeti, dokumentarna serija; 10.00 Manjšine — bogastvo Evrope; Onkraj Mure, dokumentarna oddaja o Madžarih v Sloveniji; 10.30 Poročila (do 10:35); 14.35 Sultan Murat IV.; nadaljevanje in konec; 15.25 Ljubljana: PJ v roketu (Z) — Olimpija; Lokomotiva (Mostar), prenos, v odmoru... 16.55 Poročila; 17.00 Čačak: PJ v košarki — Borac—Sloga (Kraljevo), prenos v odmoru... 18.30 Čudeži narave, kanadska poljudnoznanstvena serija; 18.55 Premiera, jugoslovanski kratki film; 19.05 Risanka; 19.26 Zrno do zrna; 19.30 TV dnevnik; 19.55 Vreme; 20.00 Smrt jaha na konju, italijanski film; 21.55 Propagandna oddaja; 22.00 Zrcalo tedna; 22.20 EvrosHOW; 2. del zabavnoglasbene oddaje; 23.00 Poročila</p> <p>Oddajniki II. TV mreže: 14.55 Potovanje v središče zemlje, ameriški film; 17.00 Prvošolci, otroška predstava; 18.00 M. Mitič: Sestre, ponovitev TV drame; 19.00 Zakladnica narodne glasbe; 19.30 TV dnevnik; 20.00 Glasbeni oder, zabavna oddaja; 20.30 Feljton; 21.15 Poročila; 21.20 Športna sobota; 21.45 Cervantes, španska nadaljevanja; 22.35 Poezija (do 23.05)</p> <p>TV ZAGREB</p> <p>PRVI PROGRAM 8.50 TV v šoli; 14.55 Sedem TV dni; 15.25 Rokomet; Olimpija — Lokomotiva; 16.45 Poročila; 16.50 TV koledar; 17.00 Košarka: Borac — Sloga; 18.30 Prisrčno vaši; 19.15 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.00 Čudna dvojica (film); 21.45 Dnevnik; 22.00 Koncem tedna.</p> <p>TV AVSTRIJA</p> <p>Prvi program 9.00 Poročila; 9.05 TV v šoli; 10.35 Družinski spored; 13.05 Poročila; 15.00 Velika priložnost (film); 16.35 Risanka; 17.00 Poročila; 17.05 Risanje, slikanje, oblikovanje; 17.30 Flipper; 17.55 Spanček, Zaspantek; 18.00 Tedenski TV spored; 18.25 V soboto zvečer; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Nekdo bo zmagal; 22.00 Sport.</p> <p>TV MADŽARSKA</p> <p>8.00 Ponovitve; 8.25 Spored za otroke; 9.55 Ponovitve; 14.40 Človek in morje; 15.40 TV igra za otroke; 16.55 Pot je še dolga; 17.25 Nacionalna zadeva; 18.10 Objektiv; TV dnevnik; 20.00 Čarovnik Mark Wilson; 20.55 Prstan strahu; kriminalka; 21.25 Mojstri zabavne glasbe; 22.10 Brodar; angleški TV film; 23.00 TV dnevnik.</p> <p>TV KOPER</p> <p>16.55 Košarka; Čačak: Borac—Sloga; 18.30 Visok pritisk — glasba, vesti, novice iz glasbenega sveta; 19.30 TVD stičišče; 19.50 Bližnji posetek s sveta; 20.20 Predstava kraljevstva; TV film; 20.50 Poslednja bitka v raju; film; 21.40 TVD vse danes; 21.50 Zdravnik in pacient; koronarna insuficienca in nuklearna medicina; 22.25 Rdeče vrtnice za zlodeja; film.</p>	<p>RADIO MURSKA SOBOTA</p> <p>10.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi; 11.00 — Srečanje na pomorskem valu; 12.00 — Spored v madžarskem jeziku; 13.00 — Doma in onkraj meja; 13.30 — V nedeljo popoldne (zapisi ob prazniku občine Gornja Radgona in občine Murska Sobota, kmetijska oddaja, humor, minuta za varstvo okolja); 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi; 16.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DEŽURSTVO: 9.00 do 13.00 (telefon: 21-232)</p> <p>TV LJUBLJANA</p> <p>9.00 Poročila; 9.05 Živ žav, otroška matineja; 9.50 Jack Holborn; 10.15 Marco Polo; 11.35 625; 12.00 Ljudje in zemlja; 13.00 Poročila (do 13.05); 14.55 Mostovi; 15.25 Poročila; 15.30 Zgode iz Manhatina, ameriški film (čb); 17.25 Športna poročila; 17.40 Košarka Smelt; Olimpija; Libela; 19.10 Risanka; 19.26 Zrno do zrna; 19.30 TV dnevnik; 19.55 Vreme; 21.10 Športni pregled; 21.40 Portret: Igralska družina Danilovič; 22.10 Poročila; Oddajniki II. TV mreže: 10.55 Oktober v Kraljevu, prenos; 15.15 PJ v košarki (ž) — Monting; Partizan; 16.55 PJ v rokometu (m) — Partizan; CZ prenos; 18.15 Mali koncert; 18.30 TV Esez; 19.10 Na štirih kolesih; oddaja o prometu; 19.30 TV dnevnik; 20.00 Svet v letih 1900—1939; 21.00 Včeraj, danes, jutri; 21.20 Citadela, nadaljevanka.</p> <p>TV ZAGREB</p> <p>PRVI PROGRAM 9.20 Poročila; 9.30 Nedeljsko dopoldne za mladino; 10.55 Oktober v Kraljevu; 12.15 Kmetijska oddaja; 13.15 Jugoslavija; Dober dan; 14.15 Narodna glasba; 14.45 Portret zemlje; 15.35 Včasih v nedeljo; 17.30 Nenavaden obisk (film); 18.55 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.00 Banjica; 21.10 Športni pregled; 21.40 Morje; ljudje; obale; 22.10 Dnevnik</p> <p>TV AVSTRIJA</p> <p>Prvi program 11. Okrogla miza pred deželimi volitvami; 12.00 Sport; 13.00 Vzgojna oddaja; 15.00 Poročnice; 16.20 Risanke; 16.30 Zrealne slike; 16.45 Knallkopfova blagovnica (TV film); 17.15 Risanka; 17.40 Četadek; 17.45 Klub seniorjev; 18.30 Narodna glasba; 19.00 Avstrija v sliki; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Ljubezen in laži v Florenci (Veseloigra); 21.35 Ples 84; 23.05 Nočni studio</p> <p>Drugi program 9.00 Matineja; 14.00 Športno popoldne; 17.00 Ali poznate melodijo? 17.45 Linija rocka; 18.30 Brez nagobčnika; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Počakaj do teme (film); 22.00 Poročila; 22.05 Do Francije in nazaj; 22.50 Sport; 23.10 Colombo</p> <p>TV MADŽARSKA</p> <p>8.00 Spored za otroke do 10.10; 10.15 Gimnastika; 14.40 Narodne za mladino; 15.10 Madžarski film iz serije K. Tolnay; 16.40 Napoved sporeda; 17.10 Vrtna zgodovina; 18.00 Delta; 19.00 Teden; aktualnosti, reportaže; 20.00 Poročila; 20.05 Sola za žene; TV igra po Moliereju; 21.25 Družabna igra; 22.05 György Illes; filmski portret; 22.55 Poročila.</p> <p>TV KOPER</p> <p>17.00 Videomix-glasbena oddaja (ponovitev); 19.00 Risanka; 19.30 Poslednja bitka v raju; film; 20.20 Goha; film — Igrajo: Omar Sharif, Claudia Cardinale; Lauro Gazzolo; 21.25 Boks; Budućnost — Slavija; 22.25 Giuseppe Verdi; Requiem</p>	<p>RADIO MURSKA SOBOTA</p> <p>16.00 — Po domače; 16.30 — Aktualno v ponedeljek; 15. oktobra (športna oddaja, kronika, najbolj iskane plošče minulega tedna); 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.</p> <p>TV LJUBLJANA</p> <p>8.50 TV v šoli; 10.35 TV v šoli; 17.20 Poročila; 17.25 Smogovci; otroška serija; 17.55 Orodja prihodnosti; izobraževalna serija; 18.25 Podravski obzornik; 18.40 Pet minut za rekreacijo; 18.45 Zdravo, mladi; 19.15 Risanka; 19.25 Zrno do zrna; 19.30 TV dnevnik I; 19.55 Vreme; 20.00 Preplah; drama TV Zagreb; 21.05 Spoznano, neznano — oddaja o znanosti; 22.00 TV dnevnik II</p> <p>Oddajniki II. TV mreže: 17.25 TV dnevnik; 17.45 Zgodbe bosansko-hercegovskih pisateljev; 18.00 Pripovedke narodov in narodnosti Vojvodine; 18.15 Narkomanija izobraževalna serija; 18.45 Glasbeni album; 19.00 Telesport; 19.30 TV dnevnik; 20.00 Znanost in mi; 20.50 Zagrebška panorama; 21.10 Dinastija, ameriška nadaljevanka; 22.00 Ponovitve zabavnoglasbene oddaje (do 22.45).</p> <p>TV ZAGREB</p> <p>PRVI PROGRAM 8.50 TV v šoli; 16.40 TV v šoli; 17.40 Poročila; 17.45 Pravilice; 18.15 TV koledar; 18.25 Kronika gospiških občin; 18.45 Zdravo mladi; 19.15 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.00 Podežlje v ozadju (Drama); 21.15 Izbrani trenutki; 21.20 Paralele; 21.50 Zelena ljubezen (dok film); 22.10 Dnevnik; 22.30 Šahovski komentar</p> <p>TV AVSTRIJA</p> <p>Prvi program 9.00 Poročila; 9.05 TV v šoli; 10.30 Družinski spored; 13.00 Poročila; 17.00 Poročila; 17.05 Eci, peci, pec; 17.30 Tudi hec mora biti; 17.55 Spanček Zaspantek; 18.00 Holmes in Yoyo; 18.30 Družinski magazin; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Sport v ponedeljek; 21.15 Ceste San Francisca; 22.05 Slovo od Gutenberga</p> <p>Drugi program 17.30 Usmeritev; 18.00 Avstrija v sliki; 18.30 Colt za vsak primer; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Dallas; 21.00 Burleska; 21.15 Čas v sliki; 21.45 Klub 2</p> <p>TV MADŽARSKA</p> <p>8.05 in 15.05 Šolska TV; 9.45 Ponovitve; 17.00 Zavezje Himalaje; 3. del; 18.00 In mi ostanejo; spored Studia Pecs; 18.30 Športni muzej; madžarski kanustii iz leta 1959; 19.30 TV dnevnik; 20.00 Linija Onedín; 7. del ang. nanizanke; 20.55 Studio 84; kulturni tednik; 21.55 Ponujam gospodarstvu; 22.35 Lepi madžarski plesi; fantovske; 22.40 TV dnevnik.</p> <p>TV KOPER</p> <p>14.00 Odpri meja — informativna oddaja v slovenskem jeziku; 16.30 Odpri meja; 17.00 TV poročila; 17.05 TV šola; Čarovnja mazelija — TV film; Risanka; 18.35 TV film iz serije »Medical Centers«; 19.30 TVD stičišče; 19.50 Obzorja: Čudeži življenja — 2. del; dokumentarni; 20.20 Tajni agent gospe Sin — film — Igrajo: Bette Davis, Robert Wagner; režija: David Greene; 21.40 TVD vse danes; 21.50 Zdravnik in pacient; zdravljenje koronarne insuficienca; 22.30 Vokovi iz zgornje in doljne Polče — TV drama</p>	<p>RADIO MURSKA SOBOTA</p> <p>16.00 — Vrtiljak popev-karskih novosti; 16.30 — Aktualno v torek; 16. oktobra (gospodarska tema, iz krajevnih skupnosti); 18.00 — Sotočje; 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.</p> <p>TV LJUBLJANA</p> <p>9.00 TV v šoli; 10.35 TV v šoli; 16.30 Šolska TV — Kemija; Kvalitativna kemijska analiza; Slikarstvo XX. stoletja; Barve in človekova usoda; 17.30 Poročila; 17.35 Zbis — Tillove dogodivščine; 17.55 Slovenska ljudska glasbila in goci; Violinske čitre; 18.25 Posavski obzornik; 18.40 Mali princ, otroška oddaja; 19.10 Risanka; 19.26 Zrno do zrna; 19.30 TV dnevnik I; 19.55 Vreme; 20.00 Citadela, angleška nadaljevanka; 20.50 Propagandna oddaja; 20.55 Mednarodna obzorja; 21.55 TV dnevnik II</p> <p>Oddajniki II. TV mreže: 17.25 TV dnevnik; 17.45 Kaj otroci vedo o rojstnem kraju, otroška oddaja; 18.15 Knjige in misli; 18.45 Gledalec — urednik; zabavna oddaja; 19.30 TV dnevnik; 20.00 Narodna glasba; 20.45 Zrebanje lora; 20.50 Po poteh svobode; dokumentarna oddaja; 21.35 Zagrebška panorama; 21.50 Čas jazza.</p> <p>TV ZAGREB</p> <p>PRVI PROGRAM 8.45 TV v šoli; 16.40 Poročila; 16.45 Kevinov svet (TV igra); 17.15 Velika vojna; 17.45 TV koledar; 17.55 Kronika bjelovarskih občin; 18.15 Tito v Vrscu (dok. film); 19.15 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.00 Svet (film); 22.30 Dnevnik; 22.50 Šahovski komentar</p> <p>TV AVSTRIJA</p> <p>Prvi program 9.00 Poročila; 9.05 TV v šoli; 10.30 Družinski spored; 13.05 Poročila; 17.00 Poročila; 17.05 Lutke; 17.30 Čebelica Maja; 17.55 Spanček Zaspantek; 18.00 Pisarniške zgodbe; 18.30 Družinski magazin; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Na arlovih krilih (film).</p> <p>Drugi program 16.15 Iz parlamenta; 17.30 Dežela in ljudje; 18.00 Avstrija v sliki; 18.30 Colt za vsak primer; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Wagner; 21.05 Novo v kinu; 21.15 Čas v sliki; 21.45 Kulturni žurnal; 22.30 Umetnine</p> <p>TV MADŽARSKA</p> <p>8.05 in 14.30 Šolska TV; 10.00 Ponovitve; 16.05 Vrtnice slike; 16.55 Klovni na steni; madžarski čb. film; 18.10 Prerokba; podjevanosti iz leta 1959; 19.30 TV dnevnik; 20.00 Linija Onedín; 7. del ang. nanizanke; 20.55 Studio 84; kulturni tednik; 21.55 Ponujam gospodarstvu; 22.35 Lepi madžarski plesi; fantovske; 22.40 TV dnevnik.</p> <p>TV KOPER</p> <p>14.00 Odpri meja — informativna oddaja v slovenskem jeziku; 16.30 Odpri meja; 17.00 TV poročila; 17.05 TV šola; otrok in zdravnik — Oddaja v živo; Risanka; 18.05 Tajni agent Gospe sin — film — Igrajo: Bette Davis, Robert Wagner; 19.30 TVD stičišče; 19.50 Dokumentarni; 20.20 Tajni agent gospe Sin — film — Igrajo: Bette Davis, Robert Wagner; režija: David Greene; 21.40 TVD vse danes; 21.50 Zdravnik in pacient; zdravljenje koronarne insuficienca; 22.30 Vokovi iz zgornje in doljne Polče — TV drama</p>	<p>RADIO MURSKA SOBOTA</p> <p>16.00 — Glasbena oddaja; 16.30 — Aktualno v četrtek; 18. oktobra (kulturni prispevek SLO); 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.</p> <p>TV LJUBLJANA</p> <p>8.50 TV v šoli; 10.35 TV v šoli; 16.50 Šolska TV — Kemija — Kvalitativna kemijska analiza; Slikarstvo XX. stoletja; barve in človekova usoda; 17.50 Poročila; 17.55 Bratovščina sinjega galeba; ponovitev mladinske nadaljevanka; 18.25 Severnoprimorski obzornik; 18.40 Čas, ki živi; Daki; 19.10 Risanka; 19.26 Zrno do zrna; 19.30 TV dnevnik I; 19.55 Vreme; 19.57 Propagandna oddaja; 20.00 Tednik; 21.00 Propagandna oddaja; 21.05 Sogun, ameriška nadaljevanka; 22.20 TV dnevnik II.</p> <p>Oddajniki II. TV mreže: 17.25 TV dnevnik; 17.45 Čuvaji časa, otroška oddaja; 18.15 Ljudje pripovedujejo; Na gradu pri Kosjeriću; 18.45 Sprašujem te, zabavna serija; 19.30 TV dnevnik; 20.00 Kvartopirci; posnetek predstave gledališča iz Prage; 22.30 Zagrebška panorama (do 22.40).</p> <p>Oddajniki II. TV mreže: 17.25 TV dnevnik; 17.45 Čuvaji časa, otroška oddaja; 18.15 Ljudje pripovedujejo; Na gradu pri Kosjeriću; 18.45 Sprašujem te, zabavna serija; 19.30 TV dnevnik; 20.00 Kvartopirci; posnetek predstave gledališča iz Prage; 22.30 Zagrebška panorama (do 22.40).</p> <p>TV ZAGREB</p> <p>PRVI PROGRAM 8.50 TV v šoli; 16.45 TV v šoli; 17.40 Poročila; 17.45 Čuvaji časa; 18.15 TV koledar; 18.25 Kronika splitskih občin; 18.45 Da te vprašam; 19.15 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.00 Spekter; 21.05 Optimisti (dramska serija); 22.20 Dnevnik</p> <p>TV AVSTRIJA</p> <p>Prvi program 9.00 Poročila; 9.05 TV v šoli; 10.30 Družinski spored; 13.05 Poročila; 17.00 Poročila; 17.05 Eci, peci, pec; 17.30 Vagabund; 17.55 Spanček Zaspantek; 18.00 TV kuhinja; 18.30 Družinski spored; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Raport iz tujine; 21.15 Kottan raziskuje; 22.15 Panorama</p> <p>Drugi program 16.15 Iz parlamenta; 17.30 TV v šoli; 18.00 Avstrija v sliki; 18.30 Colt za vsak primer; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Halo TV; 21.15 Čas v sliki; 21.45 Klub 2</p> <p>TV MADŽARSKA</p> <p>8.05 in 15.45 Šolska TV; 9.50 Ponovitve; Kmetje, poljska nanizanka; Ščinkavci v Afriki; 16.45 Miro, gledališče sanj; angleški film; pon. 17.40 TV borza; 17.55 Pedagoški forum; 18.30 Telesport; 19.30 TV dnevnik; 20.00 Tibor Dety Orjak; madžarski film 21.55 Panorama; 22.20 Se vnuki bodo videli; mladi arhitekti; 23.00 TV dnevnik.</p> <p>TV KOPER</p> <p>14.00 Odpri meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku; 16.30 Odpri meja; 17.00 TV poročila; 17.05 Kako se počutiš? — dok. iz serije Modrost telesa; 2. del; Risanke; 18.35 TV film iz serije »Medical centers«; 19.30 TVD stičišče; 19.50 Meje neznanega; dok. iz serije Mogočno morje; 20.20 TV film iz serije »Ellery Queen«; 21.10 32. mednarodni gorski festival mesta Trento »Cima Grande 1963—1983«; 21.55 Turništni vodič; 22.00 TVD vse danes; 22.15 Videomix — glasbena oddaja v živo; glasbenimi željami in nagradnimi igrami</p>	

sobe

OPREMLJENO GARSONJERO
ALI SOBO s souporabo kopalnice
in kuhinje v M. Soboti išče mlad
par. Ksenija Koper, 62342 Ruše,
Knupleževa 4. M-4746
ENOSOBNO STANOVANJE V
MURSKI SOBOTI IŠČETA ZA-
POSLENA ZAKONCA. Ponudbe
pod šifro: „UMIRJENA ZAKON-
CA“. M-3891
OPREMLJENO SOBO s poseb-
nim vhom oddam dekletom ali
fantom. M. Sobota, Partizanska
50. M-4972

RAZNO

PREKLIC!
Preključujem vse neresnične besede,
ki sem jih izrekel pismonoši Vladu
Sobjaku iz M. Sobote, Vrtna 6,
Franc Horvat, Cankarjeva 7, M.
Sobota. M-4872
NAJDENO!
1. oktobra 1984 je bila v mestnem
parku najdena ženska jopica.
Lastnica jo lahko dobi v M. So-
boti, Štefana Kuzmiča 40. M-4873
PREKLIC!
PREKLJUČUJEM VELJAVNOST
DELAVSKE IN ZDRAVSTVENE
KNJIŽICE, izdanih v Gornji
Radgoni. Stanko Divjak, Podgrad
25, p. G. Radgona. M-4905
IZGUBLJENO!
28. septembra 1984 sem v Murski
Soboti na tržnici izgubil denarnico
z dokumenti. Poštenega najditelja
prosim, da mi dokumente vrne,
denar pa obdrži. Smodiš, Stanjevci
58. M-4936

V SPOMIN

15. oktobra 1984 mineva treje leto
neizmerne žalosti, odkar je prene-
halo utripati srce našega dragega
sina, brata in strica

Branka Prša

iz Kota 44

Nikoli ne bomo preboželi krute resnice, da je tvoje življenje
ugasnilo v prometni nesreči in pretrgalo nit življenja naši sreči.
Tvoj korak je obstal, glas onemel, v našem domu je praznina, v
srčih bolečina, ki ne bo minila.

Žalujoči: mama, sestri Marika, Lizika z možem in hčerko Moniko
ter brat Janez z družino

*S cvetjem ti grob krasim,
v trajno ljubezen in spomin,
cvetje s solzami svežim,
a v srcu je polno bolečin.*

V SPOMIN

10. oktobra je minilo štirinajst ža-
lostnih let, odkar si me v 23. letu
starosti za vedno zapustil moj dragi
sinko

Boris Rac

iz Brezovec

Tvoja smrt je pustila v mojem srcu veliko žalost in globoko rano.
Dom je prazen, a v mojem srcu in mislih si vedno z menoj.
Hvala vsem, ki se ga še spominjate in ki ste ga imeli radi.

NEUTOLAŽLJIVA MAMA

V SPOMIN

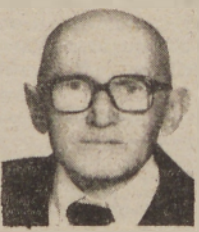
13. oktobra mineva eno leto, polno žalosti, odkar nas je
zapustil naš ljubi mož, oče in brat

Ignac Raščan

IZ BERKOVSKIH PRELOGOV

Še vedno je težko doumeti resnico, da nisi več med nami. Dom, katerega si imel tako rad,
v katerem smo bili srečni, je ostal prazen. Spomin nate bo živel do konca naših dni.
Hvala vsem, ki se ga spominjate in krasite njegovo prerano gomilo.

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj me je v 63. letu starosti zapustil ne-
nadomestljivi mož

Bela Barbarič

iz Brezovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga cenili in spoštovali, darovali cvetje
ter ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti.

Posebna zahvala vsem zdravnikom, ki so se borili za njegovo življenje. Hvala duhovniku
za pogrebni obred, pevcem, godbi, govornikom, gasilcem ter vsem sorodnikom, prijate-
ljem in vaščanom, ki ste mi v težkih trenutkih stali ob strani.

ŽALUJOČA ŽENA IRMA

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trepela sem,
šopek rož mi prinesite
in večni mir mi zaželite.*

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga
mama, babica, prababica, sestra, teta, ujna in soseda

Terezija Bedek

roj. Perš iz Otovec

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za pomoč v težkih
trenutkih, za darovane vence in šopke, izrečeno sožalje ter vsem, ki ste jo spremljali na
zadnji poti. Posebna zahvala g. duhovniku za lep pogrebni obred, pevcem za odpete
žalostinke in govorniku za poslovilne besede ob odprtem grobu naše drage mame.

Otovci, Trdkova, Stanjevci, Grebenac, Dolič, Šalovci, Trodkova, Benedikt, Francija,
Avstrija, 15. septembra 1984

Žalujoči: hčerka Emilija, vnuka Karel z družino in Franc z zaročenko, brat in sestre z
družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nenadni smrti naše mame, stare mame in sestre

Marjete Lenarčič

roj. Šabjan iz Sitarovec 7

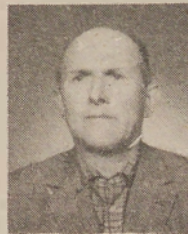
se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo
spremljali na zadnji poti, darovali cvetje in vence, nam pa izrekli sožalje.

Posebna zahvala predstavniku KS Radoslavci za poslovilne besede, č. duhovniku in
pevcem za odpete žalostinke.

Vsem prisrčna hvala!

Sitarovci, 25. septembra 1984

Žalujoči: hčerka Marica z družino, brata Peter in Štefan, sestra Helena ter vnuki Marta,
Milan, Branko in Boris

ZAHVALA

Boleča je resnica, ko se zavedamo, da nas je nepričakovano, tiho
in brez slovesa, v 63. letu starosti zapustil dragi mož, svak in brat

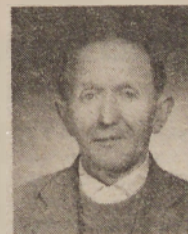
Janez Srejš

iz Kukeča

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom in znancem, ki ste nam v najtežjih
trenutkih pomagali, nam izrekli sožalje, ga pospremili na njegovi zadnji poti in mu darovali vence.
Hvala tudi zdravniškemu in strežnemu osebju internega oddelka, posebno pa družini Kolomana
Srejša. Prisrčna hvala g. duhovniku in pevcem za pogrebni obred ter govorniku KS za poslovilne
besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: žena Vilma, posvojenka Irena z družino, Marija z možem in ostalo sorodstvo

V SPOMIN

10. oktobra sta minili dve leti, polni žalosti, odkar nas je
zapustil naš dragi mož, oče in dedek

Vinko Lukač

iz Bakovec

Tvoje življenje je za vedno ugasnilo, ostala sta praznina in boleč spomin na tebe, toda v
naših srčih še živiš in boš živel do konca naših dni.

VSI TVOJI

*Ko si v cvetu bil življenja,
poln veselja in moči,
ko si želel si življenja,
si odšel za vedno ti.*

V SPOMIN

13. oktobra bo minilo 15 žalostnih let, odkar nas je tra-
gično, komaj v 18. letu starosti, zapustil naš dragi sin, brat
in vnuk

Ervin Kovač

iz Kukeča

Prekratka so bila leta, ki smo jih preživel skupaj. Tvoje življenje je za vedno ugasnilo.
Ostala sta praznina in spomin nate. V naših srčih še živiš in boš živel do konca naših dni.

Hvala vsem, ki se ga spominjate in na njegovem preranem grobu prižigate sveče.

Žalujoči: mama, oče in brat Jože z ženo in sinkom Ervinom

*A dan je črni moral priti,
bridkosti dan, ož dan solzan,
težke bilo se je ločiti,
a solze vse, ves jok zaman.*

(S. Gregorčič)

ZAHVALA

Boleča je resnica, ko se zavedamo, da nas je nepričakovano,
tragično, tiho in brez slovesa, v 52. letu starosti zapustil naš dragi
mož, oče, sin, zet in boter

Zoltan Sapač

iz Beznovec

Ob boleči in prerani izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem
in znancem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili k njegovemu tihemu domu, grob pa zasuli s
številnimi vencami in šopki, nam pa izrekli sožalje, nas tolažili, sočustvovali z nami ter nam v teh težkih
trenutkih stali ob strani in nesebično pomagali.

Prisrčna hvala g. duhovniku za lep pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku tov.
Bagolu za poslovilne besede ob odprtem grobu, vsem gasilcem in mladinskemu aktivu Beznovci.
Zelo te pogrešamo, mnogo prerano si nas zapustil. Žalost in praznina sta ostala za teboj, vendar
spomin nate ne bo nikoli ugasnil.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Beznovci, 18. septembra 1984

Neutolažljivi: žena Justina, sin Deneš, oče, mama in ostalo sorodstvo

GORNJI PETROVCI

25 pionirskih zadrug

V Pomurju se, kot kaže, vse bolj utrjuje spoznanje, da so šolske zadruge ena tistih prostovoljnih dejavnosti učencev, ki zares nudijo vsestranske možnosti za delovno vzgojo in razvijanje samoupravnih odnosov. To je bil tudi osnovni poudarek 1. srečanja mladih zadrušnikov Pomurja pretekli petek v Gornjih Petrovcih. Udeležil se ga je tudi predsednik koordinacijskega odbora za ustanavljanje pionirskih zadrug pri Zvezi organizacij za tehnično kulturo Slovenije Slavko Gobec, žal pa so pogrešali predvsem predstavnike sozda ABC Pomurka.

Ni sicer obvezno, vendar bi bilo zelo prav in koristno, če bi pionirske zadruge ustanovili na vseh šolah. Okrog leta 1960 jih je bilo v Sloveniji blizu 450, sčasoma pa so jih skoraj vsepovsod opustili. Šele zadnja leta je širša družbena skupnost spet spoznala velik pomen pionirskih zadrug. V Pomurju so jih medtem ustanovili na 25 osnovnih šolah — od 39 rednih in 4 osemletik s prilagojenim učnim programom. To je v primerjavi z drugimi območji v Sloveniji še kar veliko.

Kaj naj delajo pionirske šolske

zadruge? Predvsem je zelo koristno, če imajo svoje (ali tudi v namenu) manjše parcele zemlje, na katerih se lahko učenci učijo sodobnega obdelovanja, pa ne z motikami, temveč je potrebno imeti manjše kmetijske stroje in mehanizacijo. Na teh parcelah se ukvarjajo s poljedelstvom, vrtnarstvom, sadjarstvom, cvetličarstvom, gojenjem zdravilnih

rastlin in drugim. V pionirskih zadrugah učenci lahko izdelujejo tudi najrazličnejše predmete domače obrti ter še to in ono. Ugodne razmere za ustanovitev pionirske zadruge so torej vsepovsod. Potrebno je le najti sodelovanje z okoljem — starši in združenim delom.

JOŽE GRAJ

S 1. srečanja mladih zadrušnikov Pomurja v Gornjih Petrovcih.

Slovesno ob prazniku občine Murska Sobota

V spomin na pomemben dogodek iz NOB — 17. oktober 1944, ko je prišlo do spopada med madžarsko vojsko in žandarmerijo z aktivisti narodnoosvobodilnega gibanja, pri čemer je junaško padel tudi narodni heroj Dane Šumenjak-Miran, praznuje soboška občina svoj občinski praznik. Obenem s tem datumom počastijo spomin na vse padle borce za svobodo, žrtve fašističnega nasilja ter spomin na deportacije in internacije v drugi svetovni vojni.

Zato bodo te dni v soboški občini potekale številne slovesnosti in prireditve, s katerimi bodo delovni ljudje in občani največje pomurske občine na slovesen način počastili svoj praznik. Le-te bodo trajale vse tja do 21. oktobra. Že jutri, v petek, 12. oktobra, ob 19. uri bo v osnovni šoli v Prosenjakovcih kulturna slovesnost ob 20-letnici sodelovanja Pomurske založbe in madžarske založbe EURO-PA. 13. in 14. oktobra bosta zbor počitničarjev Jugoslavije in tekovanje v judu v spomin na Štefana Kovača z mednarodno udeležbo. Prireditve se nadaljujejo 15. oktobra, ko se začne Teden domačega filma v kinu

Park v Murski Soboti (traja do 21. oktobra). 16. oktobra ob 16. uri bo 6. ulični tek na Trgu zmage v Murski Soboti, ob 17. uri pa bo v galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec otvoritev razstave likovnih del Snežane Ristič in Boruta Vilda ter razstave ob 25-letnici dvojezičnih vzgojno-izobraževalnih organizacij.

Na sam občinski praznik — 17. oktobra bo ob 10.30 slavnostna seja zborov občinske skupščine s podelitvijo priznanj in nagrad soboške občine, ob 12. uri pa še otvoritev perutinske klavnice v Murski Soboti. V Moravskih Toplicah pripravljajo v času od 18. do 21. oktobra

prvo mednarodno tekmo psovptičarjev, več prireditev pa bo tudi 19. oktobra. Takrat bo ob 10. uri otvoritev invalidske delavnice pod posebnimi pogoji na Cvetkovi ulici 10a v Murski Soboti, ob 19.30 pa bodo v galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec pripravili prireditve z dokumentarno razstavo ob 50-letnici ustanovitve Kluba prekmurskih akademikov. Pohod mladink in mladincev — prostovoljcev teritorialne obrambe bo 19. in 20. oktobra, slavnostna otvoritev spominskega doma borcev in mladine ter odkritje spomenika na Vaneči pa bo 20. oktobra ob 10. uri. Proslava ob 25-letnici ter odkritje spomenika na Vaneči pa bo 20. oktobra ob 10. uri. Proslava ob 25-letnici dvojezičnega šolstva v Pomurju bo 21. oktobra ob 10.30 uri v Prosenjakovcih. Povsod pričakujejo številno udeležbo delovnih ljudi in občanov iz soboške občine in od drugod.

Milan Jerše

Rekordi, nenavadnosti, igra narave...

Jože Kovač iz Tešanovec je v naše uredništvo prinesel gobana velikana — 1,87 kg. Kje ga je našel, naj ostane njegova skrivnost, povemo pa, da ga namerava razrezati in posušiti.

Glizela Bencak iz Bakovec je pridelala to nenavadno korenje. Kaj je razlog za tako razraščanje korena, pridelovalka ne ve. Povedala je, da je korenje rastle v polpeščeni dobro pognojeni zemlji.

In še enkrat jurčki! Štirje v družinski skupnosti.
foto: A. Abraham

Bodo klopotci le še etnološka znamenitost?

Trgatev ranine in rizvanca v vinogradih kooperantov KZ Radgona, katere začetek so načrtovali okoli 8. oktobra, je stekla. Pridelek ranih sort ocenjujejo na okoli 20 ton. Z obiranjem prevladujočih sort grozdja, kot sta laški rizling in šipon, bodo začeli konec meseca. Konec oktobra pa bodo tudi v radgonskih gorcih tržali količinsko neznatne, a kakovostne sorte beli burgundec, traminec, muškata, otonec in sovinjon. Kakovostnih sort iz zasebnih vinogradov si obetajo za okoli 20 ton. Vinogradniki ugotavljajo, da bo letošnji rod šipona kljub muhastemu vremenu še dokaj dober, med tem ko najslabše dozoreva laški rizling. Seveda bo kakovost letine kot zmeraj v veliki meri odvisna prav od vremena pred trgatvijo.

Glede cen, od katerih je odvisna količina odkupljene grozdja, ki ga bodo kmetje prodali kleti radgonskega kmetijskega kombinata, predvidevajo, da bodo prevladujoče sorte laški rizling, šipon, modri burgundec in radgonska ramna stale 39 dinarjev. Od te cene dobi organizator proizvodnje KZ Radgona 1,60 dinarjev za kilogram, tako da je pridelovalčeva cena 37,40 dinarja. Sicer pa velja zapisati, da je cena grozdja odvisna od stopnje sladkorja v jagodah. Za laike naj omenimo, da mora grozdje iz katerega želimo „šolati“ dobro vino, vsebovati najmanj 12,5 odstotka sladkorja. Osnova za izračun cene grozdja je sladkorna stopnja 12 odstotkov. Stopnja sladkorja pod 12 pomeni pri ceni avtomatično znižanje 3 dinarjev za vsakim odstotkom, nad 17 pa se poveča za dinar.

Za vsak odstotek nad dvanajst pa do 17 odstotkov sladkorne stopnje se cena z odstotkom povečuje za dinar. 17-odstotna sladkorna stopnja je „prag“, nad katerim cena „skoči“ za 5 dinarjev z vsakim odstotkom, nad 17 pa se poveča za dinar.

Odkup poteka pred kletjo, kamor vinogradniki pripeljejo grozdje. Prevzem grozdja nadzirata predstavnik zadruge, oziroma kmetov, in kleti. Na prevzemnem mestu, kjer grozdje stehatajo, vzamejo tudi vzorec, da ugotovijo sladkorno stopnjo. Kljub plačevanju grozdja po kakovosti, ki na prvi pogled kaže, da je skrbno izračunano, velja ugotoviti — slednje potrjujejo izračuni — da je pridelovanje grozdja vse manj rentabilno. Strokovnjak inž. Štefan Bačič je postregel s podatkom, da so bili celotni stroški, v katere so zajeti stroški rednih obnov in naložbe na hektarju s trto šipona, ki je obrodila 12 ton grozdja pri povprečni sladkorni stopnji 17 odstotkov, v letu 1983 za kilogram grozdja 24,50 dinarja za kilogram. Na diani je, da tudi letos ni bolje, ko si bo pridelovalec za denar od kilograma grozdja komajda lahko privoščil špricer, da ne rečemo deci vina v gostilni. Vinogradi oziroma grozdje so donosni le za tiste, ki ga predelajo v vino, in za gostilničarje. Navedeno lahko hitro podkrepimo s podatkom, da so kmetje KZ Radgona še v letu 1982 kleti KK Radgona prodali 520 ton grozdja, lani pa le še 360 ton, ob tem da grozdje prodaja le okoli 280 od več sto pridelovalcev, ki skupaj letno sicer pridelajo krepko čez 1000 ton grozdja.

Boris Hegeduš

LENDAVA

Ura zgodovine pri zidanici

V počastitev 50. obletnice Ljudske pravice, ki so jo v lendavski občini praznovali te dni, so učenci osnovne šole in dijaki centra usmerjenega izobraževanja pri zidanici Miška Kranjca pripravili bogat kulturni program, v katerem so obudili spomin na pisatelja Miška Kranjca — prvega urednika Ljudske pravice. Kulturni program je bil nekakšna svojevrstna ura zgodovine. Dogodki pred petdesetimi leti so pomembni ne le za naše kraje temveč za celotno Slovenijo, zato je obletnica Ljudske pravice gotovo tudi praznik vseh Slovencev. Dijaki in mladina, ki so obiskali zidanico Miška Kranjca v lendavskih gorcih, so tako zvedeli veliko o pisatelju in Ljudski pravici.

Jani D.

BELTINCI

LETOŠNJI PRIDELEK NI NAJBOLJSI

Območje KZ Panonka, TOZD Beltinci, je znano širom po Sloveniji pa tudi v drugih republikah po pridelovanju jedlinih sort krompirja. Tržni viški ob vsaki srednjedobri letini so bili od 300 do 500 vagonov, zato so se nekateri kmetovalci, predvsem v Lipi, preusmerili v pridelovanje krompirja na večjih površinah. Rezultat takšnega organiziranega pridelovanja je tudi zgrajeno skladišče za krompir pri železniški postaji v Lipovcih. S tem da so zgradili skladišče, je rešen tudi dolgoletni problem, ko pridelovalci niso mogli prodati krompirja takrat, ko bi to želeli. Danes lahko kmetje svoje tržne viške prodajo takoj ob izkopu.

In kako je s pridelkom krompirja letos? Pridelek je manjši od lanskega, manjši so tudi tržni presežki. Iz pogovora z nekaterimi pridelovalci je moč reči, da je na manjši pridelek ponekod vplivala bolezen — krompirjeva plesen; krompirišča so se predčasno sušila. Temu pripisujejo tudi vzrok, da krompir gnije. In kaj pravijo tisti kmetovalci, ki so spomladi sadili semenski krompir iz zamenjave pri kmetijski zadrugi? V teh primerih je pridelek zelo dober.

A. H.

ZLATI POROKI V BELTINCIH — Na matičnem uradu v Beltincih sta opravila obred ob praznovanju 50-letnice skupnega življenja 73-letni Martin in 72-letna Veronika Kolar iz Beltincev. Čeprav otrok nista imela, je bilo njuno življenje trdo. Ob tej priliki sta prejela darilo KS Beltinci in TP Poštošnik Murska Sobota.

foto: F. M.

Nova razstava v Galeriji

V Galeriji soboškega Kulturnega centra Miško Kranjec bodo v torek (16. 10.) ob 17. uri odprli razstavo likovnih del Snežane Ristič in Boruta Vilda.

Teden domačega filma v Murski Soboti

od 15. do 21. oktobra 1984
Ponedeljek 15. 10. — V ŽRELU ŽIVLJENJA
Torek 16. 10. — LETA ODLOČITVE
Sreda 17. 10. — MALI ROP VLAKA
Četrtek 18. 10. — JAGUARJEV SKOK
Petek 19. 10. — ZGODNJI SNEG V MÜNCHENU
Sobota 20. 10. — POSLADKANA VODICA
Nedelja 21. 10. — AMBASADOR

Predstave bodo v kinu »PARK« vsak dan ob 18.00 in 20.00. Vstopnina 70 dinarjev.

VABLJENI!

Gladenka

HOTEL DIANA V MURSKI SOBOTA

DISCO

D kot Diana
I kot izvrstno
S kot striptiz
K kot kavalirstvo in kramljanje
O kot v oktobru

Da, sporočilo ste prav razumeli! Vablino vas v hotel Diana, kjer so vam pripravili presenečenje. Poleg novega kakovostnega disco programa še barski program s striptizom vsak dan razen ponedeljke.

VABLJENI!